Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین تاغی

PROPERTY OF ACKU 7894

لیکوال

سعدالدین شپون

PROPERTY OF ACKU 7894

۱۳۷۷ ش

PROPERTY OF ARIC Established 1989

ډالۍ

د داستان درو اتلانو ته:

*دوکتور محب الله نکته شیرزاد چې د یرې د راتګ اوستنیدو اتکل یې دیرش کاله د مخه کړی و؛

*دوکتور غلام غوث شجاعي (ډاکتر زړور) چې د یرې له یوې څاپیرې سره لاړ؛

*پوهاند بهاء الدین مجروح (ډاکتر لاروی) چې له یرې سر د پهلوانۍ په حال کې خپلو عزیزانو وپرځاوه.

او

زما مشر ورور اروابنا دمنهاج الدین ګهیځ ته چې: هنر لیکل یې رابنوولي دي.

د کتاب پېژندنه:

*د کتاب نوم : شین تاغی

*لیکوال : سعد الدین شپون

*کمپوز : غازی کمپوزنګ سنتر، ګل حاجی پلازه، پیښور

*دچاپ کال : ۱۳۷۷ ش / ۱۹۹۸م

*د چاپ ځای : شرکت پرنتنګ پرس - لاهور

*د چاپ شمیر : ۵۰۰ توکه

*د پشتی طرح د: ژکفر

*سمبالوونکی : دانش کتابخانه

«۱»

لومړی څپرکی

دکړکي نه سالنګ رسا سپین ململ و چې تقریبا هوار غوړیدلی و. داوړي دوخت شیلې یې اوس هوارد سپینه مځکه وه او ګړنګونه او ژور خوړونه یې داسې لهواروړ ک وو چې دنابلد سړي به زړه غوښتل چې دسړ ک نه وړ کوزشي اوچکر پرې ووهي. دواوړې ډډې ارتې ورشو آهنګ ایله دوه ځایه مات شوی و. یو دتونل خوله وه چې دکړکي نه داسې سرته ورته وه چې بدن یې په سپین کپن پوښلی وي. بل هغه کمر و چې څلور پنځه کیلو متره دتونل کینې خواته دسړ ک خواته راکږوپ شوی و او په دیواله باندې یې دواورې دتم کیدو ځای نه و او چې به دواورې په شیبو کې وقفه راغله او لمر به شو نوداسې سور بخون ښکاریده لکه دپیغلې مخ چې چارچاپیره ترې سپین څادر تاوشوی وي.

دادرې ورځې کېدې چې زه په شين تاغي کې ګير وم ، بلکه دواړه ګير وو . د بهر سره مې دارتباط وسيلې يوه دلنډې څپې راديو وه او بله همدا کړکۍ چې ما به د هغې نه د دې هيبتناک چاپيريال نندارې کوله . يوه بله وسيله هم وه چې وروسته به يې بيان کړم . اوس دا مشکلات لا کم وو چې يونا بللي ميلمه هم راته په بستر کې پروت و . پرون ترماښامه پورې د مږز د ښکو په اندازه څپولي داسې منظم وريدل لکه چې چا د پلان د مخې وظيفه ورکړې وي .

په لاعلاجه بلا کې نښتی وم . د مخابرې وسيله راسره وه ، مګر د نابللي په مخکې مې د ډاکټر زړور سره مخابرې ته زړه نشو ښه کولی . مخابرې ګټه هم نه درلوده . هغوی وسلې غوښتې او هغه زما سره دلته په واورو کې نښتې وې . د مقاومت د ښارې پاڅون پيل ته شپږ ورځې پاتې وې او زه به دا وسلې څنګه په خپل وخت ور رسوم ؟

دويم څپرکی

شين تاغی زما د ګرځنده کور نوم و . په اصل کې لوی ، تريلر موټر و چې په جرمني کې مې اخيستی و . کليوالو ورباندې د شين تاغي نوم ايښی و چې په فارسي کې يې نيله زاغ بولي ، داوړې او شولګرو مارغه دی چې د سړک د سر د تلفون په مزو کښېني او تغيرېږي . چې ملخ يا څمڅوکۍ ويني نو ، لکه بازښه پرې راشيوه شي او ايسته يې د ځان سره د تلفون د مزي سرته يوسي او سر په څېرۍ يې ګوړوت کړي . سپينې او آبي ليکې لري .

دشین ټاغي کمالات ډیر و و . دديواله پورې يې داسې سيټونه وو
چې دشپې به دې را کش کړل نو بستر به شو . توشکې، نيالي، کمپلې
داټول يې لرل. په لر سر کې يې يو نغری یاداش و چې په گاز چلیده.
د گاز څلور ټانکی بهر دموټر په اړخ پورې ټينگې وې او يو نل ترې نغري
ته راغلی و . که يوه به تشه شوه د ټنې په وهلو به بله ټانکی چالانه شوه .
همدې گاز دشین ټاغي د گرمولو کار هم ورکاوه . د تیلو هم درې ټانکی
وې چې اتومات به ديوې په تشيدو بله چالانه شوه . يو يخچال هم و چې
په گاز چليده ، داوبو ټانکی دموټر په بام وه خودهغې نه داسې دليمڅې
په شان يو کالی تاوشوی چې په ژمي يې کنگل نه وهي او په اوړي کې يې
اوبه لکه د ترموز داسې سړې وي .
شين ټاغی ما په جرمنی کې دداسې يوه سيلاني نه واخيست چې
ټولې دنيا ته يې ورکې سفرونه کړي وو او اوس يې پيسې نه لرلې چې
خپل ملک ، امريکا ته پرې لاړ شي . دشين ټاغي په باډی باندې د آسيا
دزياترو ملکونو ټاپې وې . دنيپال د دالاى لا ما ، دتايلند دطلايي
معبد ، حتى دباميانو دبوتانو تصويرونه او پوسټرونه هم وو چې دده ويل
په کابل کې يې د گرځندوی دد فتر نه اخيستي وو . دی مخکې زه ورپسې
دواړه دموټر نه چارچاپيره تاويدو او پوسټرونه يې داسې په شوق راښودل
او په داسې آب وتاب يې کيسې کولې لکه چې د آسيا په دوره مې
بيايي.
په هماغه جرمني کې مې دموټر ټول ماشين او پرزې نوې کړې او

وطن ته روان شوم . د جرمنی نه یوگوسلاویې ته ، بیا بلغاریې او بیا ترکیې ته لاړم . هلته او گوټ کې د استانبول نه تر ابزان ته او بیا نو د ایران له لارې په دوو هفتو کې افغانستان ته ورسیدم .

کلي ته په رسیدو مې موټر د کاله شا ته ودراوه . بیا نو د کلیوالو وړاندې وارنه و . زه او زما ستړي مشي هیره وه . د خارج د تگ نه پخوا مې زیات قدر و او چې به د کابل د علی آباد د روغتون نه په رخصتۍ کلي ته راغلم نو د مریضانو به را باندې وار نه و . مگر اوس زه هیروم او بس د موټر ننداري ته به د ننژدې نړې کلو خلکو لام جوړ کړی و او حتی د کلي ښځو به هم په دې او هغې بانې خانونه وررسول . زما کشر وروړ د ځانه د سیلانیانو لار ښود جوړ کړی و او کری ورځ به یې د موټر کمالات خلکو ته ورښودل . دد نو تقریباً د کورنه کډه وکړه شپه او ورځ به په موټر کې اوسیده او چې نورنه و ، نو آرنډو نه به یې ترې ایستل چې لر بر کلي ددې نه غافل نشي چې موږ د اسې یو د بلا لرو . خپل سپی یې هم د شپې د تایر پورې تاړه او د بدو سترگو د شړلو د پاره یې د موټر په بهرنۍ تنډه او د ډرایور دواړو خواوو ته تاویزونه وځړول .

مور او پلار مې په ظاهره کې څه نه ویل خو زه پوهیدم چې را باندې په غوسه دي . کشر وروړ را ته شیطاني وکړه چې ټول وایي چې هلک څلور کاله ورک و او ایله یې دا په شار اوړې بلا د کاله شاته راته ودروله . خدایږو چې زه هم یو څه ترور غوندې شوم چې خلک به ضرور وایي چې د دهقان زوی گوره او داسې کونه وازي . زموږ خپل د کلي ملا

یوه ورځ راته صفا وویل چې یره ډاکټرجانه ، که د دې بلا په ځای دې یو ټراکټور راوستی وی ، یادې والګا راوستې وای ، یو څه خو به مولاس پرې سپک شوی و !

ما د ځان سره وویل ، اوس خو د کلي د خندا شوې ، کومه چاره یې وکړه . پس ډېره فکره ، یوه ورځ د سبا ناري په وخت کې ما په جګ غږ چې ټول یې واوري ، خپل کشر ورور ته وویل، «زما زړه دی چې یو ځلې د غزني په زیارتونو وګرځم ته راسره ځې ؟» هغه په ډېر شوق وویل، «کله روانیږو ؟» زه هم پخپلې خبرې کې ونښتم ، «درې ورځې پس » . مور او پلار مې یو بل ته ځیر وکتل او پس له چایه هرسړی پخپل کار پسې لاړ.

د شپې مې چې ابا د خپل عادت سره سم دورځې په چارو زما او مور سره مې وغږیده ، شنې چای وڅښلې ، نو پاڅید او لکه د هرې شپې په شان یې وویل ، «ستاسو مرکه خوږه ده خو زه به لاړشم ، خپلې کوټې ته چې وظیفه وکړم ».

مور مې زه تم کړم ، « شیطانه ته خو پوهیدې چې ابا دې په زیارتونو مین دی نو په دې خبرې کې دې څه مطلب و ؟ »

ما ورته وموسل ، « ته هم راسره لاړ شه چې د املکونه دربانده دې وګورم . » هغې وویل ، « ته خو ورځه پلار ته دې ووایه ، ګوندې هغه یې ومني. » زه چې د پلار کوټې ته روانیدم نو په هغه خپله شیطان وزمه خندا مې مور ته کړه ، « ولې مې کړوې ، زه پوهیږم چې تا او ابا مې لا د وخته د سفر موزې په پښو کړې دي . »

زموږ داسفر تقریباً شل شپې و او داسې ښکاري چې زما مور او پلار چې بې د چکړه موټر ، یابو دسپرلی او یبلو پښو نه یې بل قسم مزل نه وکړی په اول ځل دسفر په عیش پوه شول . دمور مې ګازي نغری ډیر خوښ شو چې بې لوګي او دلمدو لرګو دبلولو دسرخوږي نه په لږ شیبه کې یې خواړه برابرول . البته دګاز چالانول او دانورې خبرې ټول زما او قي وروړ کولې .

پلار مې چې په لسهاوو ځلې دآس په سپرلۍاوکله لاهم پښې یبله دخوګیانو او خان آباد ترمینځ مزلونه کړي وو هم خوشاله و خو په خوله یې څه نه ویل . کله به چې کومې بیشې ته ورسیدو یا مثلاً د درهٔ شکاري تنګې ته چې دواړو خواوو ته دغره دیوالونه وو او د سړک دڅۍ سره جوخت ، کوز ځپاند سیند بهیده چې او به یې د پاسه شنې لګیدې ، نو بیا به یې خپل جیبي ویشتن ساعت چې حاجي سلطان ورته دحج نُه راوړی وراوایست چې ګوندې دلمانځه وخت دی . مګر زه پوهیدم چې ابا مازې دیو آشنا ځای ملاقات کوي . مابه هم موټر ودراوه او ټول به سیند ته ورکوز شوو . ابا به ډیره شیبه په یوه تیږه ناست و او دسیند د غږ مبهار انګازو ته به مراقبه تللی و . دابه اول ځل وچې دډرایور او کلینډر ګواښونه به نه وو چې « هلئ سپاره شئ »

په لار کې مې پلار راته دخپلو مزلونو کیسې کولې او هغه ځایونه به یې را ښودل چې ده په کې شپه کړې وه ، آس یې له پښو لویدلی یا شیبر شوی و ، ښکار یې کړی و او یا په غلو اوښتی و .

په بل کال ما تجویز وکړ چې د گل سرخ په میله کې مزارشریف ته لاړ شو خو پلار مې ویل چې گل سرخ د زردشتیانو میله ده د نوروز جشن د شریعت له مخې ناروا دی . دهغې په ځای خوگیانو ته لاړ و چې زمونږ اصلي ټاټوبی دی . پلار مې ماته وویل چې هلته سیالان او تربرونه دي ، په موټر کې به نه ځملو چې بیا پیغورونه رانه کړي .

په دریم کال دشین ټاغي د ټولونه دلوی از میښت وار راغی . پلار او مور مې دډیرو وخته حج ته لیواله وو او هر کال به مې پلار عریضې ورکولې خو پچه به یې نه خته . دحاجیانو کاروان به چې روان شو نو پلار او مور به مې دهغوی د راتگ پورې گنگس وو ، مور به مې چې دغوا دلوشلو نه پس راغله ، دوچو شوو او ښکو لارد به یې په مخ ښکاریده او پلار به مې تل دځانه سره بنگیده او کوم شی به یې ویلې ، چې په اول کې ما دسندري د زمزمې خیال پرې کوه خو یوه ورځ مې کتل چې ابا دځانه سره بنگیږي او په شمله خپلې سترگې وچوي . پوه شوم چې دحج ارمان کوي .

مادوی ته هیڅ ونه ویل خو خپل پلان مې جوړ کړ . پټ مې پاسپورټونه په کندوزکې جوړ کړل ، دموټر ټانکۍ مې په کشرورور ډکې کړې او هله مې دوی ته اعلان وکړ چې ټوله کورنۍ حج ته روان یو . مور مې په ژړا سرشوه ، لاسونه یې آسمان ته ونیول ، « خالقه ، دبې چاره ووچاره سازه » او بیا یې نومرۍ ونښته او مړې مړې اوښکې یې تویولې .

پلار مې چې خبرشو نو لکه همیش چې د احساساتي کیدو په حال کې دده

عادت و ، په بېره د کوره ووتو او چې زه شیبه پس ورپسې ورغلم ، گورم چې په باغ کې د منې یو نیالگی پیوندوي . باغ تل زما د پلار د سیالۍ او دل آسایۍ ځای و . په ډېر غم او ډېرې ښادۍ د واړو کې به یې خپل راجبن چاقو ، چې اوس یې تیغ د غوندي سستن په شان نری شوی و راوکیښ، د نیالگي پوستکی به یې د زخې په ځای کې څیرې کړ . بیا به یې د پیوند شوې ونې یو نغوړگی یازخه غوټه کړه او د نیالگي په چاود کې به یې کیښوده ، پوټکی به یې بیرته پرېړ اکش کړ ، پرې شوی ځای به یې ، لکه جراح د توت د پوستکي په ریښکیو وتاړه ، یو څه تورو ختیه به یې ور پورې وموښله . بیا به یې هره ورځ د هغې معاینه کوله چې د دې نوې زخې نیښ وهلی دی که نه ، پیوند لگیدلی دی که نه .

په دې کال ټوله کورنۍ حج ته لاړو . په کندهار کې د قادري بس د کاروان سره یو ځای شوو . د هرات نه مشهد او له هغه ځایه د البرز په غرونو ، گرگان ، آمل ، تهران ته ورسیدو د کرمانشاه له لارې د قصر شیرین سرحدي تانې نه د عراق په خاوره کې په کاظمین کې تم شوو چې بغداد ته نژدې دی . بیا نو د خانقین د بندر له لارې اردن ته ننوتلو ، بل تم ځای مو داردن پایتخت ، عمان و . بیا نو د عربستان شمال لویدیځ ساحل ته ورسیدو او په ساحل کې نوددوو ورځو په مزل همداسې جنوب ته روان وو چې مکې مکرمې ته ورسیدو . یوه هفته تگ ، یوه هفته راتگ ، یوه هفته په مکې شریفې او یوه هفته ، بلکه لس ورځې په مدینې منورې کې د پنځوسو لمنځونو د پاره ، مأنا څه د پاسه یوه

میاشت مو په دې سفر تیره کړه . داسفر هم په خیریت تیر شو. شین ـ تاغی هیڅ وران نه شو . یو څه تکلیف چې و ، هغه دعبور دمقرراتو او معلم له خواو .

دریم څپرکی

دادشین تاغي دلس کاله پخواکیسه وه . اوس حالات هم بدل شوي وو ، او زما او شین تاغي دواړو ځواني هم پخوالي ته رسیدلې وه . زموږ په کور کې هم پخواني جوش او خروش نه و. ابا لاړ او ادې هم دهغه ځلوینښتې پوره نه کړه . ماتل دځانه دا پوښتنه کړې چې داڅنګه چل دی چې اکثر که دکاله ښځه مړه شي نو نارینه بله ښځه کوي او که میړه مړشي نو ښځه ورپسې روانه وي. په کور کې زه پاتې وم او کشر ورور او شین ـ تاغی . حالات خو څکه بدل شول چې کمونستي را غله او ورپسې شورویانو هم په افغانستان برید وکړ . یو دورځ مې کشر ورور دزړه خواله کول ، « لالا ، زه خو مې دمور او پلار پسې ډیر خپه یم خو اوس وایم ښه شو چې هغوی ژوندی نه وو. زما په یاد دي چې تاورته ویل چې ابا راځه دا مځکه خرڅه کړو ، او ننګرهار ته شو ، چې روسان را روان دي او دلته بې کس و کویه یو . ساده ګی پلار مې درته په غوسه شو او ویې ویل ، « چې زما سره شرعی قواله وي دچا پلار خودې دامځکه رانه ونیسی ! »
زه وایم ښه شو چې هغوی دابده ورځ ونه لیده. »

کمونستي لا په ښار کې وه او زه او ورور مې په کلي کې په دهقانی بوخت وو خو په زړه کې دواړه سره پوهیدو چې نن دی که سبا دی داتکه په

موږ هم رالویږي. د تاجي زامنو خو څو ځلې زما ورور ته د شین ټاغي پېغورونه ورکړي وو او ویل یې چې په هغې کې ستا ورور د امپریالستانو سره مخابرې کوي او دهمدې دپاره یې ډاکټري پرېښې ده. هغه ویل چې ډاکټري خو د پیسو چینه ده نو چې محب الله ډاکټري پرېښوده په کومې بلې لاغورې ماڼۍ به اوښتې وي. داوبو او لارې په سر یې هم په موږ پیشروونه او ګواښونه کول، مقصد د پخوانو غوټو او ترېګنو په بیا کتولو یې شروع کړې وه.

یوه ورځ چې زه په ښار کې د جمعې د لمانځه نه کلي ته راستون شوم ګورم چې د شین ټاغي نه سور ټاغی جوړ شوی. ورور مې ټول د شاتوتو په شیرې سور رنګ کړی دی. نه هغه پخواني پوسټرونه او څیرې او نقشې وربانده وې او نه یې د ملکونو بیرغونه. زه پوه شوم چې دا د حوادثو سره زما د ورور د مقابلې طریقه وه. چې نور څه نه وي، رنګ خو یې د خلقي وي؟ وړې وړې پیښې کیدې چې زه پوهیدم چې کړی رابانده تنګیږي. د چاریار د ناړو په ځای اوس هورا راغلې وه. بزګرانو به هم هورا ویله خو په معنی یې نه پوهیدل، کله به یې په اشر کې نارې کړې، د خدای په نامه هورا! یا چاریاري هورا! کلو ته د جیپانو تګ راتګ زیات شوی و او خلکو به د مازیګر له لمانځه نه پس د پخوا په شان وشتې او ټوکې نه کولې، بلکه د مایوسۍ او د شک په چوپتیا به یې یو بل ته کتل.

یوه ورځ مې ورور راته کړل چې « ته نور څه، کابل ته، ستا بودن

نور دلته، نه ستا د پاره ښه دی او نه زما د پاره . ما پرېږده چې يو بېسواده سړی يم ، خپله دهقاني به کوم . ته بې هغې هم په کلي کې نه ځايېږې . شين تاغی هم د دې ځای نه ورک کړه . ډير خلک ور ته ګواښېږي. »

په بله ورځ مې وړور د شين تاغي په سمبالولو لګيا شو او زه لاړم په باغ و ګرځيدم ، بيا د شولو پټو ته لاړم او ښايسته شيبه مې د هغو دوړو داتن ننداره کوله چې داوړي د نري شمال سره يې ځنې اچولې او د چنچنو سيلونه تيټ پرې الوتل او دومره لوی او ګڼ سيلونه وو چې د شنو شولو په سر تورسيوری ورېسې روان و. په چوپه خوله مې د کلي سره چې د ژوند دنيمايي نه زيات کالونه پکې تير کړي وو خدای پاماني وکړه .

څلورم څپرکی

کابل نظر نورو ښارونو ته يو څه په دې ښه و چې يو څه خت هم زه او شين تاغی پکې لادرکه شوو. درې کاله په کابل کې اوسيدم . کله کله کلي ته ورتلم چې خلک بدګمانه نشي . يو وورځ ، د پوهنتون استاد ، ډاکټر زرور ، د پوهاند لاروي سره کورته راغلل او په خبرو خبرو کې يې د ښاري مقاومت د يوې پټې شبکې د جوړيدو زيری راکړ چې دوی يې هم غړي وو . په دې کې د پوهنتون استادان ، د کابل او شين ډنډ د هوايي ډګرونو صاحب منصبان هم شامل وو . ما تعجب کاوه چې ولې ما ته داخبرې کوي. زما د سياست سره داول نه جوړه نه وه پس له څو ورځو د پوهنتون د غه استادان بيا راغلل او ايله يې په مقصد پوه شوم. دوی ته زما شين تاغی په کار و. ما ورته ويل چې په دې تهوله نړۍ کې همدا يو

موټرلرم او دانشم درکولی . مگر دوی پخه ایښي وه . نه یوازې یې موټر غوښت، بلکه زه یې هم د ډرایور په حیث غوښتلم. داسې ښکاري چې دوی دډیره وخته په خپل پلان باندې کار کړی و. دوی ویل چې باید د جهاد ابتکار تعلیمیافته وو ته په لاس ورشي. دوی استدلال کاوه چې دکمونیزم او روس په مقابل کې دافغانانو مقاومت عامه پاڅون دی، دظلم او دپردو دیرغل په مقابل کې پاڅون ؤی او تقدیر داسې راوستې ده چې افغانان مسلمانان دي، نو دایو دیني جهاد هم دی. دوی ویل چې ملیت او دین په افغانانو کې داسې سره اخښل شوي چې نه سره بیلیږي او دبیلیدو ضرورت یې هم نشته.

زه له آره دخرپ په ځای د ترپ سړی یم . مگر داهسې بیسواده احساساتي خلک نه وو چې مابه په آسانه قانع کړي وای. ټول ډاکټران او ماسټران وو او یو څو تنه منصبداران چې ما ته یې د ملاقات حق حاصل و ، هغوی ټولو په شوروي او یا امریکا کې ارکان حرب لوستی و . ددوی شفرونه د ډاکټر زړور اختراع وه چې دهګل په فلسفه کې یې د ډاکټرۍ تیسس لیکلی و . ټول فلسفي اصطلاحات ، هغه هم چپې ، لکه تضاد ، پرولیتاریا ، دیالکتیک ، طبقات ، اضداد ، سنتیز او انتی تیز او داسې نور چې یوازې ددوی یو ووړه حلقه پرې پوهیدله او موږ نورو ته یې صرف هغه برخې معلومې وې چې زموږ د کار او فعالیت سره ښاییدل . په دوو درو هفتو کې مې پام شو چې زه هم تر ستوني ورکې کښیوتی یم .

نور هر څه تیار وو ، فقط دوسلو ضرورت و چې د کابل نه قیام پیل

شي . ماته يې څه نه ويل ، خو داسې پوه شوم چې د ځينو قشلو دقوماندانانو سره يې خبره پخه کړې وه . داخبره مابيا وروسته داسمار دغرني غونډ دقوماندان ، روف خان نه په پيښور کې واوريده . داسې ښکاري چې دوی په کار پوه خلک لرل ، ځکه موټر يې يو ځوورځې رانه دجنګلک فابريکې ته بوته ، هلته يې ټول انجن ورنوی کړ ، د شاتوتو رنګ يې ترې وواهه او يو خړ د ډيران رنګ يې ورکړ . هلته چې بسترې وې ، بس يوه يې پريښوده او د درو نورو لاندې يې لوی لوی دلرګو صندوقونه جوړ کړل او په سر يې د پلاستيکو پوښونه ورکړل چې ګويا دسرويس سيټونه شول چې ستر او اخفا يې وشي . راديو يې مخابره يې لرې کړه او دهغې په ځای يې په زاړه دود د تلګرام يو ماشين په ديوال کې پټ کړ . چې يوه وړه کړکۍ ورخلاصيده ، هغه يې هم دموټر دديوال په شان ليکې ليکې رنګ کړې وه . دخلقيانو سره بيرغونه يې بهر ورباندې ودرول . زياتې نوښين ټاپې نه و ، سور ټاپې هم نه و ، بلکه خړ ټاپې و چې په ظاهر کې پمن او ډيران رنګه خو په انجن کې يې نوی نوزی راته راووست .

پلا ن دا و چې زه به بيا يو ځلې کلې ته ځم او هلته به دخلقيانو سره لر اوبر کيږم . بيا به نو دخان آباد نه کابل ته راروانيږم او په کيله ګي کې به وسله او يوه نقشه اخلم . لاهم نه پوهيدم چې د چانه به وسله اخلم او څنګه به يې کابل ته رسوم ؟ تر اوسه پورې هم ماته دډاکټر زړور شبکه هسې او تې بوتې او د ټوکو ښکاره کيده خو چې يوه بوډا ، چې زما په

خیال ، متقاعد منصبدارو ، څوشپې دښوونځي د شاګرد په شان د تلګرافي مخابرې سبق راکړ د ځان سره مې وویل ، محب ګله، کښېږوتې.

پنځم څپرکی

کیله ګی د پلخمري او دوشي تر مینځ یو لوی ډاګ دی چې یوې خواته یې د دوشي سیند او بلې خواته یې تر څو سترګې لګیږي، ډاګ او تیږي شنې غونډۍ دي . هغه د قیر سړک چې کابل ته ځی دا ډاګ تقریباً په نیمایي غوڅوي . په اوږې کې د سیند دلوري بزګران هندوانې راوړي او د سړک په غاړه یې کابل ته د تلونکو مسافرو او توریستانو د پاره خره کوي. دا هندوانې چندیانې خوندنه لري مګر خلک یې دلویوالي او ارزان والي لپاره اخلي. د کیله ګي یو بل شی چې زما تر اوسه یادیږي هغه یو عجیب شانې ښکارو . خلکو به دلته بانښې نیولې او بیا به یې داوریدو دقراره په عربو خرڅولې. زه به چې کله خان آباد ته د تګ په لاره کې دلته راپیښ شوم ، نولیدل به مې چې یو سړی لګیا دی یوه رسۍ په هوا کې چورلوي . دا رسۍ تقریباً دیرش څلویښت متره وه او نه پوهیدم چې دا یې څنګه په هوا کړې دد . دنژدې نه مې چې هغه ولیدله نو یو سر ، هماغه سرېې چې دسړي په لاس کې و، نرۍ او هغه بل سر یې پرېړ او درونډ و او ښکارځن به نیم ساعت په هوا کې تاووله چې تر څو به د کاغذ پران په شان د هغې درونډ سر هوا ګیر شو.دپرې په هوا ګیر سر کې دسنیو غونډارۍ و چې په هغې کې لومې وې. دغه دسنۍ غونډارۍ داسې جوړ

شوی و ، لکه مرغۍ ، گویا باښې به چې ولیده نو د مرغۍ گمان به یې پرې وکړ او غوټه به یې پرې وکړه   بیا به نو د سنیو په وریو او لومې کې ونښته او سوټه بوټه به کوزه راپریوته .

اوس په کیله گي کې ، دروسانو د درنو وسلو یوه لویه ډیپو ، څه دمځکې په سر او څه د مځکې لاندې جوړه وه . ما ته وظیفه راکړ شوې وه چې د همدې ځای نه به وسله او نقشه کابل ته رسوم .

لوړ مازیگرو چې کیله گي ته ورسېدم . البته تر هغې د مخه او وروسته هم رسېدلی شوم خو هدایت همداسې و . د سړک غاړو ته هندوانې نه وې ، ځکه چې د جدي میاشت وه ، مگر یو څه د مني ارکاني ختکي لا هم دلته هلته دلې وو . دوکان موکان خو بې هغې هم نه و بس دلته هلته د خاورو تیټ دیوالونه دلښلو کوچانو د شپول په شان دیوې څپرې نه راتاو وو چې داوړي نه پاتې وو او اوس خالي وو . حتی د سر څپرې یې هم نه وې . مگر په دې لویه دښته کې یو دوکان و چې لا یې هم لوگي له لرې ښکاره کېدل او همدا زما نښه وه . لوړ مازیگر و چې د هغې مخې ته مې برک وواهه . ناڅاپه مې په زړه دویرې برید راغی . که مې وپیژني بیا به څه کړم . دروسانو د استنطاق مې اورېدلی وو ، چې د تیرې نه هم اقرار اخیستی شي . برقي شاکونه خو یو عام شی دی . دیوه خلقي نه مې اوریدلي وو چې ویل یې ، زموږ شوروي دوستان برقي شاکونه او شکنجې او جبري اعتراف د انساني کرامت نه لرې گڼي . هغوی داسې پیچکارۍ جوړې کړې چې چاته یې ورکړي بس ، لکه بلبله خپل ټول حال

وايي . دزړه په تل کې حتی دخپلو کابلي دوستانو نه هم وېرېدم . کېدای شي چې نه مقاومت وا و نه بل څه ، بلکه ، صرف د مادنيولو د پاره د ک ، جی ، ب ، دسيسه وه .

شين تاغي مې د سړک نه چپ يوې خواته ودراوه ، چار قل مې وويلې او په ځان مې چوف کړ ، او په توکل ورکوز شوم.

په رستوران کې مې چې خلکو ورته هوټل وايه د ټاکلې قرارداد سره سم دزړکي دښوروا فرمايش ورکړ او کښيناستم . بيا نو شنې چاى راغلې او ماهم ورته ډډه ووهله . چوکۍ خونه وې خوسره قالينه غوړېدلې وه او داوړدو نيالچو هر سر ته دقالينو بالښتونه وو چې مينځونه يې دبوسو ډک وو . دکوټې په سم نيمايي منځ کې يوه ابدان داره دبيلر نه جوړه شوې بخاري وه ، دکوټې نه يوه وړه کړکۍ شاته پخلنځی ته خلاصه وه ، په داسې ډاګ کې ، د داسې يوه رستوران موجوديت پخپله دحيرانتيا خبره وه .

درې څلور تنه منصبداران هم ناست وو ، چايونه يې څښل او يوه يې چې دفارسي لهجه يې ورد ګوته ورته وه ، ټوکې کولې او نورو ورته خندل. زه پوه شوم چې همدلته د کيله ګي په اډه کې دروسانو سره کار کوي .

ماښام مهال دوی په خندا خندا لاړل . زه په لمانځه ولاړ وم چې زما نفر چې نوم يې راته دبهادر خان ښودلی و ، چې البته ما په سترګونه وليدلی راورسيد . ما چې سلام وګرځاوه نو ده راته وويل ، ته چېرته و

کیله ګۍ چېر ته؟ بیا نو لکه زوړ یار راغی او تر غاړې و تو. د برګرندۍ په وخت کې په غوږ کې راته وویل «هر څه تیار دي.» بیا سره کښیناستو او په لوړ غږ دواړو دا شرارو د ظلمونو او د انقلاب د بریو خبرې کولې، چې درستوران خاوند یې واورې. د جمعې شپه، د جدي دویمه هفته وه خو په کیله ګۍ کې واوره نه وه شروع شوې، بس وچ ساړه وو او هر څوک به چې هوټل ته ننووت له خولې به یې بړاس خوت. هوټل دوه ګیسونه ولګول او کوټه رڼا شوه. په همدې کې درې نور منصبداران هم راغلل او ډوډۍ فرمایش یې ورکړ. یو منصبدار هماغه ټوکمار ورډګ و چې اوس بیا راغی او زه دې خبرې یو څه ترور کړم. هسې هم زه تل په ټوکمار روشکمن یم، او د خندا د ماسک لاندې تېرې زیږې داړې وینم. بده یې لا چې ټوکمار مخامخ ماته راغی او ویې ویل « زلمیه، دا خو دې عجب سرویس پیدا کړی دی، سپرلۍ دې څه شوې؟ » زه پوه شوم چې لومه یې راته غوړولې ده، « صاحبه موټر کابل ته بیایم چې عوارض یې پیدا کړي.» مګر ټوکمار نه قانع کېده، « زوروره، په شل دېرشو سپرلیو خو یې ملانه ماتېده، د تیلو پیسې خو به یې ایستلې وې. هسې دې خالي روان کړی دی، یا به سرمایه دار یې او په لږو پیسو دې تاتول نه کیږي.» د استنطاق لهجه مخ په درندېدو وه. په همدې کې بهادر خان مرستې ته راغی او ټوکمار منصبدار ته یې وویل، « محب الله زما میلمه دی، زما دوړ کوني دوست دی، ډیر یې مه ځوروه، بې ځغې یې چرت خپل موټر ته خراب دی.»

داسې را ته ښکاره شوه چې ټو کمار د بهادر خان نه په رتبه کې یو څه کوز و ، ځکه نو ، لکه رټلی سپی په کونج کونج ، بیرته د رستورانه ووت ، او غیب شو .

بهادر خان بیا راسره کښیناست او د وارو دامپریالیزم او امریکا غندنې ته دوام ورکړ . هر څومره چې تیاره کېده د منصبدارانو جوپې زیاتېدې . یوه جوپه د روسي منصبدارانو پنځه کسیزه ډله هم وه . دوی هم د نورو په شان په توشکو کښیناستل مګر چې له یوه نه چې ازبک را ته ښکاره شو ، ټولو پښې غځولې وې . هوټلي ، لکه چې د دوی د جمعې د شپې د باندار سره روږدی وي ، بې پوښتنې د پخلنځي نه د سره کړو زرکانو د یوه لوی پتنوس سره راغی او هر یوه ته یې په یوه ټیمي پتنوس کې یو زرک او یوه ګرده توده ډوډۍ کېښوده . یو روسي افسر چې هم په ونه د نورو نه ټیټ و او هم ښایي په رتبه کې ، د سرجی کوټ له لویو جیبونو نه د ووډکا بوتلونه ایستل او د هر یوه مخې ته یې کېښودل .

غیر له بهادر خان نه نور افغاني منصبداران د روسانو د راتګ سره ، لکه هلکان چې د مشرانو نه لار چپوي ، یو یو د هوټل نه ووتل .

بهادر خان هم روسانو ته عسکري احترام په ځای کړ . د هغوی مشر ، یو دنګ او خیټو افسر ، ورته وموسل .

بهادر خان په روسي ژبه روسي منصبدار ته څه وویل او هغه سر ، د هو په علامه ټیټ وپاس و ښوراوه . بهادر خان هوټلي ته اشاره وکړه او هغه یوه پلاستیکي لوله د یوې کڅوړې سره راوړله . پلاستیکي لوله یې

ویړه کړه ، دشطرنج تختــه وه او په کـځوړه کې یې دانې . دواړو سره واونیلې .

ټول کارونه دهماغه پلان له مخې کېدل چې په کابل کې راته جوړ شوی و او ما لکه روبات ، مصنوعی ماشین ، قدم په قدم تعقیباوه .
ددغه پلان اصلي طراح ډاکتر زرور . ښه مې یادیږي چې راتگ نه یوه ورځ دمخه دروژې په ماښام دیوې کځوړې خرماسره راغی او دروژه ماتې نه پس یې ماته په خندا وویل ، « هلکه ته درې صفتونه لرې . یودې موټر دی او بل دې شطرنج او دا دواړه مورږ ته اوس حاضر په کار دي . » ماوویل ، « چې دریم صفت مې څه دی ؟ » ده وویل ، « دابه ، که ژوندو ، یوه ورځ درته ووایم . » دشطرنج خبره یې رښتیا کوله . په دې کال زه ملي قهرمان شوی وم او دداسې تکړه لوبغاړو نه مې لوبه وگټله ، لکه سیدحمیدالله پاچا ، گران او حاجي سرمعلم .

بهادرخان هم په شطرنج کې بدو کی نه و . زما په خیال په روسیه کې یې تحصیل کړی و او هماغلته یې زده کړی و . دکابل دمقاومت مرکز هم دده په دې کمال خبر و .

لوبه نیم ساعت روانه وه ، که څه هم چې دده هدایت دا و چې ژر مات شي ، مگر ډېر کوشش یې کاوه چې لوبه وگټي . یابه یې زما زور ازمییه چې روسان مې جدی چلنج وگڼي ، دلوبې په مینځ کې یې وزیر زما دآس دخور لاندې کړ ، پس دډېرو فکره مې پام شو چې که وزیر واخلم نو دپیل په کشت ماتېږم . ماوزیر وانه خیست او بهادر راته وموسل او گویا زما

مهارت یې منظور کړ . داسې راته ښکاره شوه چې د روسانو هم موړ ته پام شوی او لوبه یې دسترګو له ګوټ نه څارله . بهادر خان مات شو .
دلوبې په آخر کې دهغوی مشر ، خیته ور قوماندان ، راغی ، کوز تختې ته یې وکتل او بیا یې بهادرخان ته په روسي څه وویل ، « کپتان صاحب غواړي چې ستا سره شطرنج وکړي . » کپتان صاحب ته وو ایه چې مننه ، مګر زه همدا نن شپه کابل ته روان یم ، ځکه هوا مخ په خرابېدو ده او سالنګ په وړاندې دی . د موټر هم خوند نشته »
کپتان په زوره وخندل ، « بس موټر به دې بهادرخان په ورکشاپ کې درته جوړ کړي . » ما وویل ، « ښه دی ، یو څو بساطه به سره وکړو ، بیا شپه په شپه رخصتیږم . » کپتان راسره ومنله ، بهادرخان ته یې څه هدایت ورکړ . هغه د موټر کلې د ما نه واخیسته او له هوټل نه وووت. کپتان دنورو روسي منصبدارانو سلامونه ومنل ، زه یې ترلاس ونیولم او دهوټل نه بهر تیارې ته ووتلو . خپل جیپ ته یې بوتلم .
د کیله ګۍ د ښتې نه اوس داغزنو سیمانو کړۍ راتاوده . یوه نرۍ لار چې زموږ جیپ پرې روان و ، هم داغزنو سیمانو د دوو دیوالونو تر مینځ تېرېده ، مګر دا سیمونه په کتارو پورې نښتي وو حال دا چې د دښتې نه چاپېر سیمونه دښامار په شان کړۍ کوړۍ پراته وو او اورېدلي مې دي چې برقي جریان پکې ځغلېدلی و چې څوک دهغې غوڅولو ته زړه ښه نه کړي. هره خوا قوي روښني اندازو نه او د سیمانو بهرنۍ خوا ته ما ینونه ښخ وو .

دکپتان کوټه هم دشین تاغي په شان یو تېلرو ، یو بستر یوې خواته ، یو میز او دوه څوکۍ بلې خواته دیوال ته تکیه ، یوه کړکۍ چې خدازه خلاصېده او که نه ، یو بې شېښه گروپ دمیز په سر ځړېده .

دمیز په سر د کپتان د شطرنج تخته د رنگو بنگو دانو سره غوړېدلې پرته وه . کپتان دالمارۍ نه د کنیاکو نیم ډک بوتل د دوو گیلاسونو سره راواخیست، یو گیلاس یې ماته ونیو خو ما معذرت وغوښت او غوښتل مې چې ووایم چې ډاکټر منع کړی یم . خو ماته روسي نه راتله او روس ته پښتو . ماوې خپله انگریزي به وربانديې وازمییم . دی موسک شو او په داسې انگریزي چې روسي پکې گډه وه وویل، « داڅنگه ډاکټر دی چې بهادر خان یې هم منع کړی دی » بیا یې پاس وکتل ،« هغه خو به نه ښيې چې پاس په آسمان کې ناست دی ؟ » زه غلی شوم ده یو گیلاس کنیاک په یوه ساگړوت کړل. بل گیلاس یې ډک کړ او شطرنج ته راسره کښیناست . تخته یې واړوله چې سپینې دانې او اول حرکت زما شي، گویا د شطرنج ادب یې په ځای کړ. خو ما وویل چې سره شکېلوبه یې .

په اوله لوبه کې دواړو ، لکه جنگي چرگانو ، یو د بل زور ازمییه او تعرضي حملې مو نه کولې او لوبه مساوي شوه . دویمه هم چارگوټ شوه . په دریمې کې ماد وزیر او دوزیر د پیل پیاده گان دوه خانې وړاندې کړل او گویا دوزیر گمبیت مې وکړ.

یو پیاده مې مفت ورکړ او پوهېدم چې که دی یې واخلي نو بیا به دلوبې تر آخره دهمدې پیاده په ساتنه بوخت وي او په همدې همدې کې

به ما ټول سپاره لوېي ته ورګډ کړي وي . اوبیا نو دی د ختمي مات سره مخامخ و . مګر د پیاده همداسي پرېښودل هم ښه نه دي . کپتان همدا کار وکړ په لومه کې ونښت او پیاده یې نه یوازې واخیست ، بلکه د هغې د ساتلو تکل یې هم کاوه . ډېر ژر مې مات کړ . دریمه لوبه ده وګټله او د ځلرمې لوبې د خوچالونو نه وروسته سره پاڅید او د کنیاکو ګیلاس یې داسې تر خولې ډک کړ چې د بوتل وروستي سور بخون څاڅکي یې پکې ځنځول . همداسې ولاړ و او تختې ته یې کتل او په عادي لهجه یې وویل ،

« فکر کوئ چې ستاسې مجاهدین به یې وګټي ؟ » ما په تعجب ورته پاس وکتل - سړی په جدیت کې موسک و . ما وویل ، « اشرار ښیې ؟ » ده په هماغه موسکا وویل ، « اشرار دي ، که مجاهدین که دشمن او که میتیژنیک ، که باسمه چی ، زما په مقصد پوهېږې ! » ما چې لا هم زنه په دواړو لاسو تکیه کړې او د خپل چال په فکر کې وم ، ناڅاپه مې پام شو چې روسی جدي خبرې کوي . مګر ما بیا هم په بیطرفه لهجه وویل ، « د وسلو خبره ده . جنګ په وسلو کیږي . اشرار خوستاسو په لسمه برخه وسلې هم نه لري » روس د ګیلاس نه غوړپ تیر کړ او په غوسه ناکه لهجه یې وویل ، « چتیات به نه سره وایو . وسله جنګ نه ګټي . په وسلو کې مونږ د هتلر د مقابلې نه وو ، خو کوکارې مو ورنه وایستلې . د جنګ ګټه او بایلات په نورو شیانو پورې دی . » داځلې زه ورته موسک شوم « مثلا ایډیالوژي ؟ » روس نور هم په غوسه شو ، « داغلطه خبره ده چې ګوندې زمونږ ایډیالوژی په نازیانو بروه نو ځکه مو جنګ وګاټه . حتی

ستالین هم په دې پوهیده او خلک یې د کمونیزم په ځای په موروطن ، په روسیې راټول کړل . »

روسی غلی شو . نه پوهیدم چې ولې یې تر اوسه خوله دومره کاواکه وه . بیرته شطرنج ته کښیناست او زه د دفعې چال لاډم . بیانو ډیر وخت په همدې لوبې لګیا وو . په آخر کې لوبه مساوی شوه . عجیبه ده چې لوبیان هم د ماشومانو په څیر د لوبې په ګټلو خوشالیږي . روسی پوهیده چې ما په لوی لاس ګټلې لوبه مساوي کړه مګر بیا هم خوشاله و . روسی کښیناست او سریې دومره رانژدې کړ چې د الکولو بوی یې زما تر سپږمو رسیده . په ټیټ غږیې وویل ، « زما پلار دستالینګراډ په جګړه کې منصبدار و او بیا وروسته همدې ستالین د یوې دسیسې په نامه اعدام کړ . »

ما ویل ، « د تاسف خبره ده . »

ده غلی کړم ، « داسې په سلهاوو منصبداران یې وژلې دي ، په کوم یوه به یې سړی تاسف وکړي . مطلب مې دا و چې ته پوه شې چې زه ولې ستاسو د مقاومت سره خواخوږي لرم . » بیا یې نوسر د تاسف په علامې وښوراوه ، « عجیبه ده چې د قهرمان منصبدار زوی ، اوس د میتیژنیک سره خواخوږي لري . » د جیب نه یې یوه بټوه راوایستله او یو کوټ کوټ فوټو یې راوښودله « دامې ښځه ده ، دامې زوی دی یوري او دغه مې لور ده ، لارا . د مسکو په اپارتمان کې اوسي . »

زه همداسې غلی ناست وم او نه مې غوښتل چې داسې کومه خبره

وکړم چې که ثبت شي نو د اعدام سند به مې شي. زه د روسي نه څه چې بهادرخان نه هم ویریدم او لا هم د هغه تر کمار منصبدار په فکر کې وم چې څه د سیسې به یې راته سازې کړې وي. عکس یې بیرته په بټوه کې کیښوده او لکه زما په زړه چې خبروي، وې ویل، « بهادرخان زما دوست دی. ماوده شپې شپې بحثونه وریاندې کړي. دواړه منصبداران یو او بل په درد پوهیږو. دلوګر په کاریز کې چې کپتان الیګ خرخردین زهر وپاشل، د بهادرخان کورنۍ هم دنورو سره په کې کسکر شوه. »

په کابل کې ماته صرف دومره ویل شوي وو چې یو ناراضي روسی منصبدار دی چې ستاسره به مرسته وکړي، مګر دایې هم ویلي وو چې شل زره ډالره غواړي. ما ناراضیتوب او شل زره ډالره یوله بله پخلاکولی نه شول. که ناراضي دی نو پیسې ولې غواړي؟ کپتان منتظر و چې زه څه ووایم خو زه تکنی او سرېداله وم، په اول ځل مې یوه وطن پلورونکي ته کتل. خوده زما په ساده توب دجادوګر په شان دشیطنت خندا وکړه، « زه ستا په تکنی توب هم پوهیږم. بس را وې شمېره. » ما هم دکوټ استر وشلاوه او د ډالرو پلاستیکي کڅوړه مې ترې راوایستله، د شطرنج په تخته مې وغورځوله. کپتان بې دهغې دشمیرلو نه کڅوړه لکه چې تلي یې پاس واچوله او په بل لاس یې ونیوله او دبستري لاندې ننه ایستله. نور نو نه ده خبرې وکړې او نه ما او په کې ځاییدل هم نه. په جیب کې یې هوټل ته راوستلم. بهادرخان چې بهر ولاړو. دموټر کلي راکړه او د روسي منصبدار سره یو ځای بې دخدای

پامانې دشپې تیاره کې غیب شول . زه دویرې ریږدېدم ، ځکه چې که څه توطئه یې جوړه کړې وه نو همدایې وخت و چې دوسلو سره مې ونیسي.
موټر مې چالان کړ ، برقونه مې ولګول او سړک ته مې مخ په کابل سم کړ، هیڅوک مې مخې ته نه ودرېدلی . اکسلیټر ته مې پښه اړم کړه او مخ په دوشي مې را خپلې کړې . موټر دروند کېده ، پوه شوم چې دکیله ګي جبه خانه یې پکې رابار کړې ده . ښه وچې دجنګلک په فابریکه کې یې دموټر کمانۍ هم ډبلې کړې وې . مافکر نه کاوه چې دمقاومت چلوونکي به دومره هوښیار وي او په زړه کې خوشاله شوم.
سهار مهال خنجان ته ورسېدم دلړو یوه ترخه ګرده له په وړاندې دسالنګ دپاسه لېدل کېده . هماغلته مې دنورو موټروانانو سره په چایخانه کې سبناری وکړ او ځینو نه مې چې دکابل نه په سالنګ راتېر شوي وو، دسړک دحال احوال پوښتنه وکړه . ټولو دتګ نه منع کړم. ، مګر ما ویل چې زه خو پرې ورځم. یوه موټروان وویل ، « دتانه مخکې یوبل سرویس هم پاس لاړ او زما نصیحت یې وانه وریېد ، خوکه نابلد ډرایور داکار وکړي ګیله هم ترې نشته ، ته خو ماڅو ځلې په همدې لارې لېدلي یې . په هغه بل سرویس کې خو سپرلۍ وې ، کلینر ورسره و . تاسره هیڅوک نشته. » چې پوه شو چې زه نه ایساریږم خپل کلینر ته یې وویل چې زما دموټر په ټیرونو کې ځنځیرونه واچوي. مګر ما ځنځیر نه درلود . نوبیا موټروان په کاکه ګۍ خپل ځنځیرونه راکړل او چې ماد پیسو تجویز وکړ ، هغه راته په غوسه غوندې شو او وې ویل « ته چې دومره لیونی یې

چې په دې ورځ په سالنګ تېرېږي نو زه داسې ډ ووس در ته ښکاره شوم چې پیسې به اخلم ؟ » کلینر ته یې ویل « هلکه یو بیل هم ورکړه چې هلته بیا خپل قبر وربانډې وکني. » بیا یې نوما ته سترګه وټومبله ، « دامې هسې ټوکه کوله ، د سالنګ لیوان تاکله ښنیدو ته پرېږدي. » څه وچه ډوډۍ او چای بوره مې د څو سرو کړو زرکانو سره احتیاطي د ځانه سره واخیستل او روان شوم.

شپږم څپرکی

چې دوشاخ ته ورسېدم ګورم چې هغه بل سرویس په پیچو موکې زګیروی کوي او مخ په تونل روان دی. کلینر ډنډه پنج په اوږو پلی وربسې روان و او چې هوارې ته به شو د یخنۍ د لاسه به ور وخوت، لکه چې د ګرده لې نه د مخه روان شوی و او اوس نشول ستنېدلی. واوره پیل شوې وه او شمال د زګیرویو سره په دره کې انګازې کولې او واورې یې کله د سرک په سر او کله کوز درې ته دوړولې. د لید فاصله هم څو مترونو ته راکمه شوه. د موټر برف پاکونه او چراغونه مې چالان کړل او د مېږي په یون وربسې روان شوم. سرویس ته ورسېدم خو د ډاره ترې مخکې کېدلې نه شوم چې د مخې نه به موټر راشي او سرک بې هغې هم نری و. واوره د ګرده لې نه په څپولو بدله شوې وه داسې چې د هغه بل سرویس د ارابو منډه، څو زه وررسېدم، په واورو کې پټ و. سرویس څو ځایه شاته راوښویید خو کلینر ډنډه پنج راټینګ کړ. ما هم خپله فاصله ساتله. په لار ګې روسانو په هغو ځایونو کې چې د واورې د راشې د

ښویږدو خطره وه د سړک په سر دا لانو نه جوړ کړي دي چې واوره د غره

نه د دالان په سر همداسې کوز درې ته وښوییږي.

دریم دالان ته چې ورسېدم زما وړاندې سرویس چې ایله لس متره به

لرې وو، ترې تم شو. ما موټر ودراوه او کوز شوم. هر څه چې مې سترګې

غړولې سرویس نه ښکاره کېده، د واورو طوفان او شمال هر کار

ناشونی کړی و. د دالان لاندې ځای لا تور و او زه دوه زړی وم چې ترې

ووزم که نه. مګر د سرویس ترې تم کېدو وسوسه رااچولې وه. په همدې

کې مې د لرې ځایه یو غږ واورېد. بیا مې هم د دالان نه هر څومره

سترګې خښې کړې، غیر له سپینو واورو بل څه نه ښکاره کېدل. زیاتی

بېصبره شوم خو د سالنګ دواورې مې اورېدلي وو چې ډېر خلک، حتی

کلینران، چې یو څو قدمه د موټر نه لرې شوي دي، بیا یې لار نه ده

موندلې. د دالان نه بهر واوره تر زنګانه رسیدلې وه او وریالا په زور کې

وه. یو ناڅاپه مې د شین تاغي تول باکس ته پام شو چې هلته یوه اوږده

رسۍ هم کړۍ کړۍ پرته وه. وېرېدیم چې د جنګلک د ورکشاپ خلکو او

یا بهادر خان به هغه بیځایه کړې وي، خو چې مې تول باکس خلاص کړ،

پړی هما غسې کړۍ کړۍ پروت و. د هغې یو سر مې د شین تاغي د

ورپورې او بل د ملا پورې ټینګ کړ، د بوتل غوټه مې وروا چوله او د

دالان نه د غږ په لوري ووتلم. موزې مې نه وې او ایله بیله مې بوټان د

واورو لاندې په پښو کې ټینګولی شول. په واورو کې روان وم او ډېر

وېرېدم چې د سړک نه کوز درې ته ونه رغړم، ځکه چې سړک د غیر

سر ک نه چندانې نه پېژندل کېده. یو څو متره لا نه وم تللی چې بیا عبر راغی، په احتیاط مې ځان د سر ک څنډې ته ورساوه او کوز مې درې ته کتل، گورم چې، لکه مورږ به چې د هلکتوب په وخت کې په تشت، پتنوس، او کله لا هم هسې په کو نوړی د واورې د پاسه ښویندئ کولې، یو وړو کی کنډو کوز ښوېدلی. ډېر لرې یو تور شی ښکاری. زه پوه شوم چې سرویس کوز خطا شوی. پړی دومره اوږد نه و چې زه ورکوز شوی وای او که وای هم زه بیا څه د تورې بنگړی وم چې تولې سپرلی به مې راخیژولې وای. په همدې فکر کې وم چې یو وړو کی تور شی ترستر گو شوچې پاس راخیژي. چې نژدې شو نو گورم چې بنیادم دی او په خا پوړو راځي. ما ورغبر کړ چې وریب مه څه، په ښی خواته راځه، مه وار خطا کیږه. کتل مې چې په رښتیا یې لار زما خواته کږه کړه، خو رفتار یې شیبه په شیبه سستېده او په هر څو قدمه کې به یې دمه کو له. ما هم تر هغې چې پړی رسېده ځان کوز وروښکاوه. چې څو قدمې ته ورورسیدم، نور نو هغه له حاله لویدلی و او پس د ډیرې اوږدې د مې چې نژدې د نوې واورې لاندې پټ شوی و، په خاپوړو یو څو گامه نور هم پاس راغی. ما لاس ورا اوږد کړ او لستونې یې په لاس راغی. کش مې کوده او بیا مې نو پړی د هغه نه هم چاپیر کړ او په مدار مدار پاس راختو. د پړي د شلیدو وېره هم راسره وه، ځکه همدا زموږ د ژوند یوازینی مزی و. د همدې پړي په زور سر ک ته چې اوس واوره تر نامه رسیده راوختلو او د څو ځلي د مې نه پس دالان ته ورسیدو. په غیر کې مې شین تاغی ته وخیژ اوه.

هغه مې په بستر واچاوه او بيا مې يې چې د سر او پښو نه واورې پاکې کړې پام مې شو چې ښځه وه.

اووم څپرکی

غاښونه يې د يخنۍ نه سره لګيدل. اول کار چې ما وکړ، د بسترې نه مې قديفه راواخيسته او ددې د بستر مخې ته مې پرده کړه. د ځان سره مې ويل، زوی يې مړ کړې، په دې حال هم ستر. بيا مې د بکس نه لويه توليه راواخيسته او د پردې نه شاته مې دې ته ورکړه «واخله، اول خپلې جامې وباسه، چې تولې خيشتې دي. په دې باندې ځان وچ کړه.» بيا مې نو خپل پاک کميس او پرتوګ د بکس نه واخيستل «بيا نو همدا جامې واچوه.» ناڅاپه مې پام شو چې د ښځې به پښتو نه وي زده، خو بيا مې ويل، تکه توره بلا ورپسې. شيبه پس راووتله، خو د سړونه ريږديده. کمپله مې ترې تاو کړه او ورته و مې ويل «اوس ګرځه، چکروهه، چې لږ وينه دې په رګونو کې و غړيږي، مګر هغه د چکر څه چې د دريدو لا نه وه. ځان يې په بستر کې واچاوه او لنډه لنډه ساه يې ايستله او ريږديده. د پلار نه مې اوريدلي وو چې د کوم کو چې کيسه يې کوله چې همداسې يخ وهلی و او خلکو په ليمڅي کې تاو کړ او په مځکه يې داسې رغړاوه لکه غړه که چې ښځې موښي. ايله يې په رګونو کې وينه وځغليده. پلار مې ويل په داسې وخت کې د ژوند علامه دا ده چې د وجود سوی شروع شي، ځکه پخوا هر څه کرخت وي. يو خبرداری دا و چې بنده خوب ته پرې نږدي. ما هم همداسې په کمپله کې تاو د موټر په

غولی واچوله او د غړه کې شاربل مې پیل کړل. ورو ورو مې کتل چې د نجلۍ سارا بشکل آرامه او منظمه کیږي. د پلار د نصیحت سره ما هم تر هغې شاربله چې د سوي زګیروي یې وختل.

بیا مې په کټ واچوله چې آرام وکړي. د هغې د لاس او پښو سوي شروع شوي وو او ژړل یې. څو ځلې مې زړه وکړ چې پښې یې کښبیکاږم، خو بیا به لاس نیولی شوم. د شین تاغي په نغري باندې یولوی چایجوش و. هغه مې د اوبو نه ډک کړ او به مې تودې کړې او په یوه کاسه کې مې اول د نجلۍ په پښو سرې او به وا چولې او بیا مې ورو ورو تودې اوبه پرې تویولې. زه هم نه پوهیدم. پخوا هیڅکله د داسې حالت سره نه وم مخامخ شوی، څه مې چې په پوهنځي کې لوستي او اوریدلي وو هماغه مې کول. نور شی خونه و، تینګ سور چای مې په کاشوغه غوړپ غوړپ ورکاوه او دې ته یې هم لکه چې خوندور کړی و، چې زه به لږ ځنډ شوم نو د چای پیالې ته به یې سترګې کږې وې. د بهترۍ یوه علامه دا هم وه چې لر او بر یې د شین تاغي چوکیو، کړکۍ، نغري او نورو سامانونو ته وکتل او بیا یې زه هم په سترګو وتللم. ما ورته وویل «ته نو اوس کرار آرام وکړه او زه یو ځلې بهر وځم».

رسۍ مې را واخیسته چې ګوندې یوه ستوې یې کړم چې لږه اوږده شي. همداسې مې یوه ستوې کوله او تر ملامې تاوولهدا کار مې وکړ خو ویریدم چې اوس به نو پړی او مړی اوسست شي. یو سر مې بیا تینګ په ورپورې و تاړه او بهر ته شوم. واوره لا د پخوا په شان په زور کې وه. د

برنډې نه وو تلم او په خپل اټکل مې ځان هغه ځای ته ورساوه چې سرويس ترې ښوييدلی و. واورې هر څه پټ کړي وو. په توکل مې لاندې ښوييدل شروع کړل او تر هغې تلم چې زياتې نو پړی ترنځ شو. هره خوامې وکتل، خو د سرويس درک نه و. غږ مې وکړ، خو چو په چو پيا وه او يوازينی غږ د واورې شرنګی و. ښايسته شيبه ودريدم چې ګوندی کوم تور ځای صحيح کړم، هيڅ شی نه و. زه هم يخنۍ وارخطا کړم. بيرته مې قدم په قدم ځان پاس راوڅکاوه او د پړي د شليدو ويرې پسې واخيستم، ختل مې نور هم سو که کړل، هسې نه چې وښوييږم او په مزي زور راشي. چې پاس وختم نو داسې وم، لکه د واورې ښيره چې مور ماشومانو جوړوله او د پوزې په ځای مو ګازره يا د جوارو توکه په مخ ورښبوله. په برنډه کې مې کالي تک وهل، خو پښو مې لکه چې اورېې اخيستی وي، سوی کاوه. په تادۍ مې د موټر د څنګ نه د هغه آنتن د برنډې نه بهر خواته راکش کړ چې د کانکريټ نه بهر ووځي او په بيړه موټر ته وختلم. ښځه په بستر کې وه. زړمې لږ اوبه واېشولې او سره پياله مې په لاس کې د ټکور په شان ښه لګيده. د چای سره لږ سړی وزمه شوم. د شين ټاغي د ننه هوا تياره کيده او د موټر کړکۍ هم ښه راس نيولې وه.

ښځې سترګې پرانستلې او وچته کښيناسته. ما ورته وويل، « ته کومه ژبه کوې؟ کدام زبان ياد داری؟ » هغې په کمزورې موسکا وويل، « پښتو » ماوويل، « ښه نو زما خبره په غور واوره! زه لاړم، کوشش مې وکړ، د سرويس پته ونه لګيده، لکه چې واورې پټه کړې ده، څوک مې

ژوندي بيا نه موندل. » هغې سر وښوراوه او نور څه يې و نه ويل. ما دوام ورکړ، «خبره ورانه ده او که دا برنډه نه وای زه او ته به هم ختم وو. نو داسې به وکړو چې خدای يې کوي. » هغه منتظره وه چې زه ورته خپل پلان ووايم، خو ما کوم زيری نه درلود او ومې ويل «اول خو دا چې موږ اوس ژوندي يو او تر څو دا برنډه نړيدلې نه وي غير د يخنۍ او لوږې نه بل خطر نشته. يو څه شيان خو دلته راسره شته، نغري هم لرو او اوبه هم. د موټر تودولو چل هم راځي خو خدازده موږ به څو ورځې، يا څو هفتې دلته نښتي يو، دومره تيل نشته چې بخاری چالانه کړو. بس په همدې يوې برستنې او کمپلې به گوزاره کوو او گورو به چې خدای څه کوي. » ما لاخبره خلاصه کړې نه وه چې دا خوب وړې وه. دموټر هوا په څو ځلې خلاصولو او تړلو د يخچال په شان سړه شوې وه او ماچکر وهل شروع کړل. چې پوره اته بجې شوې نو د ديوال نه مې د مخابرې ماشين راوښکه او ميز ته کښيناستم. د څو اشارو نه پس د هغې خوانه ځواب راغی.

«چيرته يې، موږ درپسې خپه يو »

« په واورو کې گيريم، در ختلی نشم. »

« موږ هم ويريدو. بيا به سره گورو. »

« سره گورو به »

زه پوه شوم چې درې ساعته پس بيا بل هدايت راکوي. ماشينگی مې بيرته په ديوال کې پټ کړ. ښځې په کرار کرار ساراښکله. ځير مې ورته وکتل چې دا به څوک وي. بالاپوش او پتلون خويې د کليو د ښځو

نه‌و. په رنګ بدو کې نه‌وه. اوږدې توري څڼې یې لاخیشتې او خورې
ورې پرتې وې. اوږده تور بانه یې د غنم رنګي مخ او جګې پوزې سره
جوړېدل. وروځې یې، لکه چې په نوسي لیندۍ کړې وې، د سترګو خواته
پرېږې او بلې خواته نرۍ.

لاسونه مې د سړو د زوره سره سرویل او په غوسه‌وم چې یو بسترو،
هغه هم دې ښاري شیشکې رانه‌واخیست.

پوره په یوولسو بجو د مخابرې شرهار شو. زرمې ماشین
راوکیښ. ډاکتر زرورو.

«د شین ټاغي مخه بیرته ګرځولی شې؟»

«کوشش خو به وکړم، چې لږه رنها شي.»

«بس بیرته کوز شه، په هغه زړه لار راشه.»

«هلته هم د شیبرنه سر کې د شنبل تنګی دی چې په اوړي کې هم
کنګل وي.»

«شیبر ته مه ځه، په دواب میخ زرین کې، به ز موږ سړي درته ولا
وي.»

«یو میلمه هم لرم.»

«ناممکنه ده.»

«بس دواورو د مینځه راووت.»

«رخصت یې کړه.»

«نه کیږي. سیا سره ده.»

« سیاسره څه مرګ غواړې ؟ »

« بس دواورو نه راووتله. موټر یې اوښتی و. »

« رخصت یې کړه، امر دی »

« نه کیږي. »

« مه خو ګیانې کیږه، ختمه یې کړه، امر دی. په دو آب کې به سره خبر شو »

مخابره هم ختمه شوه. ماشین مې ځای په ځای کړ. ډیره شیبه د سړو له لاسه په موټر کې لړ او بر ګرځیدم. د پښو ګوتو مې سوی کاوه. ناڅاپه ښځه په بستر کې کښیناسته، لړ او بریې وکتل، په لوړ غږ یې ناري کړې « زه چیرته یم ؟ » ما وویل، « آرامه شه. ته په سالنګ کې، په موټر کې په بستر کې یې. » په چرت کې لاړه او بیا یې ځان راټول کړ او بیرته پریوته، خو چې ما ته یې وکتل چې ولاړ یم نو وې ویل « بل بستر نشته ؟ ».

ما وویل « نه، د شپې هم څه نه دي پاتې، څمله. » هغه پریوته خو څو شیبې پس بیرته راپاڅیده او په نرۍ موسکایی وویل، « په دې بستر کې خو دواړه ځاییږو ؟ » ما د شرمه ورته نور کتلی نه شو شامې ور واړو له، « چه ستا خوب پوره شي، بیا به زه سره ولګوم. »

سهار مهال واوره ودریده. ما چای دم کړ، یو څه وچې شودې وې هغه مې ورګډې کړې، وچه ډوډۍ مې چې راوړې وه اوس داسې کلکه او ګګړه وه، لکه داریا. هغه مې په نغري تاوده کړه. ښځه هم زما په ښکالو

راکښیناسته او د کوڅیو په چوتې کولو یې شروع وکړه. هغې ته مې د شو دوچاې او یوه ډوډۍ بستر ته ور وړه. او ما نغري ته هم ځان گرماوه او هم مې سبناري کاوه. وروسته راپاڅیده او د سیلانیانو په دود په نغري و گرځیده، د کړکۍ نه یې بهر دواړو او پرقنده لمر ننداره وکړه. بیا یې ماته وکتل او په خندایې وویل، «اوس نو ستا د خوب وار دی.» ما نور ست ته ونه کتل او بستر ته وختم.

مازیگر مهال مې کوشش وکړ چې د موټر مخه کوز پلو واړوم، خو په برنډه کې دلته هلته باد واوره دلۍ کړې وه او کنگل شوې وه چې د بیل زور هم چندانې وربانديې نه رسیده. په شوا خون مې ترماښامه یو څه مځکه توره کړه خو بیا مې خپلې بې عقلۍ ته پام شو چې که مخه یې راوگرځوم بیا هم د برنډې نه بهر لر اوبر په سرک ترنامه واورې پرتې دي او چیرته موټر وربانديې تلی شي؟ چې موټر ته وختلم نو د سره کړي زرک بوی و. دا زما وروستی زرک و. ښځې هر څه تیار کړي وو او دواړو په کراره او په اشتها وخوړل. د چای په وخت کس مې هغه پو ښتنې شروع کړې چې په زړه کې مې یې غمباده جوړه کړې وه.

«اوس خو په یوه قفس کې لویدلي یو، نو څه دې ویل چې یو بل وپیژنو؟»

«تاوار راباندې ړومبی کړ. ما هم همدا غوښتل. زه به د ځانه درته ووایم. نوم مې دی تریناء په ما دا نوم بد ولگید.

«ترینا خو فرنگی نوم دی یا به روسی وي.»

هغې وخندل «په اصل کې شاترینه وم خو د نازه مې کور کې ترینابولې. پلار مې مدیر یار مامد خان د سپین زر شرکت د محاسبې مدیر و. خاوند مې نور الله نخباف... »

پوه شوم چې د پخې پرچمي کورنۍ ده، او میړه یې د امین ورور، عبدالله امین، په خپل امر په کندوز کې اعدام کړی و. خو هیڅ مې ونه ویل. هغې دوام ورکړ، «میړه مې ظالم. امین وواژه، مور او پلار مې کابل ته کډه شول. په کندوز کې مځکې لرو، زه یې په حاصل پسې راغلې وم. وریژې مې خرڅې کړې او بیرته کابل ته روانه یم. » نوره نو غلې شوه. ما وویل، «زه ډاکټر محب الله یم» هغې په خندا وویل، «بس چې دا موټر مې ولید، و مې پیژندې. د کندوز او خان آباد ترمینځ دومره لاره نه ده، ستا د موټر ډنګوره ټولو ته رسیدلې وه. اوس دې ولې د ډاکټرۍ نه موټروانۍ ته ترفیع وکړه؟ »

«ډاکټري ورکه کړې او د سوال کشکول یې ورک کړې چې هر مریض ته دې نیولې وي. د مریض پیسې داسې وي، لکه د مړي خیرات. اوس کابل ته روان وم چې موټر څه عوارض پیدا کړي، او بیانو زده پوه شه او د سرویس موټروانې. »

شاترینې په ځیر راته وکتل او بیا یې مرموزه موسکا وکړه، «د مجاهدینو سره خو به کار نه کوې؟ » ما وویل، «نه، اشرار گوره او ما گوره، که هغوی راغله بیا به د ډاکټر په ځای کوډگر او حکیم جیان د خلکو علاج کوي. » شاترینه یوه شیبه غلې وه او زما د خبرو جاج یې

اخيستـه. بيـا يې نو داشتي راخوشې کړه، «نوبيـګادي د چاسره، ګره ګته، ګره ګره، ګته، تلګرافي مخابره کوله؟»

د ځان سره مې وويل، مـحب ګله، لاړې. ايله مې په مـخابره کې د ډاکټر زړور نصيحت ته پام شو چې ښځه ختمه کړه. اوس نو دا ضروري شوه. پخوا مې داسې ګڼله چې دا به په دوشي کې چيرته ښکته کړم او زه به دوسلو سره دو آب تـه روان شم. مګر اوس د ښځې ژوندي پرېښودل د ملي مقاومت سره خيانت و. په هغه شپه مې شاترينې ته هيڅ ست و نه کړ او پخپل بستر کې پريوتم. څه شيبه پس دا هم راغله او د بستر په څنګ کې کښيناستـه. د سړو نه ريږديده او زه ترستوني په بړستن کې پټ وم. ډير وخت همداسې غلې ناسته وه او بيا چې ما شاور واړو له دا هم پاڅيده او د زګيرويو سره يې په موټر کې قدم وهل شروع کړل. ما ته خوب نه راته او په دې فـکر کې وم چې په ښځې څه چل وکړم. يوه لاره يې داوه چې د برنډې نـه يې وباسم او بيـا يې کوز ورغـړوم. بله يې دا چې همدلتـه يې ... کړم.

مګر پـه زړه کې پوهيدم چې يو هم آسان نه وو. ما چې په هلکتوب کې مرغۍ حلالو له هم به مې مخ بلې خواته واړاوه. پلار مې د نورو پـه روايت يو څه ناړامۍ او خونونه کړي وو، خو هغـه پـه ځوانۍ کې وو، پـه خوګيانو کې. کتغن ددې نـه هم د نورو پـه شان مړيي (پسه) جوړ کړی و. مور خو مې داسې وه چې زه يې نه پرېښودم چې مـاښام چې مرغۍ ځالې ته راځي، هغه وولم. خو لـه به يې راتـه جينګـه کړه او پـه ژړه غوني آواز بـه

يې وويل: « مه کوه، خواره کې، خپل کور ګنګې ته يې پناوړي ده. واړه سوز ګوري بچوړي به يې ورته ناست وي چې اوس به مې مورکې راځي. »

بيا مې وويل چې اوس د افغانستان د مرګ او ژوند سوال دی او زما وړې انګيرنې پکې نه ځاييږي که دغه وسله زه و نه رسوم او يا حکومت پرې پخوا د پخوانه خبر شي، نو ګويا په لوی لاس مې ملي مقاومت مات کړ او د خيانت دا کړۍ به تل په غاړه ګرځوم. شاترينه، لکه کوکرۍ چې د کوتې نه بهر پاتې شي سونګيده او لړ اوبر ګرځيده. ما د ځانه سره ويل چې دروس نانځکې، اوس سالنګ ته نځا کوه. خو د ځانه سره يو څه هماغسې خجالت وم چې په وړکتوب کې به د نورو د لومونه د مړزانو د غلاکولو نه پس راته پيدا شو. د کوزې درې نه د ليوانو غم لړلې ساندې راتلې او کله به داسې شور ماشور شو، لکه يو د بل سره جنګونه کوي. پوه شوم چې دا بلاوې د شاترينې د سرويس په مړو لګيا دي. د تنهايي او د پيړيو د نامراديو څپه هم د خوب په شان را باندې راتله. يو ځلې مې کتل چې راغله او په بستر زما شاته رانغوته زه اريان شوم چې اوس به څه کوم. زه يې د مرګ تابيه نيسم او دا په بستر رانغوځي. يو عجيبه وړمه ترې راتله، د پردۍ بوی. ډاکټران پوهيږي چې هر بنيادم ځانله بوی لري چې پخپله پرې نه پوهيږي خو، لکه د ګوتو نښه د هماغه بنيادم د پيژندو علامه وي. سپی او غوا هم خپل او پردی په همدې پيژني، خپل بچي ته پۍ راپريږدي او پردی وشړي. په اوله کې

سره نيولي او شخ پروت وم خو ورو ورو بستر تو د يده او ورسره د خوب

شپې راتلې. نه پوهيږم چې د ځوانۍ شپه وه او که د يخنۍ زور، خو لکه

موږ به چې په هلکتوب کې د شارو د بچي د پاره د ملخانو د نيولو تکل

کاوه، په ګونډو به کرار کرار ورنژدې شو چې رانه تېر ونه کړي،

شاترينه، لکه زنځه ورو ورو راوښوييده، او ما هم ځان ترې لرې نه کړ.

سهار مهال ږنګه بنګه په غيږ کې راته پرته وه.

****

په خوب کې مې يو څه ښکالو واوريده او چې راويښ شوم نو يو

قسم کريغې او غرهارې وچې کله به راغى او کله به غلى شو. په ځاى

کې کښيناستم. شاترينه مې وليده چې د چاى د پاره اوبه ايشوي او د

کړکۍ نه بهر خواته ګوري. پاڅيدم او د موټر نه کوز شوم. دا هم راپسې

راغله. لمر داسې د واورو د پاسه ځليده چې سترګې مې و بريښيدې. هيڅ

شى نه ښکاره کيده. بيرته موټر ته ننوتو او نيمه وچه ډوډۍ چې د يخ د

لاسه ګګړ ګرځيدلې وه او زموږ وروستۍ ذخيره وه په شريکه په چاى کې

لمدوله او خوړله مو. يو نيم غبر او د موټر غرهارى لاهم را ته. بيا ووتلو او

داخلې مې يو تور لوګى ترسترګو شو چې د کوز له خوا په هوا او بياور ک

شو. شاترينې ته مې وويل « تاهم دود وليد ؟ » هغې وويل « هو، لکه چې

د کوم موټر وي ». ډيره شيبه پس د يوه ټراکتور د دود نلۍ په يوه کږ-

ليچى کې راپيدا شوه او بيرته ورکه شوه. اوس نوموږ دواړه احساساتى

شوي وو، هغې زما لاس نيولى و، درګرده يې سولا وه. ناڅاپه ټراکتور

را پیدا شو او دا ځلې موغوند ولیدد. د هغې تر شا دوه نور ټراکټورونه وو. د سر ټراکټور د سرک په مینځ کې پل ایسته او وروستني یې هر یو ذ سرک یوې خوا ته سره غبرگ روان وو او واوره یې د سرک دواړو غاړو ته غورځوله. مگر ما ته یې یون د میړې ښکاریده، و یریدم چې بیرته ونه گرځي، پړی مې را واخیست، ملامې و تړله او غوښتل مې چې ورپسې ورشم خو شاترینې مې لاس ټینګ ونیو، «مه ځه، یو ته یې، چې تا هم رانه واوره وخوري بیا به څه کوم؟» یو څه حیران او تکنی شوم. په غوسه مې وویل، «تا راسره څه پی پرینښې دي؟» خو هغې نه خوشې کولم. عجیبه ده چې د شاترینې لاسونه هم پاسته وو هم محکم.

ناچاره مې پړی له ملا خلاص کړ او بیرته موټر ته وختم چې یو څه مې د زړه د رزاکمه شي. هم نجات ته خوشاله وم او هم ورنه ویریدم چې په ما پسې نه وي راغلې. د کړکۍ نه مې مخکینی ټراکټور ولید د برنډې بهر ځای ته راورسید. شا ترینې ته مې وویل چې ته ځان خلکو ته مه ښکاره کوه، زه ورکوز شوم. که گورم یو سورسری روسی د ټراکټور په جلو ناست دی. کمیس یې په ځان نه و، سگرټ یې له خولې ځنگیده. روسانو د خپل دباو د ښودلو د پاره په ژمي کې همدا سې نمایشونه ورکول. کله به روسي چې نیم به لغړ و واورې په ځان موښلې او سپرلیو به یې د سالنگ په ژمي کې ننداره کوله. مگر دې هم نتیجه نه وه ورکړې ځکه خلکو به د همدغو باتو روسانو پسې ویل چې د خوگ غوښه یې خوړلې، ځکه په ځان نه پوهیږي. ترڅنگ یې یو افغانې معابر و چې تول

په سرجی جا مو کې پټ و ، جرابي خولۍ يې وه چې يوازې او بلنې سترګې او خوله يې ښکاريده چې براسونه ترې ختل. دواړو په روسي خبرې کولې. اوريدلي مې وو چې هر روسي ځانله يو افغاني ګوډاګی درلود. د ترجمان نه مې پوښتنه وکړه چې تونل به کله خلاص شي. ده روسي ته ترجمه کړه او روسي داسې په زوره وخندل چې د خيټې ګونځې يې سره وېرپيدلې « تونل ؟ زر خلاصيږی. په دوو درو هفتو کې، غم يې مه کوه. » بيا جدي شو او په ګوتو يې ورځې شميرلې، دوه ورځې ترتونله، بيا لس يا دوولس ورځی، د تونل جنوب ته ترجبل سراجه .... » ترجمان وويل « ايله په دوو ورځو کې د خنجان نه دلته ورسيدو. هغې خوا خو واوره بيخي زياته دده. نو ښه به داوي چې د موټر مخ واړوې او بيرته خنجان پلولاړشی.

په لاس مې شوروي ته هغه واورده و ښوده چې لاهم د برندې په مينځ کې د موټر شاوخوا خره وه. هغه تراکتور پرې راپريښود او پاکه يې کړه. ما د موټر مخ بيرته کوز پلو راواړاوه. پخوا تر دې چې روان شم ترجمان ته مې وويل « لس شل متره بره خوا سرويس د سپرليو سره کوز لويدلی دی چې خبرې واخلئ چې څوک ژوندی دي او که نه. » نور مې د هغه ترجمانۍ او د روسي ځواب ته ونه کتل او موټر مې روان کړ. له پيچو مې چې پناشوو ، شاترينه د بسترنه راغله او په څنګ کې مې کښيناسته. په خنجان کې تم نه شوو او ماغوښتل چې په بيړه ځان دوشي ته ورسوم چې له هغه ځايه زړه لاره ونيسم. شاترينه خوشاله معلوميده او ځان يې بې

سببه رانژدې کاوه. چې ما په اوږه پورې وهله دې را ته په معصومانه خندا وویل، « ډېر تیز روان یې، د موټر ټکان مې خوځوي. » ما ورته ونه ویل چې دا څنګه ټکان دی چې بلې خواته دې نه ټېل وهي او نژدې ده چې زما په غېږ کې دې کښېنوي؟ تر دوشي پورې مې په زړه کې د شیطان او رحمن مقابله وه. وژنه یې، مه یې وژنه. د اسلامي احکامو نه نیولې، ترپښتنې عنعناتو او حتی د شاعرانو او حکیمانو پورې ټولو ته مې روی وروور. نه پوهېدم چې کوم امر د شیطان دی او کوم د رحمن؟ که قسم ورکړم چې چا ته به د مخابرې حال نه وایې، نو د پرچمي په قسم څه اتبار؟ که یې وژنم، د هغه شاعر خبره راته ولاړه وه چې « تو از چنګال ګرګم در ربودی* چو دیدم عاقبت خود ګرګ بودی. » په دې خو خوشالي نه وه په کار چې د مخابرې په موضوع نه وه خبره. پخپله مخابره د اعدام د پاره کافي وه. بیې خواته دا متل راته ولاړ و چې مار وژلی ښه دی او کار کړی. بلې خواته خوګیانې واله وه چې هغې بله سرنده غږوله. د خنجانو نه کوز هوا نرمه شوه. واوره نه وه او د سرک سیند لوري کوز هلکانو د شولو په پټیوکې چې اوس یې مازې سوارې (وډ) پاتې وې ورې پیول. داسې راته ښکاره شوه چې نجلۍ زما په اندیښنې پوهېږي. هغې هم ځان را ټول کړی و او په فکر کې ډوبه وه. مازیګر دوشي ته ورسیدو. د بازار په لر سرکې مې موټر د سیند په غاړه ودرواوه. ورته و مې ویل، « شا ترینې. ته همدلته کښېنه چې زه لږ زهر او مرګ راوړم چې دواړه د لورې نه مرو. » هغې وویل، « زه به هم درسره لاړه شم؟ » ما

وویل، «نه. زه د سیاسرې سره په بازار کې په چکر رووړدی نه یم.» هغه موسکه شوه او نورېې هیڅ ونه ویل. ښکته شوم او یوه آشنا هوټل ته لاړم. هوټلی ته مې پس دروغبړنه د شلو سرو کړو زرکانو فرمایش ورکړ. هغه راته په حیرانتیا موسک شو، خو وریتول یې شروع کړل. خپل شاګرد یې واستاوه چې یو څه زرکان د نورو هوټلونو نه پور کړي او شل تودې ډوډۍ راوړي. په هوټل کې د مسافرو ګڼه ګوڼه وه چې د کابل په نیت روان شوي او د لارې د بندیدو د لاسه دلته دوشي کې ګیرپاتې وو. اکثریې چپن والا، موزې او کلوشې والا وو. خپلو بسترو ته یې تیکه کړې وه او چایونه یې څښل. د ټولو ماته پام و چې په شلو زرکانو څه کوم. زما په ساده ګۍ او ښاری توب تخنیدل. د شلو زرکو په پیسو روغ پسه کیږي. ما یوه ګرده ډوډۍ د هوټلي د څنګ پیچلي دسترخوانه واخیسته او په ولاړې مې شخوند پرې واهه چې ګورم دوه منصبداران، چې سرې پټې یې په ګریوان او بازوګانو لګولې وې هوټل ته راننوتل. ماټکان و خوړ او د هوټلي سره په خبرو شوم چې مخ مې و نه ویني. خو چا په شا وټپولم. مخ مې واړاوه او د ټوکمار منصبدار په لیدو مې غونی زیږ شو. د ځانه سره مې وویل «لا حول ولا، صورته، تیږ د شه» او روغبړ ته مې خوله بیرته کوله چې هغه راباندې ړومبی شو، «او هو، زمور د کندو شاته ختیختې راغلي دینه. ته د کیله ګي نه په درو شپو کې ایله تر دوشي راورسیدې او که دې بیا موټر عوارض پیدا کړل؟» ما کوشش کاوه چې غږ کې مې ریږد ونه ویني او په سالنګ کې د بند پاتې

ګیډو کیسه مې ورته وکړه. په همدې وخت کې هوټلي راباندې غږ کړ چې زرکان تیار دي. ټوکمار منصبدار د ک پتنوس ته، بیا یې ما ته وکتل، «زه پوهیدم چې ته سرمایه دارېې، خو په دې نه پوهیدم چې په یو سر دو لس زرکان ګروت کوې او که سپرلی لرې؟» ما یو ګونګ ځواب ورکړ« دواړه صحیح دي.» زر مې هوټلي ته پیسې ور کړې، ده او دده ملګري ته مې په لاس سلام ورکړ او په داسې قدمونو چې بیړه ترې ښکاره نشي، راووتلم. په منډه موټر ته ورغلم. شاترینې میز صفا کړی و او په غورړه کې ناسته وه. د زرکانو او تودې ډوډۍ بوی ته یې د شوقه سترګې پټې کړې او بې د بسم الله یې پیښبه وربانډې وکړه. زما اشتها لاړه وه په خپله مخه. د ډرایور سیټ ته ورتلم چې په بیړه موټر روان کړم، خو ګورم چې ټوکمار منصبدار مې مخې ته شین شو. دالا څه چې پاس راوخوت. د ښځې په لیدو یو څه ټکنی شو خوسړی ډیر جدی معلومیده او وار د وارد یې شروع وکړه، «خور جانې ته به لږ د موټرنه وو ځې چې زه د محب الله خان سره یو څو خبرې لرم.» شاترینه هیڅ وارخطا نه شوه، وې ویل «نه، زه نه کوزیږم. ته خپلې خبرې کوه.» منصبدار ما ته وکتل او بیا یې بې مقدمې وویل «ښه دده. ته په موټر کې مخابره لرې؟» ما په خندا ځواب ورکړ، «که لرلی مې، تا ته به مې مخابره کړې وای چې په یوه هلیکوپټر کې زرکان راواستوه او د سالنګ د یخنۍ نه مې بچ کړه.» منصبدار دې ټوکې ته ونه خندل، «د همدې سیمې نه ورمه شپه کابل ته مخابره شوې ده.» ماوویل «زما یې پرې څه؟» هغه وویل «تا به

کړې وي. » د «به» د استعمال نه پوه شوم چې سړی د شک په حال کې
دی. ما هم پیشنزو وکړ، «په خلقي نظام کې خو د زد گفتن او برستن
نشته، نو ته څنګه په ما ناطقه حکم کوې؟» هغه وویل، «ناطقه حکم نه
کوم. دغه مخابره یاد کوم موټر نه شوې ده چې که دا کار شوی وي نو ستا
موټر د ډیرو بد او بلاو نه ډک دی. او یا به د کوم کور یا بل مرکز نه شوې
وي، چې زموږ نور ملګري یې په لټون کې دي. » شاترینې خبره پکې ګډه
کړه، «مخابرې څه ویل؟» منصبدار وویل «خدازده، څه شفر به وو ما ته
یې مضمون معلوم نه دی، بس وظیفه راکړ شوه چې د دوشي او سالنګ
ټولې توابې وړپسې وغواړم. حتماً د اشرارو لاس پکې دی. » زما زړه
درزا شروع کړه. خوشاترینې په مفصل ډول ورته د سرویس د اوښتو او د
خپل نجات کیسه تیره کړه او بیا یې وویل، «دادرې شپې کیږي چې زه په
همدې موټر کې یم. » منصبدار ورته وویل «خورې، پوښتنه عیب نه
دی، ته څوک یې؟» شاترینه موسکه شوه او د جیب نه یې یو عکس
لرونکی کارت راوایست او منصبدار ته یې ورکړ. منصبدار د هغې مخ او
شا او امضاګانې په دقت وکتلې او بیا یې وویل، «ملګرې ترینا، موږ
ټول د تادنامه او انقلابی کارنامو سره آشنا یو. ستا خاوند چې امینیانو
مړ کړ هغه د ټول کندوز ولایتی آمرو. موږ هم د امینیانو ستړه وایستله او
کلیمه ګوی مو ورپرې نه ښود. » ما په تعجب شاترینې ته وکتل خو هغې
خپله معصومانه موسکا راباندې ازمیله. ټوکمار منصبدار په ډیر
احترام وویل «ملګرې ترینا، زما ګستاخي معاف کړه، نه مې

پيژندلې. » شاترينې په رسمي لهجه وويل، « فرق نه کوي، موږ ټول بايد د انقلاب ګټې تر هر څه مقدمې وګڼو. » منصبدار وويل، « که ستا اجازه وي موږ به د دغه سړي موټر ولټوو چې د مخابرې ماشين پکې شته او که نه. » شاترينې په آمرانه لهجه وويل: « ما چې د خپلو درو ورځو کيسه درته بيان کړه هغه ستا د سات تيرۍ د پاره نه وه. ما ويل ته به پوه شې چې که مخابره شوې واى زه به پرې خبره واى. » منصبدار وړوکى شوى و خو بيا هم لکه څېلي ماشوم د خبرې نه نه او ښته، « ملګرې، کيداى شي چې ته به هغه ساعت د موټر نه کوزه شوې وې او ده به مخابره کړې وي. » شاترينې ترخه خندا وکړه، « ته وايې د سالنګ په هغو ساړو کې به زه د موټر نه کوزه شوې وم او ده به بيا ماشين چالان کړى وي او هلته به په کابل کې سړى ورته تيار ناست و او دا ټول کارونه به يې کړي وي او زه به د موټر نه بهر يخنى کنګل کړې نه وم؟ په رښتيا چې د لينن خبره، په انقلابيونو کې هم احمقان شته. » منصبدار بيا خبرې ته ځان جوړاوه چې شاترينې پرې برچ وهل: « بس په حيا کې ښکته شه او که نه ستا آمر ته تليفون کوم. » د ټوکمار منصبدار مخ تک سور شو، ژبه يې په شونډو څو ځلې راښکله خو خبره يې ونه کړه او د موټر نه کوز شو. شاترينې راته څير څير وکتل، « د مارکس دا خبره مې ډيره خوښه ده چې د نړۍ سالنګ خپلو سره يو شئ او په زرکانو مزې وکړئ. »

خو ډوډۍ زما ترستوني نه تيريده. دادويم ځل و چې ټوکمار منصبدار د سپي په شان رټل شوى و، خو زه پوهيدم چې دا قسم خلک په

اسانه د خپل ښکار نه لاس اخیستوني نه دي. په ظاهره کې خو یې زما په کمزورۍ، گوته نښوه ایښوده لی مگر د زړه په کوم گوټ کې راباندې شکي و، لکه خوروړی سپی چې د فقیر نه چار چاپیره گرځي او کله یې لستوني ته خوله واچوي او کله پایځې ته، بس گرځي چې چیرته به یې غاښ ونښلي. شاترینې ته مې وویل چې د ډوډۍ سره راښکته شي او د سیند په غاړه دې ناسته وي چې زه په موټر کې تیل واچوم. د بازار په بل سرکې د تیلو ټانک وچې په لاس چلیده. دوه بوتلو نه پسکې ولاړوو چې د بمبه کولو سره به یې ډک شو او هغه بل به په موټر کې توییده. هلته زما بیړه وه او دلته د بوډا ټانک والا متې د کړکي په شان وچې وې او چې به یې لس پمپونه ووهل بیا به ستړی و. زه هم ورسره کومکي شوم چې ایله مو په نیم ساعت کې ډک کړ. هسې خو دوه فالتو ټانکۍ لاډکې وې مگر نامعلوم سفر په مخکې و او زه چې له آره بې زړه سړی یم، تل احتیاط کوم. هرې خواته مې کتل چې ټوکماره بلا بیا راپسې رانشي. چې د سیند غاړې ته ورسیدم شاترینه د ما ښام په لمانځه ولاړه وه. تر اوسه یې زما جامې په ځان وې او د هلک په شانې ښکاریده. ما هم په بیړه چار اندام وکړ، دا اول ځل و چې پس له څلورو ورځو د مسحې په ځای اودس کوم. او په لمانځه ودریدم، بس فرض مې وکړل. په بیړه موټر ته وختم او چالان مې کړ. هغې سلام وگرځاوه خو بیرته ودریده او نیت یې وتاړه. ما ورغږ کړ: «لیننه وویلي چې دین د ټولنې اپیم دی؟» خو هغې په اوږدو آیتونو لمانځه ته دوام ورکړ. د زیگمون فروید دا خبره را یاده شوه

چې د ښځې د تادۍ او ښيرې سره ورانه ده. چې خلاصه شوه نو او ږده دعايې وکړه يا به ما ته د حده زياته اوږده ښکاريده؟ ددې هم زما ښيرې ته پام شوی و او په زغرده موټر ته راوختله. د دوشي په پله تير شوو او زړه لارمو ونيوله. سمدلا سه خو زما نيت دا و چې هر څومره چې کيدای شي د ټوکمار منصبدار نه لرې شم. نيم ساعت مو مزل وکړ او تر شا هم کوم څراغ راپسې نه راته. موټر مې د سړک نه کوز د سيند غاړې ته کوز کړ. هماغلته مې ماشين او څراغونه مړه کړل او د سيند غاړې ته کوز شوم، شاترينه هم راپسې راغله. دواړه مخامخ د سيند د غاړې په تيږو کښيناستو او شاترينې وويل: «اوس ددې پټ پټوني حکمت راته بيان کړه.» پس د ډيره فکره مې ايله د خبرې لړی جوړه کړه، «يو څو ساعته به همدلته يو چې شپه پخه شي. بيا دې نو بير ته دوشي ته بيا يم او هما لته دې پريږدم. نور نو ته پوه شه او کار دې.» په تيارې کې مو يو د بل مخونه نشو ليدلی او دا حالت زما خوښ و، ځکه چې سترګې مې کتلی نه شوې چې ترې وشرميږم. هغې په تعجب وويل، «دلته مې په سارا پريږدې؟» ما وويل: «نه، خپل آشنا هوټلي سره دې معرفي کوم. هغه به يا کوته درکړي، يا به دې بل موټر کې سپره کړي چې بير ته کندوز ته لاړه شې او يا...» هغې وويل «او يا څه معنی؟» ما وويل، «او يا به دې ټوکمار منصبدار ته وسپاري چې د خپل ګوند دې دی او کومه لار به دروښيي.» هغې پوښتنه وکړه «ته بيا څه کوې؟» ما په رښتيا هم ځواب نه درلود. و مې ويل: «زه ځواب نه لرم، بس ځان به چيرته پناه کړم، چې

د سالنګ لار خلاصه شي بیرته به کابل ته روان شم.» هغې پس له ډیر
فکره وویل: «ته وایې، هغه به د رته لار نه وي نیولې؟ نورو تاڼو ته به یې
خبر نه وي ورکړی؟ که یوازې او جره وای، ورځه یو قسم به تیر شوی وي.
دا ستا موټر خو د پټیدو نه دی.» ما وویل: «خدای راوستې ده.» بیا نو
غلی وو. د تیارې د زیاتیدو سره د دوشي د سیند غړمبهار هم زیاتیده. د
سیند نه پورې غاړې، له لیرې د چا د «کرو کرو» نارې راتلې. زه پوهیدم
چې کوم آس یا بهانې د کور نه بهر پاتې دی او خاوند یې رابولي. شاترینې
د شپې چوپایي ماته کړه، «ته به حال وایې، که به یې نه وایې، خو زه یو
څه دریاندې پوه شوې یم.» ما وویل: «څه پوه شوې یې؟» دا هم، لکه
خبره چې جوړوي، ډیر شیبه غلې وه. بیا یې وویل: «نوره نه پوهیږم خو
څه پسات درکې شته. زما په تحلیل د مجاهدینو سره یې.» ما یې خبره
غوڅوله خو دې دوام ورکړ، «زما په خیال کوم پیغام یا کوم شی،
مجاهدینو ته رسوې. مخابره خو دې ما ولیده مګر زما په خیال په دې
موټر کې دې کوم شي پټ کړي دي.» زه هم حیران شوم او هم په خپلې
ساده ګۍ په غوسه. دا دومره شفرونه، دا اسرار آمیزه حرکات، دا بهانې
او نمایشونه، ټول یوې عادي ښځې ایسته په ډیران کې راته و غورځول،
ټول طلسم یې راله مات کړ. نور نو ماته د انکار یا اقرار د پاره څه پاتې
نه وو. شاترینې زما وارخطا یی نه لیده خو زه پوهیدم چې دا پوهیده. د
هیلیو یې سیل زموږ په سر تیر شو او وزرو نو یې شرنګهار کاوه. د سیند
پورې غاړه له کوم کلي نه د سور لنډیانو نول شروع شو او د سپو غپا هم

ورسره غبرگه شوه. د غوغېږونو، لکه د تل په شان د يوازيتوب، خپگان او د خپلې ناکامۍ د احساس څپه رابانديې راوسته. په دې بې پايانه او بې غوره دنيا کې انقلاب، جهاد، مقاومت، هسې لوبې وې. سبا به مور يو هم نه يو او بيا به هم د شپې سورلنډي نو ليږي او د سپو به ورسره سوال او ځواب وي. شاترينه هم، لکه چې زما په فريکونسي راغلې وه، هغه هم غلې وه. ډير وروسته يې، په داسې غږ چې د شپې خاموشي خرابه نه کړي، وويل: « که زه ووايم چې زه هم د مجاهدينو سره کار کوم و به يې منې؟ » ما وويل، « نه ». دې وويل « سمه ده. که ووايم ستا د ايديال سره خواخوږي لرم وبه يې منې؟ » ما وويل، « نه » دې وويل « د پړانگ او پانړ ترمينځ گيريې. » ما ومنله. « همداسې خوښکاري. » هغې کټ کټ وخندل، « د وتلو چل درځي؟ » ما وويل: « بس دومره پوهيږم چه تا بايد دوشي کې پريږدم. » هغې وويل، « دايې چاره نه ده. زه به قوماندان ته څه وايم چې ډاکټر د سرويسه سره په کوم سيند کې لاهو شو؟ » ما وويل، « ورته ووايه چې ډاکټر د مجاهدينو سره کار کوي، مخابره همده کړې او اوس په زړه لاره د کابل خواته روان دی. » هغې په خندا وويل « ستا سره خو همدا ښايي. خو که دا مې کولی په دوشي کې يې ښه موقع وه. بله لار راوښيه. » ما وويل « بله لار دا چې همدلته دې سيند کې لاهو کړم. » هغې بيا وخندل « دا سيند خو د دوشي خواته بهيږي. هلته چې د مشهورې پرچمۍ مړې ستا منلی قوماندان د اوبو نه راوباسي نو بيا به ښه ترې خلاص شې. » دې خندل او ماته غوسه راتله. دې په جدي غږ

وويل «ډاکټر ګله ته اوس غوږشه. ته ښه سړی یې، نیک سړی یې خو د انقلاب او توري سړی نه یې. په دې درو ورځو کې مې یو څه وپیژندلې. که تاوژل کولی شوای، هماغلته په سالنګ کې به دې کوزه رغړولې وم چې هیڅ بیلګه نه وای پاتې. ما په پوهنځی کې روحیات لوستي دي. تا چې د ډاکټرۍ د پرېښودلو په باب دا با نه راوړله چې د سوال د کچکول نه دې کړکه لر له داسې نه ده، ستا د مرګ او وینو نه ویره کیږي، نو ځکه دې ډاکټري پرېښوده. » ماترې پوښتنه وکړه، « ته چې دومره فالبینه یې، نو د آینده اټکل هم وکړه. » هغې وویل « دا فالبیني نه وه، د شواهدو د مخې اټکل و. » ما وویل: « مارکسستان د هر شي د پاره ځواب لري. بس د دیالکتیک منطق په ماشین کې یې واچوي او چې د ماشین نه وځي نو علمي نتیجه ګیري شي. همداسې نه ده؟ » هغې په قار وویل، « ته یې چې هر څه ګڼې، ستا کار دی. خو زه ستا په ژبه د تورکمار قوماندان نه ویره لرم، ستا د پاره نه، بلکه پخپل ژوند هم ویریږم. » زه د ځانه سره خوشاله شوم چې دا هم ګیر وه. ورته و مې ویل « اوس چې دواړه په ما ته بیړۍ کې سپاره یو نو ستا تجویز څه دي؟ » هغې وویل، « بس هر چیرته چې ځې زه درسره قنجوغه یم. تا د مرګ نه خلاصه کړې یم او ته به مې کابل ته رسوې. » شپه پخه وه او ستورو د سیند د رڼو اوبو په مخ دلته هلته سپرغۍ جوړولې. پس د ډیر فکر او تحلیل نه مې وویل، « ما د مارکسست نه د داسې احساساتو تمه نه درلوده. » هغې په خندا وویل، « مارکسست چې شو، کاپر خو نه شو! » په اول ځل دواړو وخندل.

ما وویل : « داسې به وکړو چې خدای وکړي. ما دې لمونځ ولید نو نور به داخبرې پرېږدو خو یوه پوښتنه درنه کوم. ولې دې زه تهو کمار قوماندان ته په گیرور نه کړم؟ » هغې وویل « بس داسې یې و گڼه چې دروغ ویل زما زوړ عادت دی. اوس خپله خبره کوه. » ما وویل ، « څو دو آب ته، هلته یو څه کار لرم ، بیا به سیغان و کهمرد ته لاړ شو څو ورځې به زما د پلار د یوه دوست کره تیرې کړو ، بیا به گورو چې خدای څه کوي. د سالنگ لار به هم خلاصه شوې وي. »

اتم څپرکی

زړه لار کچه ده ، قیر نه لري بلکه، د هغې ورځې چې د سالنگ لار خلاصه شوې بیا د زړې لارې د احوال پوښتنه چانه ده کړې او نه وربانده د پخوا په شان دلته هلته معابرو کار کړی دی. دتایرونو نه مې ځنځیرونه خلاص کړل او په توکل روان شوو. په لار کې به کله کله کوم ځناور د سرک نه تیریده او د موټر رڼا به یې سترگې وځلولې. شاترینه مې ځنگ ته په ناستې خوب وړې وه او کله به زما خواته راڼگه شوه. ما ورته وویل چې لاړه شي بستر کې پریوځي ، خو هغې ویل چې د موټروان سره څوک په کار دی چې ویده نشی. ما د ځان سره ویل ، عجب به مې وینښ وساتې. د کیان د درې نه چې پخوا په سرک او به راتلې او د سرک په سر سیند ته تیریدې او په عمر کې چاپول وربانده نه و جوړ کړی ، اوس هم روانې وې. دا لار لویشت لویشت ما ته معلومه وه خو اوس پسکې نورې کندې او ژور غالي پیدا شوي وو او شین تاغی د کپچه مار د غاړې

په خیر له یوې خوا بلې ته ځنګیده. د شپې څوپایی مې خوبېده او چې به شاترینه په ماولګیده نو خداې شته چې لا به یې خوند راکاوه. سترګې په سرک خښې وې او فکر مې دې ته و. کاپره ښځه وه، هوښیاره، په خبرو پوهه، مهربانه. یره که کمونسته نه وه وای! یا به کمونسته نه وه او هسې به په کې ننبتې وه. یوې سودا تخنولم. په ځنګل مې شاترینه راویښه کړه. هغې وویل «څه خبره ده؟» ما وویل، «هسې سودا راولویده چې هغه د لینن خبره چې تا منصبدار ته وکړه چې په انقلاب کې هم احمقان شته، لینن په رښتیا دا خبره کړې ده؟» شاترینې په خوبیولې غږ وویل، «ما درته ویلي چې زه لمویه دروغجنه یم.» او بیرته د تټې موسکا سره په خوب لاړه. د شپې دري بجې تا له و برفک ته ورسیدو چې نوم یې غټ دی خو نه ښار لري او نه بازار، بس یو پوځ دی چې هغې غاړې ته یې دو آب دی. د پله اړخ ته مې موټر ودراوه او لاړم بسترکې و غځیدم. شاترینه هم ویښه شوې وه، راغله زما څنګ ته پریوته.

د زرکو کړکړو د خوبه راپاڅولم، لړ ختلی و. هوا یو څه نرمه شوې وه. شاترینه موټر کې نه وه. ووتلم. هغه د سیند په غاړه ناسته وه او سریې ړمنځاوه. ورغلم. اوس چې یې د سفر خیرې یو څه لرې شوې وې، نو د خریدار په نظر مې ورته وکتل ښایسته وه. اوږدې څنې یې په مخ رااړولې وې او ړمنځولې یې، بیا یې شاته واړولې او ړمنځولې یې. ما یې ننداره کوله. عجیبه ده چې ښځې خپلو ویښتانو ته هم ناز ورکوي. په خندا مې وویل «اوس یې هر تارمه شمیره، راځه چې دروموو.» هغه هم

د تازه کیدو سره یو څه مستـه شوې وه. پاڅیده او د نڅا په دود یې لاسونه جگ کړل او وڅرخیـده او په بدلو یې پیل وکړ، « کینـه پاڅې ځم، خوارو درته راوړم، سابه درته پاخم. ځم در سره، خونه دې ورانه شه دا کتره. » په نڅا نڅا موټر ته راوختله، بیا نو نه مستي وه نه بدلې، د اوږدو څنونه یې په مخ او به بهیدې، لکه باران وهلې شارو خیشته پیشته عاجزه په سیټ کې کښیناسته.

ددوآب دولتی هوټل د بازار نه وتلی، د غونډۍ په سر ودان شوی او گرځندوی یې چلوي. هوټل ښه مضبوط جوړ شوی، او د لرې نه یوې شاهي کوټې ته ورته دی.

سپین دیوالونه، آهن پوش. مگر اوس یې د یوالونو پټري نیولي وو او د لویې شنې دروازې یوه پله یې کمبود وه او د هغې په ځای د بوجۍ یوه پرده ځړیده. موټر مې د یوې ونې لاندې ودراوه او هوټل ته ور وختم. د یوې کوټې نه یو څه لوگی بهر راوته. چې ور ننوتلم، آبدان لرونکې بخارۍ د کوټې په مینځ کې چالانه وه او بړاسونه یې ختل. یوه سطرنجۍ پرته وه او هرې خوا ته بسترې د یوا له ته تکیه وې. دې کوټې یوه پسخانه لر له، هلته پنځه ریرې ناستې وې په دووکاسو کې یې ښوروا شړپوله. زما په لیدو لاس نیولي شول. یو یې راپاڅید او دروغبړ سره یې لاس نیولی بلې کوټې ته راوستلم. دلته یې شفر راسره تبادله کړ او، بهر راووتو. موټر ته مې راوست. د شاترینې په لیدو تکنی شو او بیـر ته د موټر نه لرې یو ځای ودرید. ما ورته کیسه تیره کړه خو دی، لکه چې

خبرو. ده وویل، «ته دې موټر، د سیند له غاړې ودروه، موږ به نن شپه کچرې د رولو او وسله به درنه بار کړو. بیا به یې هوټل ته راولې» ما وویل، ښه ده. بیا نو ده د لارې او د کابل د احوالاتو پوښتنه رانه وکړه او یو عجیبه شانې سوال یې وکړ، «دا رښتیا ده چې شورویان د کلي ملایان او ملکان مسکو ته بیا یي؟» ما وویل، «نه ماخو داسې څه نه دي اوریدلي.» ده وویل، «دلته خو ناطقه همدا د خلکو خبرده او د دوآب نه نیولې تر چاردي غوربنده پورې، ټول ملایان او مشران تنبتیدلي دي.» ما څه ونه ویل. عجیبه وه چې بسته ښارونه قتلیدل او دوی لاهم د خانانو او ملایانو په غم کې وو. هماغه زوړ متل و چې سل دې و مره یو دې مه مره. نه دغه سړي خپل نوم راوښود او نه ما ځان ورمعرفي کړ. ما وویل، «ښه ده. موږ به بازار ته سر ورښکاره کړو او بیا به د شپې موټر هوټل ته راولم.» زه روان شوم خو ده راپسې غږ کړ، «ما ته یو بل امر هم شوی و، هغه به څنګه شي؟» زما زړه په درزا شو، «د هغې به هم چاره وکړو، خدای لوی دی.» او په بیړه ترې روان شوم. موټر ته په ختلو شاترینې ترور راته وکتل، «څه خبر وه چې داسې په بیړه موټر ته راوختلې؟» ما وویل، «خیر خیریت دی. یو څه شیان دي چې شپې ته به یې دې سړي ته ورکړم، بیا زه او ته روانیږو، زما د پلار د دوست کور ته.» هغې نور هیڅ و نه ویل، خو پوهیدم چې پوهیږي چې کوم کار خراب شوی دی.

د هغې د ساعت تیرۍ د پاره د دو آب دوو سیندونو ته لاړو. یو د بلولې نه، د شیبر له خوا راته چې او به یې د اوښکې په شان رڼې او

څپاندې وې. بل د سيغان او کهمر د له لوري، لکه ژېړ ښامار مړ مړ هوار راروان و چې همدلته سره يو ځای کيدل. تر ډيره وخته او به نه سره ګډيدې او د بلولې سيند همداسې مست د ژېړ ښامار سره ځنګ په ځنګ روان و.

موټر مې سيند ته ورکوز کړ او دا مې د دې منظرې ننداري ته راښکته کړه. دې او ړد ساعت د دې مقابلې ننداره کوله او بيا يې ما ته په مايوسې سترګې وغړولې او وې ويل: «دا او به به خامخا د ځړو سره ګډيږي او هغه به هم خرابوي. د نيک او بد مقابله تل همداسې وي. دا هسې چټې خبره ده چې نيک غالبيږي. يوه کاچوغه خاوره د يولوی بوتل او به خړوي. يو ظالم ټول وطن ورانوي. چې يو پوه او دوه ناپوهان سره يو ځای شي، تل ناپوهي غالبيږي.» ما خبره ورغوڅه کړه، «په دليل يې پوهيږې؟» هغې سر وښوراوه. ما وويل، «دا ځکه چې دوزخ ته ډيرې لارې تللې دي او جنت ته يکې يوه لار وتلې ده.» شاترينې وويل، «اوس راته موعظه کوې که څنګه؟» ما وويل، «همداسې يې بوله. حرام وخوره، دوزخ ته ځې، قتل وکړه، دوزخ ته ځې، غلا، زنا وکړه، دوزخ ته ځې، موړ او پلار وځوروه، دوزخ ته ځې او همداسې يې نور کوز وپاس درواخله. هغه هزاره د صراط د پله پسې خپل ملاته رښتيا ويلی وو چې، پاک راه نيه، مانالنده يې دا چې د تيريدو لارنشته. بل مثال به درکړم. دغه زمور شين تاغی يو انجن لري چې د سلهاوو پرزونه جوړ دی. هره پرزه په شواخون جوړه شوې او بيا په شواخون د نورو سره جوسر شوې ده. که يوه يې هم خرابه يا بيځايه شي دا لوی موټر د حرکته پاتې کيږي. نو څومره

استادانو او ما غزوبه په دې کار کړی وی چې دا موټر چالان کړي. اوس نو د هغې خرابول ډېر آسان کار دی او ماشوم هم دا کار کولی شي. هره پرزه یې چې ترې لرې کړې، د انجن هر ځای چې مات کړې، هر ځای چې سوری کړې، موټر د کاره لوېږي. مانا د موټر د جوړولو لاریکې یوه او د ورانولو لارې یې ډېرې دي. » هغې وویل، «اوس دې د موعظې په مقصد پوه شوم. ستا په نزد به یې بل ژوندی مثال حزب دموکراتیک خلق وي چې د هغه ناپوهو غړو په دووکالونو کې بسته وطن د خاورو سره برابر کړ؟ » ما وخندل «چې روسان دې هیر نشي. » دواړه په فکر کې لاړو او زه خوشاله وم چې د شاترینې پام مې د سملاسي خطر نه بلې ته کړی و. د سیند له غاړې هوټل وچته معلومیده شاته یې یو غرو چې دوه ځایه چاودلی و او چاکونه یې غیر طبیعې ښکاره کیدل. شاترینې ته مې وویل، «دا غرونې چې دوه ځایه غوڅ شوی دی. » هغې وویل «نو څه؟ » ما وویل، «خلک وایي چې دلته د حضرت علی او د زرد دیو جنګ و. په ذوالفقار باندې یې د دیو سر دوه ځایه غوڅ کړ » هغې وویل، «دوه ځایه ولې؟ » ما وویل، «د علی ذوالفقار غبرګ تیغونه لرل. چې د یو یې وواهه نو بیا یې ورته وفرمایل چې تیره شه. » شاترینې په خوش طبعی وخندل، «ستا ډیر زده دي. » بیا نو په منډه موټر ته وختله او څو زرکان یې د وچې شوې ډوډۍ سره راوړل او دواړو د یوې لویې هوارې پرښې په سر وخواړه او په اول ځل، د ډوډۍ نه پس شاترینې د عاوکړه. زه لاړم د دې نه لرې په یوې بلې پرښې مې ډډه ووهله او د سیندو نو د غبرګ

بهیدلو ننداره مې کوله. اریان وم چې دا څوک دی؟ که کمونسته ده نو لمونځ ولې کوي، د عاولې کوي، دا د حزب دموکراتیک خلق مثال یې چې راوړ دایې زما د پاره راوړ او که پخپله هم په همدې عقیدې ده؟ دا خو هسې د مړې ګیډې سودا وه، اصلي اندېښنه مې د نن شپې وه. زېرور مجاهد خو د شاترینې د مرګ ګواښ راته بیان کړ. هغه هم ګرم نه و، د ډاکټر زړور په هدایت یې دا کار کاوه. هغه هم ګرم نه و، د بد پیره کمونست سره بد مذهبه مقاومت جوړیږي. هر څه مې چې کول یوې ساپې پاکې نتیجې ته نه رسیدم. لوی سوال د او چې د شاترینې سره څه وکړم؟ کله چې د سالنګ نه د راستنیدو په وخت کې په لاره کې شاترینې راته د مخابرې خبره وکړه، نو په رښتیا مې غوښتل چې د ډاکټر زړور په مشوره یې «فیصله» کړم. خو وروسته مې بیا بله شاترینه لیده. په اول کې خواخوږې وه. کله یې چې د ټوکمار قوماندان نه د مخابرې خبره پټه کړه نود احسان پوروړی یې هم شوم. بیا مې چې د دلیل پوښتنه وکړه او دې هسې بابیزه تیره کړه، نو د هغې ځوانمردي راته معلومه شوه. ورپسې چې مې د دې لمونځ ولید، د دې په کمونستی کې مې شک پیدا شو. اوس خبره تر دې ځایه ورسیده چې د مرګ نه د هغې د بچ کیدو د پلان په فکر کې وم. په درو ورځو کې دا دومره بدلون؟ دا اندېښنه راسره وه چې ودې شي چې زما قضاوت د دې د ښکلا او ښځیتوب د لاسه داسې اوښتی وي. ښایسته خونوه، زه هم د چاخبره زلمی وم او شیطاني حرکتونه زیات وو. په موټر کې به مې خدای خدای لرل چې راپورې ولګیږي. هغه شپه

چې په بستر کې يو ځای وو ما ويل چې ژوندی مې خوړلې وای. خو په دغو درو ورځو کې چې به کله ما ورته نيغ د خريدارۍ په سترګه وکتل، دا به پوه شوه، مخ به يې سور شو او په دې يا بلې بهانې به يې زما پام بلې خواته واړاوه. بيا مې ويل چې کونډه ښځه ده، کابلۍ شوې ده که هرڅومره ښه وي، کمونستانو وي خو زما سره چې د علم او کابل نه مې دهقانۍ ته تيښته کړې وه نه جوړېږي. خو عجيبه داده چې داويره هم راسره وه چې ددې به خوښ نه شم. نه پوهيږم ولې مې يو ځلې له خولې دا لنډۍ ووتله «د تادګل په شان غړۍ ده * زما شړۍ ده ستا به کله خو ښه شينه.» ناڅا په مې پام شو چې يوازې نه يم.

شاترينې کټ‌کټ وخندل او راغله څنګ ته مې کښيناسته.

مازيګر هوا مخ په سړېدو وه. توري وريځې له غرونو راښکته شوې او ورسره پرخ پرخ باران راغی. دواړه موټر ته وختلو. باران زياتيده، د سيند په مخ يې بوړبوکۍ جوړولې. شاترينې چای دم کړ او دواړو ځانونه وريانډې تودول او بهر مو د باران ننداره کوله چې اوس يو نيم څپولی واوره هم ورسره ګډه وه.

ماسخستن باران غلی شو او واوره په شرنګېدو شوه. شاترينه بستر ته وختله. له ځانه سره بنګيده، ما ويل د خپل مرګ وير به کوي، خو چې غوږ مې ونيو کومه بدله يې زمزمه کوله. ما ته غوسه راغله، «بيا دې دمګرۍ شروع کړه که څنګه؟ ښځاته خو به نه تخنيږې؟» هغې په آرامه، خوږه لهجه وويل، «نه، هغه د شين خالۍ تکۍ رايادة شوه چې توره شپه

يې پکې ياده کړې وه چې خداى به يې رڼا کړي. » يوه شيبه خاموشه وه.
بيا يې پوښتنه وکړه، « ته څه وايې چې رڼا يې به ګونډې راشي؟ » ما تعجب کاوه چې پرچمي ګوره او د پښتو ناره. په تمسخر مې وويل، «ستايې د شين خالو سره څه؟ د بخت زمينې سندره کوه چې واسر بازه ياره، خيژه په مور چل باندې* بيا به دې او ده کمه سيوري د اوربل لاندې. » هغې کټ کټ وخندل، « ماتل فکر کاوه چې وايې، بيا به دې او ده کمه ستر ګو په زنبل باندې، لکه هندي فلمونه چې يو لوى بوت وي او هلک د بوت په سترګو کې ولاړ وي، اوښکې يې بهيږي او د غم بدلې وايي. بيا مې ويل دا به د زلفو زنبل وي. خواره کې سرباز به، لکه ماشوم د زلفو په ورونې کې تاو وي، سر او پښې به يې بهر وتلې وي او زور به وهي. » ما ته هم خندا راغله، « ويده شه، نه ګورې چې نن شپه د ږير ور سره ملاقات لرم، خدا زده چې څه به پيښ شي؟ » هغې په ساده انداز کې وويل، « د همدې کار د پاره راغلې وې، اوس ولې تکنې يې؟ » ما وويل، « خبره دومره آسانه نه ده، ويده شه. »

زما په فکر کې د ارزښتونو مقابله روانه وه. ږير ور ته يې ورکړه، مه يې ورکوه. آسانه خو دا وه چې وسلې او نجلۍ ږير ور ته وسپارم. د ملي مقاومت د وړاندې به زما مسئووليت پوره شوى وي، مګر د خداى په حضور کې څنګه؟ دا به وايم چې بارِ الاها، ما پرچمي مرګ ته ورکړه، زما لاسونه سره نه دي، ما يې په مرۍ چاړه نه ده راښکلې. د اسلام او کفر، د مستضعف او تيري ګر مقابله وه او ما د حق لاره ونيوله. داخو

هغه استدلال و چې سړي يې د يوه مسلمان قاضي په وړاندې کوي. آيا د خدای او خپل وجدان په حضور کې دا استدلال ما تبرئه کولی شي؟

په همدې کې د شپې درې بجې شوې. بهر د واورو يوه نرۍ دوړه په مځکه پرته وه. موټر مې چالان کړ، شاترينه مې راويښه کړه، د سيند له غاړې مخ په هسکه هوټل ته روان شوم. اته نه کچرې د هوټل مخې ته ولاړې وې. د موټر د آواز په اوريدو سره پنځه ړيرې راووتلې. د ټولو په لاسونو کې لالټينونه وو. مشر ړير ور موټر ته را ووخوت. شاترينې ته يې اشاره وکړه، «سيا سره دې لاړه شي هوټل ته.» شاترينې ترور ماته وکتل. ما په موسکا ورته وويل، «ته څه هوټل ته چې دواورو نه پناه شې، مونږ دلته يو څو خبرې لرو.» هغه چې ښکته کيده، په مايوسۍ يې ماته وکتل، خو ما ورته و موسل. ړير ورو خپل لالټينونه ورته جګ جګ کول، لکه مال چې اخلي، ټولو ورته ځير ځير کتل. بيا نو دوه ورسره هوټل ته په بدرګه لاړل.

زما سړي وويل، «بسم الله» ده راته لالټين نيولی و او ما په ټټک او انبور د سيټونو سر پوښونه خلاص کړل. دوه نور ړير ور هم راغلل او د وسلو په ليدو يې وويل، «او هو، دا خولا په ګريسو لړلې دي. ايله په ايله چې نوې وسله راغله.» بيا يې نو يوه يوه وچتوله، تبصرې يې پرې کولې او، لکه د جنازې کټ په احتياط يې يو بل ته تيرولې. دوه نور چې بهر وو، هغوی وسلې په بوجيو کې نغښتلې او په کچرو يې بارولې. ما هيڅکله داسې لويې کچرې نه وې ليدلې، دا به رښتيا وه چې د امريکانه

يې راوستې وې. ډېره وسله به وه، څکه پوره دوه ساعته دوی په ښکته کولو او بارولو بوخت وو. په آخر کې ټول کوز شول او بارونه يې معاينه او بيا سره راټينګ کړل. زما سړی راوخوت، «نقشه چېرته ده؟» زه بهر ووتلم. د ټول باکس نه مې يوه زړه بوجۍ راوچته کړه، په هغې کې توره پلاستيکي کڅوړه وه، هغه مې ورکړه.

ږېر ورو وويل، «خير ويسې. اوس نو ستا کار خلاص شو، مور روانيږو.» ما وويل، «نه، يو کار مې پاتې دی. د هغې ښځې سره څه کوئ؟» ده وويل، «بس نور يې مور ته پرېږده.» ما وويل، «داسې نه کوم. بايد ما ته خط راکړئ چې هغه وژنئ.» ږېره ور کټ کټ وخندل او بيا يې خپلو ملګرو ته امر وکړ، «داسړی په مور بدګمانه دی، او ګرم به هم نه وي. لاړشئ، سيا سره راولئ چې دده په مخ کې يې دوزخ ته روانه کړو.» ما وويل، «بدګمانه نه يم خو تاسو ټول مجردان يئ، ښځه هم پرچمۍ مکاره ده، ويرېږم چې ستاسو زړه ورباندې ونه سوځيږي او په نن او سبا کې درنه و نه تښتي. بيا به زمور او ستاسو کړې خواري هسې درمسال ته ختمې کول شي.» ږېر ورو وويل، «خط هم درکوم او لوړه هم درسره کوم چې بله شپه به رانه تيره نه کړي. نور څه وايې؟»

ما وويل، «سمه ده. زه د ښځې سره يو څو خبرې لرم، يو څه اسرار دي چې هغه به په نيم ساعت کې ورنه واخلم. بيا به يې تاسو ته وسپارم، خو البته خط به راکوئ.» ږېر ور ټکني و. «د سهار رڼا هم دغه ده را روانه ده، تر څو ته اقرار اخلې نيمه ورځ به تيره وي.» ما وويل، «نه نيم

ساعت غواړم. که دا کمونسته ده، زه به یې هم خوښ شم. » امر یې وکړ چې سیا سره راولي. او بیا یې په کرار غبر ما ته وویل، « ډاکټر زړور چې په سالنګ کې امر دریاندې وکړ، ولې دې هماغلته فیصله نه کړه؟ » ما وویل، « دوست ته حال وایه، دښمن ته لافې وهه، ما په عمر کې بنیادم نه دی وژلی. موږ ډاکټرانو خو د یونانی حکیم ابیغور قسم خوړلی چې زنده سری نه وژنو. » ډیر ور وویل، « نو په دوشي کې دې ولې نه پرېښوده؟ » ما وویل، « دومره کم عقل هم نه یم. هلته یو منصبدار تیار همدې ته ناست و چې دا ټول حال ورته ووایي. بیا به نه زه وای، نه به ته وای او نه به وسله وای. » ډیر ورو شاترینه راوستله او د لالټینونو سره چارچاپیره ورنه، لکه پتنګان تاویدل. موټر مې چالان کړ او په بیړه روان شوو. شاترینې رانه پوښتنه وکړه، « دا څوک وو چې نژدې یې په سترګو خوړلې وم؟ » ما هیڅ ونه ویل او بس پښه مې په اکسلیټر ټینګه کړې وه. د خړ سیند په سر یو پول سیغان ته اوښتی و. په هغې تیر شوو او ټوله سودا مې دا وه چې د څان او ډیرد ور ترمینځ، څومره چې کیدای شي فاصله زیاته کړم. شاترینه هم لکه چې پوه شوې وي، غلې پاتې شوه. کچه غرمه مې د سیند په غاړه موټر ودراوه. د موټر انتن مې فعال کړ، د دیوال نه مې د مخابرې ماشین را وایسته شاترینې ویل چې « خیر زه سیند ته کوزیږم. » ما وویل، « ما ته فرق نه کوي. » پس د څو کوششونو نه د ډاکټر زړور شفر راغی.

« چیرته یې؟ »

«د دو آب نه بهر.»

«تسليم دې کړل؟»

«هو»

«وسله؟»

«هو»

«نقشه؟»

«هو»

«خير ويسې. ښځه دې فيصله کړه؟»

«نه»

«زموږ نفر ته دې وسپارله؟»

«نه»

«کله يې فيصله کوې؟»

«نه يې فيصله کوم»

«پوه نشوم.»

«نه يې وژنم. چاته يې هم نه ورکوم.»

«د مرکز امر دی.»

«مرکز ته وايه چې رنګ دې ورک شه.»

«دا نشي کيدای. چې ژوندۍ وي، ټول پلان خرابيږي.»

«نه خرابيږي.»

«امر دی. تا تعهد کړی دی.»

« ما خپل تعهد پوره کړ. نور تاسو پوه شئ کار مو. »

«و ته زموږ سره نه یې ؟ »

« خواخوږي لرم خو نور درکې نه یم. »

« د تاسف ځای دی. »

« هو »

« پوهیږې چې هغه به ونه گټې، خپل سر به هم بای کړې ؟ »

« هو »

« پوهیږې د چا دلاسه ؟ »

« نه، فرق هم نه کوي. »

« که زموږ خلکو هر چیرته ولیدې... »

« ته ورک شې مقاومت دې ورک شه. »

« د تیر خدمت نه دې مننه »

« ته ورک شې، مننه دې ورکه شه، خدای پامان »

د مخابرې د ماشین سیمونه مې وشلول، د بهر نه مې آنتن راخلاص کړ او بیا مې نو شاترینه د لاس نه نیولې سیند ته کوزه کړه. د سیند په غاړه مې ماشین او سیمونه د سره تاو کړل او رسامی دسیغان د سیند مینځ ته اړتاو کړل. بیا نو لاس په لاس موټر ته ستانه شو او د سیغان لار مو ونیوله.

په لار کې شاترینې وویل، « څه خبره ده، ولې دې د مخابرې په وخت کې دومره اعصاب خراب وو ؟ » ما وویل، « کاشکې مې د واورې

نه نه وي راایستلې. » نور تر سیغانه پورې دواړه چوپ وو.

نهم څپرکی

زما د پلار دوست، پیر علی، نیم تاجک و، نیم هزاره. په اصل کې د هزاره زوزات له دوشي نه پیل کیږي، په تاله برفک، دو آب، بامیانو ته تیریږي. پخپله دوشي ګډو له دی. د سیند یوې غاړې ته هزاره، بلې ته چې او غان دوشي یې بولي، پښتانه. سیغان ته ښایي د سیند د لاسه هزاره ګی سمه نه ده رسیدلې او د پیړیو په اوږدو کې یې ګډو له نسل جوړ کړی. په کابل کې چې هزاره د پښتنو یا تاجکو سره یو ځای شي، نو تاجکان یې هزاره ګډی بولي، نیم هزاره نیم غیر هزاره. زما د پلار دوست، پیر علي هم ګډی و. پوزه لوړه خوسترګې با دامی، مخ هډوکن، لکه متساوي الساقین مثلث چې سر په ځیږي ودروې، څو تاره ږیره ورنه ځنګیده.

د پیرعلي کلي ته د شین تاغي رسیدلو هماغسې انګازه جوړه کړه، لکه په خان آباد کې یې چې جوړه کړې وه. ټول ترینه چاپیروو او هلکانو یې ځنګ ته منډې وهلې. موټر مې د پیر علي د کور مخې ته چې د آسونو د اوړي ځای و او میخونه یې لاښکاریدل، ودراوه. شاترینه سرای ته لاړه او زه د پیر علي سره قوشخانې ته شوم. پیر علی چې ناروغ او زهیر ښکاریده، زما د پلار د مړینې فاتحه یې راکړه او بیا نو مرکه وه. د شپې ښه قروتی راغله. دا د کړو، یو بهتر شکل دی. کورت تاوده کړي، په کاسه کې توده ډوډۍ وره کړي، کورت پرې واچوي او بیا پریمانه غوړ

چې پياز پکې سره شوي وي پرې راتوی کړي چې څرايې خيژي. پس د ډوډۍ مرکه شروع شوه. زما زړه د چاودنې تر حده ډک او پير علی زما د پلار او ټولې کورنۍ قديمي او فادار دوست او هوښيار سړی و. هر کال به په مني کې په لري کې لم يا موغوړی چې د پسونو د لم په پوستکي کې به ځای شوي وو او چاري پسونه د ده له لوري راتلل. زما اول جنگی زرک هم همده رااستولی و. د موټر درواجيدو نه پخوا به ده هر کال په مني کې په آس په څو ورځو کې زموږ ځای ته سفر کاوه.

تر نيمې شپې مې ورته کيسه وکړه. ده هم په ډير دقت اوريده او کله به چې دده زوی نور چای او دشلمه راوړه او کيسه به غوڅه شوه بيا به ده ويل، ښه، نور څنگه شو؟ »

په بله ورځ يې ترکاڼ راوغوښت چې د موټر د سيټونو له لاندې صندوقونه راوباسي، بير ته سرويس ورنه جوړ کړي. په دې باندې څلور ورځې تيرې شوې. د ماښومتوب په وخت کې به چې پير علی زموږ کور ته راغی نو د شپې به يې بوستان، گلستان راته په خپل مخصوص هزاره-گی وزم لوسته. اول به يې څو ځلې غاړه تاز کړه او بيا به يې يو لاس غوږ ته کړ او يو داوږده «اييييی» ناره به يې وايسته او بيا به يې نو شروع وکړه، «يکی ديدم از عرصه يی رود بار* که پيش آمدم بر پلنگی سوار. (چونان) چنان هول از انحال بر من (نيشست) نشنست* که ترسيدنم پای رفتن (بی بست) ببست.» ما ته د جزبوت او رقوم حساب همده ښودلی و «دح کدين دادح کدين ددو....» چې هر توری يې يو ابجد

عدد و او ضرب او جمع یې په اسانه قافیه لرونکې طریقې سره ښوده.

پیر علی هم د روسانو او کمونستانو خبرې کولې او نور معلومات یې نه لرل فقط هماغه اندیښنه ورسره وه چې په سړي مرداره د خوګ غوښه په زوره خوري او مشران مسکو ته بیایي. ما تعجب وکړ چې د روسانو او کمونستانو تبلیغات څومره قوي وو او زموږ مجاهدینو ټول ټال د خوګ د غوښې او مسکو ته د بیولو تبلیغ زده و.

په وروستۍ شپه یې راته وویل، «ته هم جره یې، ځوان یې، څه وایې چې د دغه ښځه در ته همدلته نکاح کړو؟ ملا به راوغواړم، بې غږ او غوږه به نکاح وتړي. دوه کوټې به در کړم. موټر ته به دې موټروان ونیسم چې د دو آب او دې ځای ترمینځ یې وچلوي. چې پسرلی شي، بیا به خدای لوی دی، دا دړکه هم تیره وي، بدر به کابل ته لاړ شې.» ما وویل، «دا ښځه مې کله کوي. زه اطرافي، دا کابلۍ.» ده وخندل، «ته خوښه پوهیږې چې ټولې ښځې د لالانې دي. زما ښځګله وو ترې پوښتنه کړې. نجلۍ راضي ده خو ویریږي چې ته به یې ونه کړې.» ما وخندل، «کاکا دومره راته وګوره چې یو ځلې یې کابل ته ورسوم. بیا به یې مور او پلار ته جرګه ورولیږم او په ډرنګ و درونګ به یې واده کړم.»

په هغه ورځ چې روانیدو، موټر یې داسې راته رنګ کړی و چې د نورو سرویسونو نه یې فرق نه کیده، طاؤسونه، ګلان او کوترې او زمرې یې د ننه په دیوالونو باندې کښلې وو، ګویا د سیغان د هنر ټوله پانګه وریاندې لګیدلې وه. زړه مې وریاندې وسوځید پوښتنه مې ورنه وکړه،

شین تاغیـه، ته به وای په آلمان کې مې اوراخیستی وای، خو چې دې لیوني ملک ته مه وای راغلی.

څه مې نه لرل چې د دې مهربان سړي د میلمه پالنې پور مې پرې کړی وای. د موټر نه مې د لنډو څپو ګروندیک رادیو وښکله، د یو درځن بالتیو سره مې د پیر علی زوی ته ورکړه. ما لا موټر چالان کړی نه و چې هغه رادیو لګولې وه او تاجکي پروګرام یې پرې اوریده. چې شاترینه راوتله یوه لویه ورا ورپسې وه. شاترینه هم د هغوی په شان وه، ګل سیب ټکری، د ګلدار سره چیټ کمیس او د شنه الوان پرتوګ. د نورو په شان یې پلونیم کنبونیولی و. پیر علی پخپله موټر ته راوخوت او لویه ټوکری یې په سیټ کې کیښوده، بیا یې غیږ کې ونیولم او زما مخ یې ټول په اوښکو لوند کړ. آخری خبره یې داوه «بیا به په قیامت کې دیدن وکړو.»

دوآب ته په رسیدو مې موټر ته لته ورکړه چې بیا په ړیږ ور وانه وړم که څه هم چې پوهیدم هغوی به د غوربند او سیاه ګرد ترمینځ لار کوي. تر څو دوشي ته رسیدو څو څو ځلې د سیند نه اوښتو. کله به د ړنو ډیرخواته راغلو او کله د خړو. د ړنو او بو خواته مو د غرمې ډوډۍ وخوړه. په ټوکرۍ کې پریمانه سره کړی زرکان، بوسراقې (خجورې)، په وړین دسترخوان کې یوه دلۍ ګرده کې ډوډۍ او په کڅوړه کې پریمانه پوڅه وه. د بلولې ړنې اوبه لا د خړو سره ګډې شوې نه وې. د الرحمن د سورې آیت را په یاد شو: مرج البحرین یلتقین. بینهما برزخٌ لا یبغین. شاترینې اسرار آمیزه موسکا وکړه، «ستا دا خبره رښتیا و نه ختله چې

يوه کاچوغه خاوره د تېول ګيلاس او به خړوي. » ما وويل، « دا خو ستا خبره وه! » خو هغې په ړنه سترګې وويل، « د هر چا چې وه، غلطه وه. »

هما غلته موشپه وکړه. پلان دا و چې د دوشي نه د شپې په تاريکه کې تيرېږو چې بيا راته سپي ولاړ نه وي. داخلې نورست او شرم ته حاجت نه و، دواړه غاړې غجې په بستر کې پريوتو تر ډيره وخته مو د وړکتوب خبرې کولې، هسې بې معنی خوږې خبرې. شاترينې په يوه واده کې د کومې ښځې د بنګړو د پټولو کيسه کوله او د اول ځل خواستګارۍ کيسه يې کوله چې ځنګه يې د دې صفتونه اوريدلي وو او اوس په جرګه راغلې وې. دا په باغ کې پټه شوې وه. د لالانې بيا باغ ته راوتلې وې چې سيل وکړي. هلته يې دا ليدلې وه چې په يوې ونې ختلې او توتان يې خوړل. خواستګارانو د دې د مور نه پوښتنه کړې وه چې دا بيزو ګۍ څوک ده؟ هغې ځواب ورکړی و، چې بيزو نه ده، د کلي يوه ليونۍ يتيمه ده چې تل د خلکو په باغونو ګرځي او په ونو کې شپې تيروي. ما ورته د خپلې مور او پلار او سفرونو او شين تاغيو کيسې وکړې او ترڅو سپيدې چاودې مور يو بل ته ځانونه وربيژندلي وو.

په بله ورځ ترڅو دوشي ته رسيدو تياره وه او همدا سې نيغ په سالنګ وروختو. په خنجانو کې مو په هوټل کې چې د ګرځندوی دی، شپه وکړه او بيا د موټرو د نورو کاروانو نو سره مخ په تونل ور روان شوو. مځکه توره وه خو د سر ک په غاړو لاهم واورو ديوالونه جوړ کړي وو.

ما په ډير دقت چې شاترينه وارخطا نشي وويل، « زه فکر نه کوم

چې زموږ یار منصبدار دې موږ هیر کړي یو. زه د دغسې خلکو په روحیې پوهیږم. دا داسې سپي دي چې پټه خوله اچوي او تا چې سپک کړ اوس یې په زړه کې غوټه هم پیدا شوې ده.» هغې وخندل، «وایي هر شی چې دوه شي نو درې کیږي.»

په لار کې هر ځای عمومي تلاشي وې، خو د سالنګ د تونل نه کابل پلو د اوښتو سره، د سرویسو نو لام ولاړو. شاتریني راو ښود، «هوغه دی زموږ پټ خولي سپی.» هر موټر ته یې کتل چې موږ ته راورسیدنو تندی یې ورین شو، راوخوت، «د جلې خوی د مرغاوې دی* د ګودر غاړه ورته نیسه رابه شینه.» ما ته یې نه کتل، یو خط یې د جیب نه راوایست او شاتریني ته یې ورکړ او بیا یې ځو عسکرو ته چې کوز ولاړوو غږ کړ. هغوی د سیخانو او تبرونو سره راوختل. د سیټونو د سر تختې یې په تبرونو ماتې کړې او حتی د غولي تختې یې هم یو څه راوایستې. ما ورته کتل او د شین تاغي په حال ژړا راتله. بیا یې په سیخانو دیوالونه سوري کړه او هغه ښکلې منظرې چې د سیغانو د هنرنمونې وې، هغه یې ټولې ابته کړې. بیانو ټول د موټر بام ته وختل او د اوبو او ګازو د ټانکې پسې یې تبرونه خلاص کړي وو. ما ور غږ کړ، «قوماندان صاحب، پام چې څوک سګرټ و نه لګوي چې کیله ګي ته به دې اړتاو کړي.» د ډاره یې ټانکې سورې نه کړې. را ښکته شو، موټر ته را وخوت، په اول ځل یې زه مخاطب کړم، «موټر دې نوی رنګ کړی دی!» شاتریني زه ځواب ته پرې نښودلم، «هغه شی چه ور

پسې ګرځيدې پيدا دې کړ ؟ » منصبدار زما نه پوښتنه وکړه ، « د دوشي نه کوم پلو ترې تم شوې ؟ » شاترينې بيا ځان شريک کړ ، « ملګرى قوماندان ، زما ځواب را کړه ، چې ورپسې ګرځيدې ، پيدا دې کړ ؟ » قوماندان بيا لکه ځيلي ماشوم مقاومت وکړ ، « ملګرې ترينا ، هغه خط ولوله او عمل پرې وکړه . » شاترينې وويل ، « خط ما ته ليکل شوى او په تا پورې اړه نه لري ، زما سوال ته ځواب راکړه . » په قوماندان بيا د ماتې خولې راماتې شوې ، « نه ، څه شى خو نه وخو... » شاترينې پرې برېچ وهل ، « خو ، خو معنى نه لرى ، دا به ليکلي راکوې چې موټر مې مات کړ ، تلاشي مې کړ ، څه شى مې پيدا نه کړل . بيا زه دا په کابل کې مقاماتو ته ښيم . » قوماندان د مقاومت تابيا نيوله خودې وويل ، « ملګرى قوماندان ، ته ښه سړى يې ، انقلابي روحيه لرې ، اوس دې چې وظيفه ختمه کړه نو همداراته ليکلي راکړه او بس نور نو کاميابه اوسې . » قوماندان له جيبه يوه کتابچه وايستله ، يوه پاڼه يې ترې وشکوله او يو څو کرښې يې پکې وليکلې ، شاترينې ته يې ورکړه او پخپله په بيړه کوز شو او د چالانو سرويسونو د ډېزلو په لوګي کې ورک شو .

په جبل سراج کې هم تفتيش و خو د پشکي عسکرو ، منصبدار په يوه نظر معاينه ختمه کړه او ما ته يې کړه ، « خليفه ، دا موټر خودې شوکې پوکې دى ، غلو خو به شکولى نه يې ؟ » ما وويل ، « نه تفتيشانو وشکولم . » منصبدار سروښوراوه او وې ويل ، « ياربه ، دا انقلاب په نامه

څه کاني رواني دي، ځئ له خیره. ».

تره غوني ماښام کابل ته واوښتو. هم خوشاله وم چې د دې اوږده بدخوب نه په خیر راویښ شوم او هم خپه وم چې له شاترینې بیلیږم. د دې کور د خیرخانې په اوله برخه کې د هندوانو د کورونو په سیمه کې و. د کور نه بهر مې موټر ودراوه. دې وویل، « راځه همدلته شپه وکړه، ناوخته دی، چیرته به کور په کور ګرځې؟ »ماسر وښوراوه، « زما او ستا لارې همدلته بیلیږي. » هغې وویل، « حتمي نه ده. ما درته اوږده پلانونه جوړ کړي، کله دې داسې پریږدم. » ما په توکه واړوله، « زما وزرې سوځیدلې دي، نور په کابل کې الوتی نشم. » بیا مې خبره احساساتي کیدو ته پرې نه ښووه« رښتیا په هغه خط کې چې قوماندان درکړ څه پیغام و ؟ » هغې وموسل، خط یې له جیبه وایسته، « پخپله یې ولوله » په هغې کې لیکلي وو: « رفیق ترینا ، به ریاست چهار خاد بیائید ». ماوویل، « خاد درنه څه غواړی؟ » هغې په خندا وویل، « زموږ یار به ورته خدازده څه جاسوسي کړې وي. دهمدې د پاره مې ورنه خط واخیست چې ستا په موټر کې هیڅ هم نه و. » ماوویل، « شاترینې، ته چې ورغلې، ټول حال ورته ووایه او که نه نو ستاد سرخطر دی. » هغه رانژدې شوه او په رسیدلی ږیرې مې یې لاس تیر کړ، « زه دومره نامرده درته ښکارد شوم؟ نورد مې مه شرموه. » بیا یې وخندل، « ته به څنګه ځان خلاصوی؟ » ماوویل « مقصد مې دا وچې زما غم مه کوه، زه په کابل کې نه پاتې کیږم. همدا نن شپه جلال آباد ته روانیږم او تر څو ته خاد ته

رسیږې زه به په پېښور کې ناست یم » هغې په تعجب وویل ، « نو ماچاته پرېږدې ؟ » زما سره ځواب نه و. نه داکوزیده او نه زما زړه کیده چې کوزه شي. تېر ماسختن مې ایله په الله په دلاسا قانع کړه.

پخوا ترکوزیدو یې اول په دواړه مخه چپ کړم او بیا یې شونډې اوږده شیبه زما په شونډو کوشیر کړې.

لسم څپرکی

د جلال آباد په تړوله لاره مې زړه ژړغونی و. په بله ورځ په رښتیا هم د پېښور په کوز تاکال کې وم.

د هغې ورځې نه دوه کاله تیریږي. د بدو ورځو یار شین تاغي نه مې سم صفا فلاینګ کوچ جوړ کړ او بیرته مې آبی او سپینې لیکې ورکړې. د قوماندان د غوبل نښې مې په خپل لاس ترې پاکې کړې او بادۍ مې ورته بیرته نوې نوزې کړه. خو د واړه پوهیدو چې د زړه ستنې موماتې دي. د پېښور او سوات ترمنځ یې ګرځوم او چې په پیچو مې خیژو نو دواړه زګیروي کوو.

هره هفته یو ځلې د شین تاغي سره لکه ستن خوړلی په اسلام آباد او د پېښور په حیات آباد کې چې د رټل شوو افغانانو ځایونه دي کوڅه په کوڅه ګرځم او په تبجن انتظار خپله ورکه لټوم.

PROPERTY OF ACKU 7894

« ۲ »

لومړی څپرکی

زما د پلار د ونو سره جوړه وه. رسیدلې ونې به یې په ځیله کې له بیخه وښکلې او د باغ دیوه سرنه به یې بل ته یووړلې او همالته به یې کښینولې. ونې خوارد کی به په ځان نه وې خبرې، دژمی په خوب به ویدې وې. چې پسرلی ته ویښې شوې ریښو به یې رد او رووډ ورک کړی و چې کوم پلو وغځیږی. په هغه لور چې پخوا ورتلی اوس یې تیرو لارد بنده کړې وه. داوبو او خاورې خوند بل ډول و او څو نور کالونه په کارو چې ریښې لارې گودرې پیدا کړي. څانگې به یې هم تروري وې. دلمر وړانگې چې پخوا به ددوی ورته مخ و اوس په بلې زاویې او په بلې څانگې، پريوتې. یوه څانگه چې پخوا د نورو نه دنگه وه او د نورو څانگو حق یې خوړ اوس به سیوري ته وه او نورد به نه لوییده.

پلار مې ویل چې داسې شي نو ونه چینجي نه کوي. پخواني چینجي همالته سر بداله پاتې شي چې یره هغه دخوږو ریښو ونه څه شوه؟ ددې دپاره چې ونه راویښه نشي اوبه به یې ور باندې سپرې کړې، شپې به اوبه کنګل شوې او که به ونه دبیځایه کیدو په تکانونو نیمه ویښه شوې وه نو بیرته به کرخته شوه.

زه چې پیښور ته رامهاجر شوم همداسې ونو ته ورته وم. هرڅه پردي وو حتی د ملا آذان. په وطن کې چې دلر بر کلو نه راته موږ یې ملا پیژانده او دغږ دلریوالي او نژدیوالي سره زموږ غوږونه روږدي وو. که کوم غږ به داندازې نه زیات په زوره و نو حیران به شوو چې داخو دپلانکي کلي ملا دی نو اوس ولې رانژدې شوی. همداسې به هم وه. ډیر کله به دلر کلی ملا دبر کلی امامتی ونیوله ځکه چې هغه بل ورته لږه غله ور کوله او دې به ور باندې داوجګ کړ. نور علتونه هم وو. ملا خو هم پرښته نه، په یوه هلک لاس تیر کړی، په یوې نجلۍ سترګې سرې کړې.

معمولاً دغه پیښې په دوو وختو کې پیښیدې. یوچه به هلکانو او نجونو په جومات کې سبق وایه او بل به چې ښځګلې د تاویزونو دپاره ورغلې.

خو په پیښور کې دملا آذان لوډسپیکرونو کې تول په یوه اندازه لګیږي. تول غږونه داسې نا آشنا لګیږی، لکه دمصری موذن نه یې چې خراب ثبت کړی وي. دسهار په دې خږه کې یوازینی آشنا غږ دچرګ دی چې هغه سیاسي سرحد او کلچر نه پیژني، بلکه هیڅ کلچر نه لري، چې

خدای یې په ختېه کې څه اخښلي هماغه را وباسي. دکچه ګړی دکمپ نه بهر دپاخه سړک دپاسه یونیم دګاډیو دډنګرو اسونو دنعل کړو پوندو کړپ کړوپ شروع دی. دآذانونو لړی چې خلاصه شوه نور نو چوپه چوپیاوه. دلمانځه وار به وروسته راځی او ورسره به دسحر خیزو دتوخي غړونه او ښکالو هم کمپ ته ورسیږي. زه هم دوطن دخیالونو سره په نا آشنا وطن کې له خوبه پاڅیدم. دبوړو دنهر په خړو اوبو کې مې اودس تازه کړ. هغه سړی چې هره ورځ مې لیده چې څادر یې دځانه چاپیر کړی دپله په دیوال به دکونګ په شان په دوو پښو ناست و، نن هم هماغلته و. که رښتیا وایم دجومات نه ویریدم ځکه پیښوریان مې دسپین جومات نه بهر په لمانځه لیدلی وو چې لاسونه یې دښځو په دود دسینې په سر نیول. بې هغې یو څه شرمیندوکی هم یم او ویره هم را سره وه، نو خیمې ته راغلم او دهغې اودخپل موټر، شین تاغي، ترمینځ مې په شګه لمونځ وکړ. ترڅو زما کلینډر، منانی رارسیده ما سبناری کړی و. بیا مې منانی پرېښود چې موټر دسیند په غاړه پریمنځي، زه دحیات آباد په ګشت ووتم چې وطنداران وګورم او دښا ترینې پته ولګوم. دریم کال را دبره کیده چې ما په پیښور کې کله په دې او کله په هغې پام غلطاوه او هیچاېې احوال نشو راکولی. زړه مې ورپسې مېښې مېښ و. هغې ځوانیمرګې هم، لکه چې هیر کړی وم. حیات آباد دکابل پوهنتون داستادانو او سکربیستانو ځاله هم و. داهغه افغانان دي چې دمجاهدینو دمشرانو په نزد ددوی دسکربیست راکټونو دوړولو نه پس

مهاجر شوی وو، د پاکستان د مهاجرو کمشنري راشن نه ور کوي او د مجاهدینو تنظیمونه ورته گواښېږي. په دې ډله کې ما یو شمیر استادان پېژندل او یو، د ډاکتر زرور د کمونست ضد پټې شبکې غړی هم و. اوس هغه شبکه ډېرې وړې وه، څه غړي یې پاکستان ته راواښتي وو او څه لا په کابل کې په سورو ننوتلي وو، څو تنو لا توبې ایستلې وې او د ببرک په حکومت کې داخل شوي وو. پخپله ډاکتر زرور بندي و. عجیبه داده چې د شبکې فراري غړي چې اوس په حیات آباد کې وو، لا یې هم له ډاکتر زرور سره تماس درلود او که به ماته کوم پیغام و رارساوه به یې. البته پیغام په شفر و او دده به یې هغه برخې راته ترجمه کولې چې زما پورې به یې اړه درلوده. په یوه داسې پیغام کې ډاکتر زرور ویلی وو چې «تیر به هیر کړو، ته خو رانه پیښور ته والوتې، خو ما هم وړی شړی نه کړه.» په بل پیغام کې یې د تحقیقاتو کیسې کولې چې څه قسم سزا گانې ورکول کیدې. په نوي پیغام کې یې د یوې پیغلې روسې مستنطقې کیسه کوله چې روانه پښتو وایي. بیا نو څو میاشتې د ډاکتر زرور پیغام رانغی. چې راغی نو بد زیری و، لکه چې همدې روسۍ ترې اعتراف اخیستی و. په دابل پیغام کې راغلي وو چې ده پخپل جرم اعتراف کړی دی، زما په گډون د ټولو نومونه یې ور کړي دي او اوس د خپلې سزا په انتظار کې دی. د پیغام په آخر کې یوه نوې خبره وه او هغه دا چې روسۍ پیغله ډیره د غرب د ژوند پوښتنه کوي او داسې ښکاري چې د امریکا سره نژدیکت غواړي.

دوهم څپرکی

پیښور راته د دروغو ښار ښکاره شو. آډانو نه یې هم زما په نظر تظاهر وو او جوماتونه یې هم نمایشي وو. د جمعې په ورځ به له هرې خوا د ګیدړانو د شور ماشوړ په شان په لوډ سپیکرونو کې د بلاغت سیالۍ کیدې. په داسې یوه ښار کې نو زما ساه بندیده. د وطن نه هم یاخبر نه راته او یا بد خبر راته. شاترینه لا درکه وه. بس نو شین ټاغي ته مې پناه ویوړه. د سوات په لین کې مې چلاوه.

څوکۍ مې ورته نوې کړې وې، مینځ یې تک سور، دیوالونه او سیټونه ټول د سره پلاستیک، د سیټونو تر مینځ ځای مې ارت پریښی و او که څه هم چې باډي میکر او نورو موټروانانو راته ویل چې که ډیرې سپرلۍ غواړې نو سیټونه سره جوخت کړه، خو زه د لویو غرو کجیر ومه او تنګ ځای د تنګ قبر غوندې راته ښکاریده او د خپل ملګري، شین ټاغي بار مې هم نه درناوه. که سپرلیو به د خدای وسې راباندې وکړې منانې کلینډر به په لار د غرو نه په رارغړیدونکو او یو یووار په تګ او بیا په راتګ د موټر د ننه او بهر، تر ارابو پورې وینځل او سپرلۍ هم را سره عادت شوې وې. د نسوارو توکنې او د سګرټو ایره تونونه مې هر ځای ټینګ کړي وو او پخوا تر روانیدو مې په سپرلیو شرط ایښی و او د هر سیټ په دیوال هم لیکل شوي وو چې خپل سیټ به هماغسې ستره پریږدي چې دوی ته مې ور کړی. یو څه ناغیړي او زړه بداوی په اولو څو

پیرو کې راغی خومنانی دباچاخان نه په ونه جګ اودانګري غل نه په اوږو کې پلن و. په چوپه خوله دسپرلیو سترګې تــرې سوځیــدې. دشین تاغي کرایه نظر فلاینګ کوچونو ته زیاته وه او په اول کې خلک نه پرې ماتیدل، څو ځلي خومې نیمه تش پیرې کولې خوبیا خلک، په تیره عصري ځوانان رامات شول، هغه سوټ والا پیښوریان چې دسوات هواخورۍ ته به تلل اویا پخپله دسوات ځایی شاه زلمیان. دمهاجرو افغانانو ښځې او نارینه هم پکې وو چې دهغوی بیا بله نیشه وه. په تیره چې زه به یې افغان ولیدم. یوه ورځ یو پنجاپی دلکړې سره کوږ ووږ پاس موټر ته را وخوت، څو نور لنګ والا هم ورپسي وو اوسیټ جي سیټ جي یی ورته ویل. ټولو په پان شخوندونه وهل. په لاره کې سیټ جي پان دموټر په غولي توکړل، ماخونه لید، مګر منانی پرې راغی اوکش و کړپ یې جوړ کړ. ماموټر ځنګ ته کړ او ومې دراوه چې څه شور دی. منانی ورته ټینګ و چې داتوکانې به په خپلو جامو وچوې. دسیټ بریڅو سرونه ښورول او په ښارۍ پښتو یې ویل، داسې سې وې خان (څه څه وایې) ، داکې برابابو دي، زر معافی به واخلې، خو منانی ورته ویل، « زه نور نه پوهیږم، بس دا بامبړ به یې پاکوي» یو بریڅی راپاځید چې جنګ غلی کړي او خپل خیرن دسمال یې راوایست چې هغه ځای پاک کړي، خومناني دځټ نه نیولی، بیرته پخپل سیټ کښیناوه، «نه همداتور کونی به یې پاکوي» سیټ په غوسه شو او وې ویل « کې پاک نه کوم، نو ته سې کوې؟ » منانی ورغی او هغه یې هم دځټ نه نیولی

د توکانی په سرسر په سجده کړ، « داسې کوم. » سیټ چې وکتل بې هغې
هم وریاندې پروت یې نو راځه پاک یې کړه، نویې په دسمال هغه وچ کړ
اوبیا غلی خپل سیټ ته ورغی. ماموټر چالان کړ خو دهینداري نه مې
نندا ره کوله. سیټ جي، لکه دماشوم دلاسه چې پتاسه واخلې، ژړه غوني
دځان سره ایشیده او لاسونه یې لر او بر ارتول. بریڅو یې ځانونه ناګاره
اچولي وو چې ګویا موږ هیڅ په دې حال نه یې لیدلی. دهغوی شاته یو
دوه خط وبریت ځوانان ناست وو او یو دبل سره موسیدل. په پیښبور کې
چې سپرلی په اډه کې کوزې شوې، سیټ په بیړه دبریڅو سره ورک شو،
پښتانه زلمیان چې کوزیدل، نو منانی یې په شا وټپاوه او په کرار غږ یې
ورته وویل « شابس دنر بچیه. » .

دریم څپرکی

منانی په دې نه وخبر چې زه ډاکټر یم. له هماغې ورځې نه چې
مادعلی آباد دروغتون سره خدا پامانی وکړه، تر اوسه پورې چې یوه
نیمه لسیزه یې تیریږي، ماډاکټري نه وه کړې او که به مې په خپل موټر
یادمهاجرو په کمپ کې کوم رنځور سړی، داسې چې علاج مې یې هم
کولی شو، ولید سترګې مې بلې خواته ترې اړولې. په اصل کې زما
دډاکټرۍ سره جوړه نه وه او دهغې لارې دپیسو ګټلو مې خوا را
هسکوله. زما په ماغزو کې داګرځیده چې دخدای په دې ارته مځکه او
دنبا یستو په دې ګڼه ګوڼه کې، سړی د کپډوډی دپاره دناروغ، مرض

او دوینو او گنده گی پوری نښتی وي.

خو یوه ورځ مې بازي په بازار شوه. د پېښور نه مې غرمه مهال سپرلی راواخیستې. له هوارې ملکنډ غاښي ته شوو. د شاتني سیټ نه مې یو قسم ستمیدل او زګیروی واورید. په هنداره کې چې مې کتل یوه ښځه وه نس یې نیولی و او سر یې هرې خواته ځنګیده. خاوند یې هم ور سره و او په غوړ کې یې پس پس ورته کاوه. بیا نو چوپیا شوه. شین ټاغی هم په زګیروي زګیروي د ملکنډ په غاښي ورخوت. بیا زګیروی شروع شو. ناڅاپه مې د خپل پخواني کسب له تجربو پام شو چې په ښځې د لنګون دردونه راغلي دي. شین ټاغی مې ورو د غره ډډې ته کړ او ومې دراوه. سپرلیو ته مې کړه چې تاسو ټول کوز شئ چې خبره در سره لرم. ټولو په اریانتیا راته کتل خو راپسې کوز شول. د موټر نه پناه مې حال ورته تیر کړ او ورنه ومې غوښتل چې په بل بس کې دې لاړ شي. ځینو پنجابیانو او ښاریو ناغیړي کوله چې د پیسو خبر به څنګه شي، موږ خو دوه ځلي کرایه نشو ور کولی. مناني جنګ ته تابیا نیوله چې ماغلی کړ او ومې ویل د سپرلیو پیسې ټولې ورکړه. ټول د سوات پښتانه او زیاتره یې د شین ټاغي همیشه ګی سپرلی وې. یوې سپرلی، لکه چې د پښتنولي کوم چینجی یې په ماغزو کې غونځیدلی وي. وویل، موږ به بل بس کې لاړ شو او خدا که ستانه آنه لس کیزه واخلو. مګر مناني چې په زړه کې هوښیار و او زما په مطلب زر پوهیده، په زور ټولو ته پیسې ورکړې او له هغوی نه یې وغوښتل چې په سړک لږ وړاندې لاړ شي چې د غږ نه پناه

شی، اوبس ته دې انتظار وباسي. زه شين تاغي ته وختلم، د ښځې زګيروی اوس زيات شوی و او په خاوند يې خولې ماتې وې. دانو هر ډاکټر ته معلومه ده چې په ښځې دردونه راشي نيمايي ور سره په خاوند هم راځي. ما ورته وويل چې د موټر په مينځ کوريدور کې يې وغځوي. ښځه په خاوند يې په اول کې تکنی و او زړه نازړه يې زما خبره ومنله، ښځه په زګيروي، زګيروي اوږده وغځيده. بيا مې دواړو ته وويل چې زه ډاکټر يم، ډاکټر محرم وي، پروا مه کوئ، ښځې ته مې وويل، ژوره سا راکاږه اوبيا د ماشوم دوتلو زور ووهه. همدا مې ور سره تکرار اوه. سارا کاږه، زور وهه، يو وخته يې سا بنده شوه او زور يې نه شو وهلی. ما منانې ته غږ کړ چې د ريډيټر نه اوبه راوړه، هغه ګيلنه کې سرې اوبه راوړی. ما په بيړه لاسونه د موټر نه بهر پريولل او د وارخطايې نه مې نژدې لاسونه سوځيدلی وو. د ځانه سره مې وويل چې همدا پاکي ورته بس ده، بيا نو په کار لګيا شوم، په مدار مدار مې تر هغې لاس تېاوه چې د ماشوم پښې مې لاس ته راغلې، يوه يې چېرته نښتې وه، او همدې د ښځې درد زيات کړی و. ورو ورو مې د پردې نه خطا کړه. ماشوم چې سر په ځيږی را وځي، په هغې کې د خدای حکمت دی، ځکه چې لاسونه او پښې يې د رحم په کوټونو کې نه نښلي او لکه ماهی، ښوی راوزي، خو دا طبيعی عجايبات دي چې په لکهاوو کې يو ماشوم داسی راوځي، لکه چې پخپلو پښو روان وي او همدلته دی چې د رحم د پردې د څيرې کيدو خطره پيدا کيږي او د بنيادم مرسته په کار ده. په مدار مدار مې ، لکه مږ چې

له لومې راخلاصوې د ماشوم پښې او لاسونه د پردو او گونځونه خطا کول، چې ماشوم ټول راوووت نو هلک و. ښه مې یاد یږي چې مور هلکان به په کلي کې په دغسې وختونو کې چې ښځې درد تیراوه، دکوټې بهر سره را غونډوو او داخبره مو تکرارولـه « زر یې کړې، نر یې کړې ». ماشوم لاهم غلی و، نو مې دعادت سره سم په یوه لاس له دوو پښو ونیو او په کوناټې مې څپیړه ورکړه چې کریغې یې شروع کړې. پلار ته مې په غیږ کې ورکړ، « امبارک دې شه » او زه د سرو لاسو سره له بس نه کوز شوم. زما سپرلۍ تللې وې. منانې په پنجګیلنه کې اوبه تړمې کړې وې. لاسونه مې پریولل. د ماشوم پلار هم شرمیده او هم خوشاله و او مور خویې، لکه دجنت حوره بیغمه او له ځانه راضي پرته وه. بچې یې د نس د پاسه لوڅ لغړ پروت و. خاوند یې لکه چې دارو یې خلاص شوي وي، دبوت په شان چوپه خوله او سربداله ولاړ و. ما یې په اوږه لاس کیښود، « ځان را ټول کړه، په ورینداري باندې خپل څادر وغوړوه. » ده وویل، « اوس به څنګه شي، چیرته به ځم؟ » ما وویل، « غم مه کوه، چیرته او سیږې؟ » هغه وویل مور د شانګلې یو، نو ما منانې ته غږ کړ، پنج ګیلنه او نور اسباب مو سره راټول کړل، خپل څادر مې د ښځې د سر د لاندې بالښت کړ، او روان شوو. شپه پخه وه چې مدین ته ورسیدو، دهغې ځای نه یو نرې خو پوخ سړک شانګلې ته بیل شوی دی او لس میله لرې د دغه سړي کلي ته ورسیدو چې ما ژړې یو څو کورونه دي چې دغره په ډډ لګیږي. دموټر بجلۍ مې د ده د کور دروازې ته سیخې کړې، چالان

مې پرېښود . سړی په بیړه کور ته ننه ووت او د ډېر ځنډ وروسته د څو ځوانانو سره چې یو کټ یې په اوږو کړی و ، راووت. ښځه یې په مدار مدار د شین ټاغي نه کوزه کړه او په کټ یې څملوله ، دغه ټول زلمیان په هیجان کې وو او د واخله ، جګ که ، ټینګ کړه ، پام کوه ، شا به باړو چې دریدن یې نه و . ماموټر ریورس کړ خو کتل مې چې دوی د کوره ډله راپسې راغلل ، په موټر وختل او زه یې له لاسه ونیولم چې راکوز شه ، ته زموږ میلمه یې. چې رالنډه یې کړم په هغه شپه مې ځان ترې خلاص کړ خو بیانو تر اوسه پورې د میلمستیا وو ، وریو او چرګانو ، د میوو د کجاوو او نورو کلیوالو نعمتونو نه خلاصیږم. منانې مې کله کله ملامتوي چې ته چې ډاکټروې نو د موټر وانۍ په دې سپک کسب دې ولې زما ژوند خوار اوو . داسې ښکاري چې په ټول سوات کې که نه وي نو زما په خپل لین کې ، زما د ډاکټرۍ آوازه خپره وه ، خو ما بیا خپل پخوانی انکار جاري وساته او د ناروغانو خواته مې کتل قدرې هم نه.

څلورم څپرکی

زما لاین د پېښور نه ترسیدو شریف پورې و ، خو د سوات اصلي خوند د مدین او سیدو شریف نه بر ، په بحرین کې شروع کیږي ، ترکالام او ه وشو؟ پورې ځي. نرۍ لار ، لکه د سالنګ د درې ، کوزې نیلې اوبه چې سر په سنګړو ولې او عجیبه داده چې د سیند د نرې شرنګهار غږ هم بدلیږي او غورمبهار ترې جوړیږي. د اوبو په سرسپین ځګونه زیات شي او نیلي رنګ یې اوس د سکروټو د لمبو په شان تریخ شین شي . د

سیلانیانو خوان ترمني په دې نورو کوزو ښارونو کې گوزاره کیږي، خو د کالام هوټلونه مخ په خالي کېدو شي. په همداسې یوه مني کې مې یو فرانسوی سیلانی د ارتینې سره په شین تاغي کې، خپلې اډې، سیدو شریف ته ورساوه. چې لاړل نو مناني وویل، «یره دو خارجیانو له، لکه چې د کلدارو د گنډلو چل نه ورځی که څنگه. ما ته یې زرگون راکړ.» زه هک اریان شوم، چې پنځوس روپۍ گوره او زر. مناني ته مې وویل «او دل منانه، که دوی پرې نه پوهیږي، ته خو پرې پوهیدې، ولې دې ماتې پیسې بیرته ورنه کړې.» دده په خندا وویل، «منانی د خدای په داد دومره ناشکرد نه دی.» ما ته یو څه غوسه راغله. «وایي، خوار خدای کړې، کاپرچا کړې، راکړه دا زرگون.» او همداسې وریسې روان شوم، په بازار کې خونه و، نو د سیند له غاړې هوټل ته پسې وختلم. هوټلي مې ددوی په ژبه واقف پاتې شوی و، د چایوست یې راته وکړ. ما کیسه ورته تیره کړه، چې داسې دوه خارجیان دي او پیسې یې ډیرې راکړي، هغه ورستنوم. هوټلي حیران حیران راته وکتل، بیا یې وویل، چې هوټل د خارجیانو ډک دی، چې کوم ښیې. ما وویل، دا میړه د ارتینه همدا اوس هوتل ته ننوتلي دي. ننبه یې دا چې د سري په لاس کې یوه اوږده لکړه وه. نو بیا مو سره چای وخوړ او انتظار مو ایست چې که مدعي راپیدا شي. خو هیڅوک نه و. هوټلي راجستر ته ورغی او د مینجر نه یې پوښتنه وکړه، هغه د یوې کوټې نمبر راکړ. زه ورغلم، ورمې وټکاوه، یوې نیم بر بنډې ښځې دروازه نیمکښو کړه، لکه چې ویې پیژندلم، په

فرانسوي يې خپل خاوند ته غبږ کړ او دا لاړه. هغه نو بيخي لوڅ لپړو. ماسترگې کوزې واچولې او زرگون کلداره مې ورته ونيوله، هغه ترې ترې را ته وکتل، بيا يې ورپورې کړ او ډيره شيبه زه بهر ولاړ وم، چې راوووت نو کالي يې اغوستي وو، خو د اوبو مری يې لا دسرې فرعون وزمې ړيرې په تارونو کې پيرلې وې. په فرانسوي، يې پوښتنه وکړه، «پوغ کوه؟» بيا يې جرمني وويله «واغوم؟» او بيا يې انگليسي رابانديې واز ميله «وای». ما ورته وويل، د موټر کرايه سرې سر پنځوس روپۍ ده او تازر کلدارې راکړې، نه سوه واخله او سل راکړه. دی هم حيران و او هم موسک، خپلې ميرمنې ته يې غبږ کړ، هغه هم ورسره ودريده او ده ورته زما خبره ترجمه کړه. هغې سروښور اوه او وينېتانو يې اوبه راوشنلې.

دواړو يو بل ته څه وويل او بيا يې ما ته کړه، «بکشيش» ما نادا بخشش دي. ما وويل «موږ افغانان په بخشش روږدي نه يو، ستاسو نه مننه» او لاس مې د زرگون سره همداسې غځيدلی پريښود. هغوی، لکه چې باور يې نه راځي د جذبې وړې ملنگانو په شان سرو نه ښورول، او يو بل ته موسک وو. بيانو ښځې خپل خاوند په مخ چپ کړ او، خاوند يې لاس را اوږد کړ، ددې په ځای چې زرگون واخلي، زه يې تر مټ ونيولم او کوټې ته يې ننه ايستلم. هغې بلې خوا ته کوټه برنډې ته وزخلاصه شوې وه چې د چوترې په شان د سوات د سيند په تقريباً سر ولاړه وه. هلته يې په چوکۍ کښينولم، دوی هم راسره کښيناستل، همداسې خاموش وو.

بیا نو فرانسوی کوټې ته ننووت او ښځې یې زما سره په انګریزۍ د سوات د درې د ښایست خبرې شروع کړې. زه پوهیدم چې څه یې په زړه کې دي خو د شروع کولو چل نه ورځي. چې نارینه یې راووت نو هماغه د بانسو کوټک هم ورسره و. کښیناست او د کوټک نه یې دانتن په شان بل کوټک او د هغې نه بل، د هغې نه بل، همداسې پسې را ایستل او یوه اوږده لکړه ترې جوړه شوه. د هغې د سر پورې یوه د اوسپنې کړۍ وه، نایلونی مزی یې ورپورې غوټه کړ، په بل سر کې یې، د سربو غونډارۍ او کونډه (چنګک) وتړل، او بیا یې کوز سیند ته واچاوه، پوه شوم چې د کب نیولو شوقي و، یا به یې ځان همداسې ښوده. ښځې یې څه فرانسوي چاکلیټ زما په مخ کې په میز کیښوول، او د یوه ترموز نه یې کافي تویه کړه.

فرانسوی وویل، «زما نوم پویګ دی، ژان ژوزې پویګ» او دامې ښځه ده «ماغی». ما هم د ناچارې ورځې وویل، «زما نوم محب الله دی، » بیا مې نو، نه پوهیږم ولې، دا وروزیاته کړه «ډاکټر محب الله». کیږي چې د پاکستان د تاثیر لاندې راغلی وم چې هر سړي په نامه پورې یوه د لعنت غاړه کې تړي، لکه، پروفیسر، ډاکټر، بیرسټر آف لا، ایم اې، ایل ایل بی .... ژان ژوزې وویل «زه پوه شوم چې ته افغان یې» ما پوښتنه ونه کړه چې څنګه؟ د هغې په ځای مې وویل «زما سره واړه لوټونه نشته، که ستاسو سره نه وي، خیر دی، بل وخت به یې راکړې، یا به یې د هوټلي سره ماتې کړم. » خو دده د ځواب په ځای، خپل پایپ په ناز او

نخرو ډ ک کړ ، ښځې یې په لایټرور ولګاوه ، په ګوته یې تماکو ، چې نري نري لوګي ترې ختل ، کنبیکاږل او په کوم چرت کې ډوب شو . ما د ځانه سره ویل ، شین سترګیه ، په ما دې ورځ خرابه کړه ، چې تر څو ته چرسي ، ځان خوځوې ، په ما به شپه راغلې وي او سپرلی به راته منتظرې وي. ښځې یې وویل ، « مورږ افغانستان ته روان یو » ما وویل ، « نن افغانستان د خارجیانو ځاله ګرځیدلې . » بیا مې په تهوکو وویل ، « کب نیولو ته ځئ که څنګه ؟ » ژان ژوزې راته د سترګو د ګوټ نه وموسل ، خو سیند ته ځیرو ، « هو ، یو ځلې د پنجشیر په سیند کې خالدار ماهي ونیسم ، بیا مې ارمان نشته . » د ځانه سره مې وویل ، خیر دی چې مورږ د وینې په رود کې لامبو ، مقصد چې دی خپل خال داره ماهي ونیسي . دد مې ، لکه چې خیال لوستی وی ، پایپ یې د خولې څنګ ته کړ او ښځې ته یې ورغږ کړ . هغه چې راغله یو بوتل واین په یوه لاس او درې ، یو په بل کې سره ننوتلی ګیلاسونه یې په بل لاس کې نیولي اوسګرټ یې له خولې ځنګیده . خو پخوا تر دې چه خبره انجړه شي ، ما وویل ، زه ځم چې ناوخته کیږي ، سپرلی راته ولاړې دي . زرګون لوټ مې په میزوغورځاوه او بې خدای پامانی ووتلم . ماسختن مهال چې مې سپرلی په اډه کې ښکته کړې او په کچه ګړی کې خپلې خیمې ته راغلم . یو سپین کاغذ د خیمې پورې سنجاق شوی و . « ډاکټر زرور یې اعدام کړ » .

پنځم څپرکی

ډډاکټر زرور مرګ او ژوند دواړه صفا او بې غوټې وو . څیره یې هم

همداسې وه.

صفا خړییلی مخ، زنې، تیرې څرزې سترګې، سپین، جو سرغاښونه، ساده خو پاکه دریشي په غاړه، همیشه ګي موسکا په شونډو، د دوستانو، بلکه د هرچا خدمت ته تیار ولاړ. یو وختې به د ده سوانح په کوم کتاب کې ایله دومره لیکلې وي. په لغمان کې پیداشو، په کابل کې یې پوهنځی ولوست، د جرمنی نه د فلسفې د ډاکټری سره راغی، څلور کاله یې په پوهنتون کې درس ورکړ، بندي شو او اعدام شو.

عجیبه داوه چې حتی په وروستي پیغام کې هم چې د خپل اقرار خبر یې راکړ د تېوکو نه پاتې نه و. ویل یې چې « زه لکه چې د مجاهدینو د ښې وو تلم. د دې په ځای مې چې ستاسو په شان هغوی هلته په پیښور کې مردار کړي، د کمونستانو د لاس شهید ښه یم. »

او حتې دا یې هم وویل چې « د کاپر لور روسی اقرار را نه واخیست خو ارمان چې یو ځلې خو یې خوله را کړې وای. »

د دغه قسم سړي داعدام په باب به سړی څه وایي؟ د الماسو یو غمی و، څو ورځې د خلکو سره و، بیا ورک شو. د رې ورځې مې سوات ته پیره ونه کړه او په حیات آباد کې لر او بر ګرځیدم، نه پوهیدم ولې؟ زما یې پرې څه؟ ده د خپله انده ځان مرګ ته ورکړ، ما خو دوی ټولو ته ویلي وو چې هندوان څوک او ښان څوک؟ د پروفیسرانو یې له جهاد او ملی مقاومت سره څه؟ افغانستان له یوه سره سور اور و او دلته یوازې آتش نفسان ځاییدل، پروفیسران د ډاینا سارانو په شان وو چې د دې دوړو او

زلزلو تاب يې نه درلود او زر محوه کېدل. دلته ټوله پوهه داوه چې څنګه ماين خښ کړه، څنګه کلاشنيکوف سره وتړه، څنګه توپونه او هاوانونه چوکړه. دلته پروفيسران داسې بېځايه ايسېدل، لکه بيړۍ د بګوا په دښته کې.

د تعليم بېوزلۍ او بابيزه توب ته مې پام شو، دو لس کاله مکتب، څلور کاله پوهنځی، دوه کاله ماستري، څلور کاله ډاکټري، ګويا دوه ويشت کاله خواري په يوه مثقال مرده کې هيڅ شوه. خو مرګ هم عجيبه شی دی، که پوروړی يې، که پاچا يې، که دې په سلهاوو بنيادمان وژلي، که دې ملک خرڅ کړی، که دې شهکارونه ليکلي، خو چې مړشې نو بيا هر شی په ټپه ودريږي، ته همداسې کالبوت ترې روان شې. که دې څوک ستايي او که دې کنځي، دا ټول در ته بې معنا وي.

درسته شپه او درسته ورځ همدا فکرونه وو. د پام د غلطولو کوششونه مې هم وکړل. يوه شپه د مجاهدينو د يوه دوست سرقوماندان مولوی... کور ته لاړم. په هغه مې رخه راغله، بس واړه قوماندانان او سر ګروپان وو چې بهير يې نه خلاصېده. يو به راغی مولوی به ور سره د باغچې ګوټ ته شو، څه به سره وپسېدل او بيا به هغه لاړ بل به راغی، تر نيمو شپو همدا حال و، «مولوی صاحب! يو خبره مې در ته کوله» بيا به د باغچې ګوټ ته پناه شول. زه پوهيدم چې د وسلو او پيسو خبره وه خو ما د وسلو سره کالونه پخوا آن په دو آب ميخ زرين کې خدای پاماني کړې

وه. وسله مې دروسي قوماندان نه واخيسته او مجاهدينو ته مې ورسوله او هماغلته مې دمقاومت او ډاکټر زړور او دده د پټې شبکې سره خداى پاماني وکړه. اوس مې د تيرې چړې نه هم بدراتلل حتى که د ډاکټر دجراحي چاړه وي. د پيسو دمورينې ډاکټرى سره خو مې خو د اول نه سترګې خوړلې وې.

زړه ته مې تسل ور کاوه چې ډاکټر زړور هسې يو بيباکه، خوشکه بانکه او په ځان مين سړى و او سزايې له دې بتره. دفلسفې دعالم يې ددې ناولو لوبو سره څه کار؟ مولوى... مې چې وليدنو ويل مې چې يره په ديني عالمانو کې هم همدا ليونتوب شته. دده پورې خو مې نورې بلاوې هم تړلې. د پيسو دپاره يې کوي. دامريکا او عربو پيسو يې ايمان خطا کړى. په عمرونو يې په تهوک، وظيفو او شکرانې ژوند کړى او اوس په ډالرو او ريالونو کې رغړي.

مګر ځان مې نه شو قانع کولى، چې د زړور او مولوى....

محکومولو ته به ور لنډ شوم او په درو کتابونو به مې دفکر د کندې په درشل ودرول، څلرم کتاب به راغى او لکه پربنتې چې دجلاد دچړې لاندې لاس تړلى مجرم په منګولو کې ترې په هوا کړي، هسې به يې دوى دبيګناهي په جګه غونډۍ رانه يو وړل او دهماغه ځاى نه به زړور او مولوى... په موسکا غيږ راخلاصه کړې وه. يوه شپه مې دډاکټرزړور سره داسې زوروره جګړه وه چې منانى څه چې دکچه ګړۍ نژدې ګاونډې مهاجر راباندې خبر شول او خيبر هسپتال ته يې بوتلم. خبره صافه وه.

ماترۍ پوښتنه وکړه چې « اې ، ډاکټره ، اې ساده سړیه ، ولې دې ځان بېځایه تباه کړ ؟ »

ولې ؟

هو ولې ؟

نو بله لار وه ؟

هو

ته یې را وښیه.

اوس کار له کاره تیر دی. ته مړ یې.

ته خو یې لار راوښیه ، ګوندې مړ نه یم او ته به خوب وینې ، چې بیا داستا په لاره لاړشم او که لار نه راښیې نو بیا به یو ځل بیا ځان همداسې مرګ ته ور کړم.

نو تا ولې ځان تباه کاوه ؟

پوښتنې ډیرې مه کوه ، بله لار راښیه.

بله لار دا چې زما سره به و تلی وای ، اوس به دې دلته په پېښور پوهنتون کې خلکو ته څه ور ښودلی وو.

زه فکر کوم چې دا کار مې پخپل مرګ سره وکړ.

د اسلام د پاره دې ځان وواژه ؟

نه ، اسلام زما تر زیږیدو پخواهم و ، اوس هم شته زما په ژوندونی هم و او پس له ما به هم وي.

د وطن د پاره ؟

نه وطن هم همداسې د رواخله.

چې د دین او وطن د پاره نه و، نو اوس مې لږ ملا کړه چې د څه د پاره؟

د ځان د پاره.

څنګه؟

که ما داقرباني نه وای ور کړې بیامې سترګې ځان ته هم ټيټې وې.

څه مانا؟

ځان ناګارد مه اچوه، ته هم پوهیږې او زه هم. هغه ته وې چې د پاتریک هنري دا وینا دې تل یادوله چې «آیا ژوند دومره خوږ دی چې د غلامۍ داتکړې په بیه یې هم واخلو؟» زه نه پوهیږم چې دانور جنابان به څه فیصله کوي، خو زما فتوا د ځان په هکله داده چې یا آزادي یامرګ... داستا ترجمه او وینا ده چې زموږ غوږونه دې ورباندې کڼول او ما دهمدې د پاره ځان مرګ ته ورکړ.

خدازده چې ماخومره بغارې وهلې چې منانې او یوه بل ګاونډي سوټ بوټ و تړلم او خیبر هسپتال ته یې بوتلم. هلته نو په رښتیا د لیونو سره پروت وم. ځینې خو پکې بې آزاره وو خو یو دوه سروپ لیوني وو. یو د آدم خیلو د درې یو ښکلی ځوان و چې ماپه اول کې فکر کاوه زما په شان به غم لیونی کړی وي، خو دې ظالم په موږ نورو داسې کارونه کول چې یادول یې هم شرم دی. ځان به یې لوڅ لپړ کړ او ګرچاپیر به یې د متیازو داره را خوشې کړه او پخپله به هم ور سره د لاتړو په شان تاویده. یوبل غلی بوډا چې ټولو ته به یې زارۍ کولې چې خوله ورته خلاصه کړي چې دی

يې سپېرې وغواړي. غم داو چې په هسپتال کې دليونو درجه بندي نه وه ، دسودايي نه نيولې ، تر خوروړي ليوني پورې ټول په يوه لويه خونه کې يو ځای پراته وو. يو افغان هندو هم راکې و چې هغه خدای خوار کړی په عين حال کې گونگی هم و او يو بل هندو يې کله ناکله پوښتنی ته راته.
دې پايواز راته کيسه تيره کړه چې داهندو يې داخوانی په نامه نيولی و او بيا يې خدازده څه قسم شکنجې ورکړې وې او په څه قسم خلاص شوی و. داهندو زما په دې خوښ و چې يو خو وطندارو او بل داچې بې ضرره و او په کونج کې د خپلو متيازو سره بوخت و. په غولي به يې ورپاندې رسمونه او هندواني ليکونه کول او کله به يې ورغوی ترې ډک کړ او هغه به يې دگلابو دگل په شان بويولې او نورو ته به يې هم دست په علامې ډک ورغوی وروړاندې کاوه. په دې خواره کي به په کابل کې څه ناکردې تيرې شوې وې. زه فکر کوم چې جلادانو به دانه منله چې سړی هندو دی او پکې بيا گونگی هم دی. دده بيوزلی مې زړه ته نورې زولنې هم را اچولې.
په هفته کې دوه ځلې دډاکټرانو د (ويزيت) يا راتگ وار و. مگر دوی به دپيښور دپوهنتون دطب محصلين دځانه سره ډله کړې وو او يوازې دهغوی دعملی درس دپاره يې دا دوره کوله. ديوه يوه مريض تذکره (سوابق) به يې له يوې کتابچې نه کتله. موږ، لکه بيزوگان په دوو پښو ورته ناست وو او دډانگ والا محافظ سترگې راباندې خښې وې چې ځناور توب ونه کړو. چې هندو ته ورسيدل، هغه ورته په موسکه کنډاسه

خوله، د متیازو ډک ورغوی جګ ونیو. ډاکټر محصلینو ته وویل،
دامریض کوپرولللی دی او کوپروفجی ته ور لنډیږي. ورغوی پوزې ته
جګوي خولا یې ځنبلو ته تیار نه دی. کوپرولللی د خپلو متیازو سره لوبې
کوی او کوپروفجی یې ځنبی یا یې خوري. تر آخره پورې، دهندو لاس
همداسې په هوا کې پاتې و او لکه سړی چې د عکاس مخې ته ولاړ وي
موسکا یې هم هماغسې په کړشو په ورانه خوله کې کنګل وهلې پاتې
وه. ډاکټر ویل دا سړی ganser syndrome لري او زیاتره خلک
چې په جیل کې یې شکنجې لیدلې همداسې وي، خبرې یې بې واکه وي.
ما په زړه کې موسل چې ډاکټر مازې دلوستلي کتاب خبرې کولې. خو
مثال یې ددې ګونګي هندو نه سل سیله لرې و. دآدم خیلو اپریدی خوحق
ناحقه لکه فواره څرخیده او رنې اوبه یې شیندلې. ډاکټر د هغه نه لرې،
دروازې ته نژدې داسې ترهنده دریدلی و، لکه دغه ستې لوبغاړی چې
درفري تومانچې ته قابو وي. له هماغه ځایه یې زما تذکره هم لوسته او
بالکه ګانو ته یې وویل، «دا کابلی ډیپریسیف مینیا لري او د
اغوانستان د جنګونو سره په دو خوارانو کې ډیر پیدا کیږي. » زه غلی وم
چې هسې نه نورې بلاوې راوکتیږي. یو بل ښکلی ځوان هم زموږ سره و،
هغه هم مهاجرو. د نامه پوښتنه مې چې ترې وکړه نو ایله یې په لیونتوب
خبر شوم. نوم مې چنګیز دی، د بابر زوی یم، د شاهجهان نمسی او د
روس د نیکلی کړو سی. زه په اصل کې د بامیانو پاچا وم خو اوس مې د
چین نیت کړی دی چې هلته شاهنشاه مقرر شوی یم او د چین دیوال یې

ماته جوړ کړی دی. سړی مکتب لوستی معلومیده او که تاریخ نه و نو جغرافي لړی یې پخه وه. ډاکټر وویل، دغه ځوان د سایکوسیس او Wanderlust ښه مثال دی چې ځان د ټولې دنیا پاچا بولي او جدي هم دی. یو بل ناروغ د جلال آباد و او هر ډاکټر یې دګه. دده خبره دوی ته تل داوه چې تاسو پاکستانیان هم ځانته ډاکټران وایئ، خو د یوه لیوني علاج موونه کړ. لاړشئ، هلته میاعلی صاحب ته چې هره ورځ یې لیونیان په دلبار کې پراته دي. بیا به یې نو د منطق ځولۍ شواړه شوه او د غم ښادۍ او ودونو خبرې به یې کولې او په آخر کې به یې سړه سا وایستله او په دې به یې ختمه کړه، «وای ادکۍ مورې!» نور به غلی و.

منانی به هره ورځ پوښتنې ته راته او زارۍ به یې کولې چې راځه چې ودې باسم خو زما زړه د دنیا نه تور و او په ځان پوهیدم چې لیونی وم او د دغو خلکو مرکو خوند راکاوه. یوه ورځ مې ډاکټري راوتوریده او ټولو د کوټې یارانو ته مې وویل، «هلکو، دا رښتیا ده چې موږ ټول لیونیان یو، خو دومره لیونیان نه یو، لکه چې ځانونه ښیو. دا چې ځان ته د چین شاهنشاه وایي دارک روغ دی، هسې یې د خپلې خیټې ګټه دلته لیدلې ده. شاهنشاه ځیر ځیر راته وکتل، نور غلی شو. دې بل لاټوته مې چې متیازې یې شنلې ګوته ونیوله. «ورورره ته لیونی نه یې لیون غرتی یې. مور او پلار نازولی لوی کړی یې او اوس نور خلک درته بنیادمان نه ښکاري». په موږ تاسو کې یوازې هندو لالا یو څه بانګساره دی او هغه هم د ډیرو وهلو د لاسه.

زه هم ستاسو په شان یم. ددې کوټې نه بهر مځکې ځای نه راکاوه او بیا رابانديې عصبي حمله راغله اوبې واکه شوم، نو یې دلته راوستم. په تاسو به همدا شان ناخوالې راغلې وي. نه ګورئ چې غیر ددې اپریدي ماما نه نور موږ ټول د لیونیانو د وطن نه راغلي یو، نو ولې به نه لیوني کیږو.»

ټولو راته ځیر ځیر کتل او لکه زما خبرو چې ددوی د ماغزو کوم ځای تخنولی وی، رانژدې کیدل او یو قسم د تعجب او لیونتوب نه په ډکه موسکا غلي ولاړوو.

ما وویل، «د پاکستاني ډاکټر نه یې پټولی شئ خو د خپل وطن لیوني نه شئ غولولی.»

ددوی دلچسپي نوره هم زیاتیده، حتی د اپریدی په مخ هم مړې اوښکې رواني شوې، لکه چې هغه هم زموږ د زړه په خواله کې شریک شوی وي او یا به یې په موږ خوارانو زړه سوځیده. په هغه شپه تر سهاره موږ یو د بل سره خبرې کولې او ناڅاپه مې کتل چې ګونګی هندو هم ټکني ټکني راوخښنید او زما په مخ یې لاس راښکه. هغه د چین شاهنشاه په کرار خو زړه وړونکي غږ د کوم نجراوی دا سندره زمزمه کوله چې «واګلنارې نارې نارې نازکه* ولې نه راځې هلکه» بیا به یې د کومې لنډۍ وروستۍ برخه ورسره ټکۍ کړه «چا له (چاړه) راواخله ما حلال وکه (کړه) مینه، واګلنارې نارې نازکه، ولې نه راځې هلکه». د دې ساده بدلې سره ناڅاپه شاترینه چې دا درې کاله مې د زړه په تل کې

ساتله، سترګو ته ودریده غوني مې زېړ شو او نږدې مې کریغې وهلې وې. داشپه د جسمي، روحي او اجتماعي بېوسۍ او بېدردۍ او غمشریکۍ یوه مجموعه وه.

یوه هفته پس زما د معاینې وار راغی. ډاکټر له دې خونې وایستلم او خصوصي کلینیک ته لاړو. د لابراتواري ټستونو نتیجې هم راغلې وې. هماغه د افغانستان د پخوانو روغتونونو خبره شوه چې هر مرض ته به یې د پمپوډر په نامه یوه پوړۍ د چونې په شان سپین اوړه ورکړل. ډېر انګریزي توري یې راباندې استعمال کړل (دی خبرنه وچې زه ډاکټروم) چې و مې ویروي او بیا یې دوه نسخې راکړې چې یوه یې د خوب وه او بله د درد. خو ویل یې چې دا ناروغي په هسپتال کې علاج نه لري، نو بهتره ده چې دده خصوصي معاینه خانې ته لاړ شم. خپل کارت یې راکړ او رخصت شوم. مناني شین ټاغی د هسپتال د د دروازې نه بهر درولی و.

زه په قار وم چې دی بې لایسنسه موټر چلوي، په کومه بلا به ورسره واوړم. هسې هم پاکستاني پولیس په موږ په غوسه دي او په اندک شي مو کچرۍ ته بیا یي. چې پاس موټر ته وختلم، ګورم چې زما د کوټې لیونې ټول پکې سپاره دي. حیران شوم چې ددې به څه پرتوګ کوم. خو مناني په خوشالۍ لاسونه سرویل او سپرلۍ هم خوشاله او کوم نوي شي ته منتظرې ښکارېدې. د مناني، چې زما ترور تیاته پام شو کټ کټ یې وخندل او سپرلیو ته یې کړه «پروامه کوئ. شین ټاغی زموږ کور دی او تاسو مو میلمانه یئ.» ما چې فکر وکړ نو رښتیا یې ویل.

بس اکسلیتر ته مې لته ورکړه او ایسته په سوات ورشیوه شوو. له هنداري نه مې خپل لیونیان ځارل. ځینو ترور ترور د غرو پیچومي ځارل او کله به بې واره یو لیوني په خندا شو. هندو چې تقریبا شپه او ورځ به یې په ویښه تیرولـه، نه پوهیږم ولې، په داسې خوارږه خوب ویده و. لکه مړ چې وي. شاهنشاه معتبره ځان ته خامتمانیغ ناست و له خپلو ریښکی او خیرنو جامونه یې په کټه پیش دوړې بادولې. مناني په خندا ویل «دا خو رک روغ خلک دي. هسې یې ځانونه په لیونتوب وهلي وو.» مگر ما سره دا سودا هم وه چې په څه بلا مې ځان اخته کړ.

دوی خو به د کوم هوټل نه راواخلو خو دا لیونیان به د شپې چیرته خوندي کوم. لکه چې مناني هم په همدې اندیښنه کې و. او ودې شي چې دده زما د لیونتوب اندیښنه هم لرلـه. د ملکنډ له غاښي چې واوښتو ناڅاپه هغه سواتی رایاد شو چې د ښځې په لنگون کې ورسره آشنا شوی وم. ایله مې سوده وشوه او موټر مې کلي ته وروخیژاوه، خو منانی پوه شو چې چیرته ځم، راته ویې ویل، «ته دا میلمانه یو ساعت ما ته پرېږده چې یو څه حجامت وریاندې وکړم، دا خیرن لوغړن شرم دی چې د ملک په نیالیچې کښیني.» خبره راته معقوله ښکاره شوه. بس سپرلی یې د کوم نایي دوکان ته بوتلې چې هلته یې هم سرونه او ږیرې وریاندې اصلاح کړې او هم یې په ورځرمه حمام کې خیرې ورومينځلې. ما چې فکر وکړنو ددوی تبزو نیولې کراستې کالي هم نامناسبه راته ښکاره شول. لاړم بازار ته هلته مې دد رزیانونه شپږ جوړې ملیشه ج ' مې واخیستې او

د نايي دوكان ته مې ويوړې. مناني، لکه چې ټوله كيسه نايي ته تيره كړې وه، ځکه هغه د كار په وخت كې موسک كيده، خو زما په ليدو دواړه جدي شول. لکه چې كوم كيسه مال هم د ننه و چې يو يې پاكول او لکه ګډان چې په منې وسكولل شي، د حمام نه يې بهر را استول اول ليوني چې رااووت شاهنشاه و چې لونګ يې تړلى و. پاک ستره ښكاريده، هندو په هماغه پخواني مو سكا رااووت او له ډيرې يې رنې او به ځڅيدې. ټولو جامې واغوستې او يو بل ته يې په خوشالي کتل. مناني زه د نايي په دوكان كې پريښودم او ليونيان يې رانه بوتلل، چې راغلل نو د ټولو ږيرې ځيلكې په پښو وې. ايله مې زړه په كرار شو او د خپل سواتي آشنا كور ته مې شين تاغي سيخ كړ.

په سبا مې دوى بيرته پيښور ته ورسول او د هسپتال په انګړ مې ښكته كړل، په ډيرو زاريو مې ورنه رخصت واخيست او بيرته د كچه-ګړۍ خيمې ته راغلو. وروسته چې مناني د هغوى پوښتنې ته ورغلى و، ويل يې چې يوازې هندو پاتې و او نور ټول رخصت شوي وو او ډاكټر په غوسه و، چې دا كوم حرامي دده مريضان ترولي دي.

يو ځړبانګ، چه زه لاويده وم مناني خيمې ته رانتووت او له بيړې يې پوه شوم چې كومه ټكه راشكيدلې. رااووتلم، ګورم چې هغه د سوات فرانسوى، ژان ژوزې پويګ، د خپلې ميرمنې سره راته ولاړ دي. يو ځه ترور شوم خو د خيمې يوه پرده مې ورته جګه كړه او هغوى هم ښوى ورننوتل. مناني ته مې د چايو ويل او دوى مې په نياليچه كښېنول.

منانی چایخوښه راوړه، درې پیالې یې په تغر کیښودې، بیا یې نو هره یوه په خپل وطني رقم کنگالو له او په بل کې یې اچوله، وروستی د ښځې نوبت و. په هره پیاله کې یې بوره واچوله او د شودو چای یې ورتوی کړ. ژان ژوزې خو پروا و نه کړه خو زما پام شو چې ښځه تکنی غوندې وه، خو میړه یې په سترگو کې څه ورته وویل او هغې هم خپله پیاله واخیسته. چې سبا ناری ختم شو او د تر خو چایو (چې دوی د هغې سره هم بوره گډوله) وار راغی بیا نو دواړه بسترې ته تیکه شول. (وروسته به منانی ما ته په خندا ویل چې د پرنگیانو کون غپي، لکه چې مات وي، سم کښیناستی نشي.)

شپږم څپرکی (د ژان ژوزې بیان)

تاتیانا خرخر دینوا د اولیگ خرخر دین یا هغه خیتور روسي قوماندان لور ده چې د لوگر په کاریزونو او د خلکو د کورونو په څاگانو کې یې زهرجن گاز شیندل چې مجاهدین، که هلته پټ وي راوباسي. اولیگ خرخردین یو وختې په واشنگتن کې د شوروي د سفارت پوځي آتشه و او تاتانیا لومړني تحصیلات په امریکا کې کړي وو. تاتانیا پښتو په مسکو کې د خارجه وزارت په بین المللی انستیتیوت کې زده کړې وه. د هغې پلار په اصل کې پولینډی و چې د هغې د نیکه سر د ځیر ژنسکی په وخت د انقلاب په وختونو کې روسیې ته راغلی و. ځیر- ژنسکی د شوروی د ک.ج.ب پلار هم په اصل کې پولینډی و. نو تاتانیا د پخې کورنۍ وه او که نه نو د بین المللی روابطو په انستیتیوت کې کله

چامنله. دا یو لوی امتیاز و او یوازې د کمونست گوند د نازولو مشرانو اولاد او خپل خپلوان پکې اخیستل کیدل. عجیبه دا ده چې ددوی ښوونکي په اول سر کې ټول افغانان وو.

په دغو کې یو لیکوال پاینده محمد زهیر هم ددوی ښوونکی و. زهیر بیا په شوروی اتحاد کې په کومې مرموزې ناروغۍ مړ شو. داسې غښتلي پښتو پوهان، لکه اسلانوف، لیبیدیو او دوو ریانکوف پکې پیدا شول. د پښتو د ښودنې نور لوی وارډه مرکزونه په لیننگراډ او ستالین آباد (اوسنی دوشنبې) کې هم جوړ شول، خو نامن کلاتورا یا نازولو به هماغه د خارجه وزارت په انستیتیوت کې پښتو زده کوله. نه یوازې د ژبې زده کړه، بلکه د ک. ج. ب نورې مروجه ماغزه مینځنې به په همدغو نازولو کیدې. دوی به په ظاهره دیپلوماتان روزل خو په شوروی اتحاد کې په هر علمی انستیتیوت کې، جاسوسي د هر فن او هرې څانگې یو ضروری ضریب او شرط و. ژان ژوزې ویل، همدا وجه ده چې ځینې افغانان چې د کاند** تاووک یا ناووک د شهادتنامو سرد، د ژبې څانگه وه او که د مځکې پیژندنې، بیرته افغانستان ته ستنیدل نو نه یوازې به د خپلې څانگې ماهر و، بلکه ورسره به «سرد» هم وو او دا ذهنیت به ورسره و چې که ضرورت شی نو د شوروی چوپړي به کوي.

تاتیانا که څه هم چې ددویم نسل روسۍ وه خو د ځیر ژنسکي په شان تر خپل وطن نه روسیې ته ډیره وفاداره وه. دا او نور نازولي د خارجیانو او بلکه عادی روسانو نه لرې گرځیدل او حتی چې چاته یې د کور پته هم

نه ورکوله او د سفارتونو په میلمستیاوو کې چې به مجبور شول نو د پوست باکس لمبر یې ور کاوه. تاتیانا او ددې نورو همکسبو ته بیلو متخصصانو د استخباراتو په هره رشته کې نظري او عملي درس ورکاوه، اکثر به عملي کارونه د شوروی اتحاد په نورو جمهوریتونو کې ورباندې کیدل. په عملي کارونو کې بیدو دوی ته د فلمونو او ډرامو د لوبغاړو په شان درس ورکول کیده، په دې فرق چې د فلم د لوبغاړي او اتل د پارد به مثلاً موټرنه درالویدو، یا د غرد نه د کولې کیدو په صحنه کې ځیني اسانتیاوې او فلمي غولونې او مهارتونه شامل وو خو دوی به د ربښتونو خطرونو سره مخامخ کړای شول چې څنګه ترې راو ځي. مثلاً معلم شاګرد ته ویل چې لاړ شه د پلانکي مغازې نه (چې د هغې آمر هم د ک.ج.ب سړی و) پنیر غلا کړه او د مغازې آمر ته به یې پخواتر پخوا خبر ورکړی و چې شاګرد و څاری او که یې کاروبار د ساده ګانو و چې ویې نیسي. دوی دا زده کول چې څنګه ګناه و کړي او ځان معصوم وښیي، څنګه خپل تاکل شوی قرباني په ځان باوري کړي، څنګه په خارجي ملک کې جاسوسان استخدام کړي.

ژان ژوزې ویل د ک.ج.ب تاکتیک کله ډیر باریک او نغښتی وي. د یوه ملک د کابینې یو وزیر چې ددوی سره مخالف وي، یا مثلاً کوم مذهبي مشر چې د کمونیزم سره یې ورانه وي، او د خپل حکومت په کوم هیئت کې روسیې ته ولاړ شي، ددوی سره په ډیر درنښت او امتیاز سلوک کیږي. زه به دلته د ملا شبه خې تجربه درته بیان کړم. د ژان ژوزې

دي خبرې ما ته ملا عبدالعزيز را په ياد کړ خو چې مې د ده نوم ياد کړ، ژان ژوزې وويل «هغه کندهاري ملا ښيې؟» ما وويل، «هو، هغه هم اوس د شوروي مريي دی.» ده ويل، "ملا عبدالعزيز خو د پخوانه په پوست کې پاک نه و. په اول کې وهابي و، بيا خلقي شو او ګويا د اول نه دی په لومه کې ګير و».

ما وويل، «ته څنګه زما د وطن په باب دومره معلومات لرې؟» ده وويل، «چې زما خبرې واورې نو پوه به شې. په اصل کې د ملا شبه خي تجربه در ته بيا نوم». ما وويل، «ملا شبه خي خو زه نه پيژنم، دا نوم خو ما ته افغاني نه ښکاري!» ده وخندل، «تر دې نو بل افغاني نوم نشته، په اصل کې دی د دشت ارچي و، ملا شواخون نوميده، يا به يې نوم بل څه وي خو په ملا شواخون مشهور و. ده راته ويل پښتانه نومونه ورو کې کوي. تاج محمد تاجي شي. نو زه هم شبه خي شوم. ته يو ځلی زما خبره واوره پوه به شې چې زه ولي نه يم. دا خبره ستا سو نفر راته کړيده.» ميلمه پال ستا سو ملا شبه خي په جومات يا کليسا ګرځوي او هلته يې د يوه پاخه شوروي ملا، د مسکو د امام سره کښينوي (هغه هم حتمي د ک.ج.ب سړی وي)، دغه شوروي امام د کمونستي ثناصفت نه کوي، بلکه بد يې هم وايي او هغه هم په داسې پسپس او خفيه ډول چې ملا شبه خي فکر کوي، دا يې ما ته راز ووايه. مګر که شبه خي هوښيار وي او د شپې په هوټل کې د روسي خبرې د ځانه سره تحليل کړي نو ګوري چې صرف هغه خبرې يې کړي چې په خارج کې د شوروي پورې کيږي او څه

نوي معلومات پکې نشته، بس کمکي شکايتونه دي چې شوروي رژيم ته هيڅ ضرر نه لري.

ژان ژوزې و موسل او خپلې خبرې ته يې دوام ورکړ:

بيا نو کله چې دغه هيئت بيرته وطن ته روانيږي نو د ټولونه لوی سوغات همدغه ملا شبه خي ته ورکوي. سوغات هم داسې ښکاره، رشوت گويانه ورکوي. مثلاً شبه خي ته په غوږ کې وايي چې نن ماښام زما ميلمه شه، نورو ته مه وايه چې بيا ک.ج.ب خبره نشي. زه به بيا درپسې راشم. کله چې ميلمه پال دی کور ته بوځي نو گوري چې د ميلمه پال ميرمن په لمانځه ولاړه ده. بيا نو دده راز و نياز شروع شي چې زما ميرمن په اصل کې د چچنيا مسلمانه ده او بيا د مسلمانانو د پاڅون او باسمه چيانو تاريخ بيان کړي. ميرمن يې هم چې د ک.ج.ب غړې او په اسلامي علومو کې روزل شوې، د همدې يوه ماښام د پاره دې کار ته موظفه شوې ده او سبا ته به نه ميلمه پال دا پيژني او نه به دا ميلمه پال. خو په دې شپه دواړه مړه ورته دي. کله چې ستا سو شبه خي رخصتيږي، ښځه يوه کڅوړه لاس کې ورکړي چې دا په افغانستان کې په خوارانو او ښو مسلمانانو وويشه خو پام چې په هوټل کې چا ته حال ونه وايې چې يو نيم د ک.ج.ب سړی هم پکې شته. په هوټل کې چې ملا کڅوړه خلاصوي گوري ډالر پکې پراته دي. کله چې د شوروی نه د تگ په وخت کې په هوايي ډگر کې د دوی تلاشي کيږي، د شبه خي زړه درزيږي، خو گوري چې غير له ده نه د نورو ټولو بسکونه پرانستل

کیږي. (دا ټول د ک.ج.ب د پلان یوه برخه ده.) ته نو څه فکر کوې چې دی به دا ډالر په رښتیا خوارانو ته ورکړي؟ که انصاف وکړې هم ایله په سلو کې درې یا څلور په نورو وویشي، او هغه به هم اول په افغانیو اړوي. په بل ځل چې دی روسیې ته سفر کوي نو بیا همدا میلمه پال او میرمن یې ورحاضر شي او د شناخت او دوستۍ بل ګام واخلي.

دا یې یو مثال و. د جاسوسۍ په قاموس کې هم د امید او بیم خبره ده. دوی د ستر اروا پوه، پاولوف نه دا چل زده کړی چې د یو وخت د پاره سپي ته د ګړینجي د غږ سره سم ډوډۍ واچوه او چې ښه ورسره روږدی شو نو بیا ګړینجی وکړنګوه خو ډوډۍ مه وراچوه، و به ګورې چې دده ناړې په بهیدو شي.

همدا و چې ستاسو د دشت ارچی ملا د ک.ج.ب په لومه کې کښیووت.

زه نه پوهیدم چې د افرانسوی ولې ما ته ګډ دی، خو خبرو یې خو ند راکاوه. ده ویل د ک.ج.ب او هرې بلې جاسوسۍ او حتی زموږ د فرانسې د دوزیم، بیلې بیلې وظیفې هر یوه ځانله ځانګه او ما هران لري. په دغو کې یوه مهمه یې په هر ملک کې د جاسوسانو استخدام دی چې د شبه خې سره دوی همدا کار وکړ. بله د دښمن د جاسوسۍ د شبکو کشف او شنډول دي چې دا د. ک.ج.ب د څلرم ډایرکتریټ کار دی.

په افغانستان کې خوان پخوا چې شوروی اتحاد لا نه وو د روسانو جاسوسي فعالیت روان و. اوس یې صرف جامه بدله کړې او د خاورې په

ځای د ایډیا لوژۍ په نامه کیږي. حریف لوبغاړی پخوا انګریز و ، اوس امریکا ده او په لوړه سطحه کیږي. هغه خبره ربښتیا ده چې ستاسو صدراعظم هاشم خان د روسیې د سفارت لاندې دکانداران ویرولی وو چې د روسانو سره معامله مه کوئ. بیا دروسیې سفیر په یوې میلمستیا کې صدراعظم ته ویلي وو ، « که موږ جاسوسان استخداموو ولې یې ستاسو په وزیرانو کې نه غواړو چې بیسواد دکاندار ته ورځو. »

ما ژان ژوزې ته ویل ، « زه پوه نه یم چې ولې دا خبرې ما ته کوې ، او نه یې پوهیده غواړم. موږ روان یو سوات ته ځو. که ته راسره ځې نو په لار کې به مې سم پوه کړې چې ولې دومره ډیر کړتیږې ؟ » ژان ژوزې موسک شو ، « سمه ده په سوات کې به دې په هماغه هوټل کې وګورم چې تا را ته پیسې راوړې. خو یوه هفته پس. موږ اوس وځو ، تاسو همدلته پاتې شئ چې څوک مو سره یو ځای و نه ویني. »

اووم څپرکی

د ژان ژوزې دویم بیان

د سوات هوا مخ په سړیدو وه او د آسمان هغه ټړانګه چې د هوټل د چوترې نه ښکاره کیده کله ترخه شنه او کله توره تاریکه وه. شین ټاغی مې د جوړولو په نامه په ورکشاپ کې درولی و او زه د ژان ژوزې افسانې ته فکر وړی وم چې ویې منم که نه. زه چې دا پنځه کاله د تیر په هیر شمیرلو روږدی شوی وم د ډاکټر زړور مرګ یو دوه هفتې را وینښ کړم خو اوس مې تا بیا نیوله چې د سمځې د یارانو په شان بیرته شړې په سر

هڅولم او ره اخيستې چوکه را بيا ژان ژوزې اوس شم. ويده او راکاږم.
يې.

شبه خې اوس په پاريس کې د فرانسې د استخباراتو د شبکې سره و. هلته يې څه بلاغوښته؟ که هر څه مې کول، په ژان ژوزې مې بېره نشوه کولی، چې معلومه شي چې دا دومره پرېږده يې ولې شروع کړې دده، زما يې په شبه خې څه، د روسانو په شبکې مې څه، خو فرانسويان هم د ښځو په شان په خبرو کې نرۍ نرۍ بخۍ کوي، مهم د غير مهم سره ګډوي او په اوريدونکې کې زاره چه وي. ليکن د زړه په کوم ګوټ کې مې د اميد يو څرک هم ځليده، چې ګوندې په آخر کې کومه داسې خبره وکړي چې په ما هم ولګيږي، ځکه هغه هم ليونی نه و چې په دې آخر مني کې د خپلې ميرمنې سره د سوات د هوټل په لغړې باغيچې کې په زيړو پاڼو باندې کوز پاس چکر وهي او ماغوندې يو بيطرف او بې زړه سړي ته لکچر راکوي. ژان ژوزې ويل، «د ک.ج.ب او د هرې بلې جاسوسۍ د دستګاه سره د خلکو د راښکلو د پاره درې مهمې وسيلې دي. يو پيسه ده چې دا د هر خنډ او لوړې ژورې هواروونکی بولدوزر دی. خو دا په دروکې وروستۍ وسيله ده. اوله وسيله د ښايستو نجونو او شهوانې آسانتيا وو برابرول دي. ملا شبه خې د خپلې عنعنې له مخې د نجونو په کسب کې نه و او اوس هم چې نجلۍ ويني وار پار ترې خطا شي. مګر ک.ج.ب ته نور چلونه هم ورځي، مثلاً د ښايستو کو روسي هلکانو تهيه کول. دويمه وسيله شراب دي. سړي ښه نيشه کړه، بيا يې روږدی کړه او بيا لکه

وریش خور خرهر ماښام پخپله آخور ته درځي. شبه خي به روسی هلک ته سیپاره وربنودله او هماغلته په لومه کې کنبیووت. د سفیر د وینا حقیقت ایله اوس معلوم شو. د افغانستان یو مشهور وزیر چې تل به د صدراعظم قایم مقام او د پاچا نازولی و. روسی نجل درلوده او بله نکاح ښکلې میرمن یې افغانه وه دغه روسۍ میرمن هیچا په دعوتونو کې نه ده لیدلې. ژان ژوزې ویل دادرې وسیلې ټولې یوه مور لري او هغه دنیایي شهوت او حرص دی. د ملاشبه خي د ښکیل کو لود پارد نه پیسې کار ورکړ، نه شرابو، نه نجونو، خو بالاخره یې ک.ج.ب تیز رګ پیدا کړ او ښکلی د برندو سترګو ګرجی هلک یې ورو شکارد.

ژان ژوزې ویل داسې نه ده چې تل به دې نوي استخدام شوي جاسوس ته همدا شیان ورکوي. دا داولو ورځو عیشونه دي. بیانو چې روږدی شو، نو پکې کنبیووت. که دده نه ناغیږۍ وشي نو ک.ج.ب مثلاً ورته وایی، «ښه دده نو، دا عسکونه (چې پټ یې اخیستي وي) وګورد، که زموږ سره کارنه کوې نو څه، په مخه دې ښه، موږ به دا عکسونه ستا حکومت یا کورنۍ ته ورکړو. دغه مرحله ده چې ګویا ملا شبه خي ښکیل او د روسیې خربویه.

د سوات هوا ورځ په ورځ سړیده او یو سهار چې له هوټل نه ووتلم د وارووو یوه نرۍ دوړه د غونډیو په سرونو پرته وه. د ما او ژان ژوزې ملاقاتونه تل پاس په غونډیو او یا هم کوز د سیند په غاړه وو چې دواړو به په کنجکونو کبان نیول یا موپیښې کولې. په هو ټلونو کې نور

نو میلمانه نه ووپاتې. په دې ورځ نو ژان ژوزې پاریدلی ښکاریده او پوه شوم چې د کار خبره به ترې راووځي. دوا ړو خپلو کنجکونو کې چینجې وپیرل. د سوات د سیند په بره خواکې خالداره کبان هم وو چې اوس د ژمي له کبله کوز زموږ د سیند برخې ته هم راښنبیدلي وو.

ژان ژوزې بې مقدمې پوښتنه وکړه «ډاکټر زړور چیرته دی؟» زه هک اریان شوم، لکه چې خبره زما د اټکل نه لا پسې ژوریده. خو ما ځان و نه ګراوه، «په کابل کې روسانو اعدام کړ.» زما بې علاقه ګۍ په ده اثر ونه کړ. بیا یې پوښتنه وکړه، «څه وایې چې هغه دلته در ته حاضر کړو؟» زما زړه ټوپ کړ، «تاسو فرانسویان، لکه چې مړی هم حضورولی شئ». ژان ژوزې وویل، «که مړ نه وي نو؟» ما وویل، «ولې مې کړوې؟ څه رانه غواړې؟» ژان ژوزې وویل، «بس ځان تیار کړه کابل ته» ما وویل، «لکه چې د ک.ج.ب په شان ستاسو دستګاه هم بیګناه خلک همداسې ایساروي. ته خو ک یې، د زړور نه څه خبر شوې، ولې ورسره دومره علاقه لرې. د زړور خلاصون خو د فرانسې په آجندا کې نشته نو په دې کې څه مطلب لرې؟» ساعت ته مې وکتل، «نه بجې دي، شل دقیقې وخت لرې چې هر څه را ته ووایې او که نه درنه لاړم.»

ژان ژوزې چې زما جدیت ولیدنو نیغ په نیغه یې موضوع شروع کړه، «زه د فرانسې د جاسوسی ضد دستګاه کاریګریم. زموږ یو ژورنالست الان ګیونو میږی او اول ځلې هماغه د اولیګ خرخر د ین د زهر پاشلو د قربانیانو عکسونه بیرون ته وایستل او په ټوله دنیا کې چاپ شول. نو د

خرخر دین لور، یو خو د خپل پلار کست اخیستـه او بل د ک.ج.ب د

ثلورم ریاست امر هم و. الن گیو په دې وختونو کې په کابل کې په لاس

ورغی. په تلویزیون کې یې اقرار هم ثبت شوی او ټولو ته ښودل شوی

دی. زه راغلی یم چې هغه خلاص کړم. د گیو مستنطق تاتیانا

خرخر دینوا ده چې ستاسو د زړور استنطاق هم هماغې کړی دی. نو اوس

به دوه چنچنې په یوه مرده کې وولو. ستا به زړور خلاص کړو او زما به

گیو. او دادي خبره مې په درو دقیقو کې خلاصه کړه. اوس که پیښور ته

ځې او که کابل ته، نور د ستا خوښه».

ما وویل، «دا خوناځواني ده چې ما د خوږ گوتې نه نیسې او د ډاکټر

زړور نه دې ما ته د لومې دانه جوړه کړه.» ژان ژوزې وخندل، «داسې هم

ده او داسې نه ده هم. یو خو د ډاکټر زړ ور خبره ده او موږ ویل چې ته به

همکارۍ ته زړه ښه کړې. مگر یوازې دا خبره نه ده. ته یو بل کمال هم

لرې او هغه دا چې په کابل کې یوه نجلۍ هم ستا په انتظار ناسته ده.»

زما زړه په دوړا شو چې شاترینه خو به نه ښیي!

ژان ژوزې د شیطان ماشوم په شان سترگه وټومبله، «بس پوه شوې.

دا کار بې د هغې له مرستې کیدونی نه دی.» ما وویل، «پخپله د زړور

وینا ده چې زما نوم یې هم روسانو ته ورکړی دی، نو که بل چا ته نه وي

تا ته خو د ک.ج.ب زور معلوم دی، د رسیدو سره سم به یې نیولی یم.»

ژان ژوزې وویل، «په دې هم خبریو، نو اوس خوښه ستا ده چې ځې او که

نه ځې.» ما وخندل، «ته نو چې په هر شي خبریې ملا شبه خې به دا هم

درته ویلي وي چې محب الله د خرپ سړی نه دی، د ترپ سړی دی.»
هغه وموسل، «په دې هم خبریم خو شبه خې دا هم وایي چې محب الله
چې یو وار یو کار ته ددشي نو بیا یې نیمگړی نه پرېږدي.» ما وویل
«موږ ورته... غوږول وایو، په انگلیسي کې په خولي کې د بنکې
ټومبل وایي، چې تا سو به څه وایئ؟» ژان ژوزې داځلې په رښتیا او د
زړه د اخلاصه وخندل. پخوا تربیلیدو مې ورته وویل، «ته فکر مه کوه
چې بس ته هوښیار یې. له اول نه دربانديې شکي وم.» هغه په تعجب
وویل، «څنگه؟» ما وویل، اول خو دې زرگون لوټ په کرایه کې راکړ. زه
پوهیدم چې ته دومره کم عقل نه یې، خامخا به دې په دې کې کوم چل
وي» ژانژوزې شرمیندو کې موسکاو کړه، بیا مې وویل، «بله دا چې
ستا نه یود سهود هم وشوه. ویل دې غواړې پنجشیر ته لاړ شې او هلته د
پنجشیر په سیند کې خالداره کبان ونیسې.» ژان ژوزې وویل، «نو د
پنجشیر په سیند کې کبان نشته څه؟» ما ویل، «شته خو خالداره کبان
یوازې د هندوکش نه شمال ته سیندونو کې پیدا کیږي، د پنجشیر تول
شیر ماهي دی.»

اتم څپرکی

د گړو له لارې پلې کامې ته واوښتم او له هغه ځایه په لاری کې لوړ
مازیگر کابل ته ورسیدم. توري وریځې او شمال و او پرخ پرخ یخ باران
چې یو نیم دواوري څپولی هم ورسره و، وریده. اریان وم چې که د شناخته
کورته لاړ شم په هغوی ظلم دی او که په هوټل کې شپه وکړم هغه خو ټول

د خاد د لاس لاندې و. د لارې په تم ځای کې ولاړوم چې یو څو کړېږي راپیدا شو او مخامخ زما خواته راغی. ما ویل، محب ګله، لکه چې په اول دړدنګ کې لاړې. څو کړېږي روغبړ راسره شروع کړ او زه هم ترور وم چې لاس ورکړم که نه. په کرار غبړ یې وویل، «ملا شبه خي ستاسو په خدمت کې دي.» بیا یې نو بې غبړ او غوړه زما دوه بکسونه وچت کړل او یوه ټکسي موټر کې یې کیښودل. بس نور څوک نه وو، پخپله ډرایور شو او ایسته یې د ښار مینځ ته روان کړم. کابل ښایسته زیات فرق کړی و.

د مکروریانونو بلاکونه زیات شوي وو او حتی د مطبعې لر او بر د هوایي ډګر خواته هغه ځایونه یې ډک کړي وو چې یو وخت به زموږ د حبیبیې د لیسې هلکانو پکې سپورټونه کول. لوی سرکونه یو څه د پخوانه ستره ښکاریدل او ځلي ملي هم زیات شوي وو. خو خلک نظر پخوا ته یو څه زیات په بیړه کې وو او په سرویسونو باندې ګڼه ګوڼه ډیره وه. شبه خي، لکه چې زما په ترورتیا پوه و. ویې ویل، «دا ستا پښه لکه چې د زانې په شان لمده ده. دا خلک، یو خو د باران نه تښتي، ځکه د هوا د حالاتو اټکل وایي، چې نن شپه به واوره پیل شي. چې خلک به د یخنۍ سره څه کوي. بې هغې په اتو بجو قیود شب ګردي لګیږي چې موږ هم بیړه وکړو.»

کابل دومره هم نه و بدل شوی چې زه به یې ونه پیژنم. موټر د هارتن د پله نه تیر شو او د ګذر ګاه لاره یې ونیوله. د چاردهي حکومتي ودانۍ

ته مخامخ د شاغاسیانو کلا وه. هلته یې موټر د کلا په لویه دروازه د ننه کړ او بیا ترې کوز شوو.

پاس یوې مانۍ یا بالاخانې ته یې بوتلم چې نیمه لوڅه وه. ما دغه کوټه هغه وخت لیدلې وه چې په سرو غالیو فرش وه او د شاغاسیانو د خانانو به په کې غورو درب و. اوس نه ناصرخان و نه یې سره پیلان، بس زه وم او د غه مړتت.

د کوټې په یوه ګوټ کې یو برقي منقل ایښی و او ترڅنګ یې د اوبو آودان د تشت سره. تشت د مردارو اوبو او د پیازو او هګیو د پوټکو نه ډک و. ملا شبه خي په دیوال کې د یوې بې ښیښې الماری نه یوه غوټه را ښکته کړه او د هغې نه یې هګۍ او پیاز وایستل. د پیاز ځینو غوټو شنه ښېښونه وهلي وو او داسې ښکاریدل چې ډیر وخت هلته پراته وو. دغه الماری ګانې یو وخت د کیمخت او جانان د سرو شنو لوښو نندارتونو نه وو. ما پوښتنه وکړه، «څه سول دا نازولي؟» شبه خي د ځواب په ځای راته وویل، «پس د ډوډۍ به د سبا ورځې پلان سره وڅیړو. یو څو خبرې لاحل شوې نه دي او زه تاته منتظروم.» لکه چې سرۍ ډیر جدي و، نو زه هم غلی شوم.

د ډوډۍ نه وروسته شبه خي د سبا دورځې ډیر تفصیل راکړ، پلاني ځای ته به دې بیا یم، پلانکی به وینې، داسې به ورته وایې، داسې به کوې. دی لکه ما ته ژرنده ګډو خو زما چرت بل پلو و. یوه خوږه تلوسه را سره وه، لکه چې ما شوم د اختر د سهار په انتظار وي. بهتر د دوایم د

مکتب د وختونو په شان پخواتر دي چې په کالني امتحان کې ښوونکی پارچه راکړي تروروم. شاترينه ليوني همدلته، په همدې ښار کې ده، خدازده چيرته، خدازده څه کوي، خدازده زه به يې ياد يږم که نه، چې دا وو ينم څه به وايم څه به کوم څه پوز به نيسم؟

د بالاخانې د ماتو کړکيو نه سوړ باد راته. يو دغلو لالټين چې ښيښه يې نيمه توره وه بليده او ژبګی يې د باد د څپې سره لړزيده. واورو نو سمه په شرنګهار شروع شوې وه. د کابل د ژمي نه مي بد راتلل او بيا هغه د ليسې وختو نه ستر ګوته راته دريدل چې په ليليه کې به مو زړې شړلي کمپلې د ځان نه تاو کړې وې او د سړونه به ريږديدو. هغه بل کابل، د کابليانو او نازولو کابل، ماته پردی و.

هغه کابل چې په ژمي کې به خلکو د حليم په نامه حلواوزمه خواږه په غوړو کې ډنډ خوړل، لاندي پلاوو نه به يې پخول او په تاودو صندليو کې به ترستوني پټ وو او د شپې ترنيمايي به يې کيسې کولې او هغه زنغوزي او توتان چيچل چې په صندلۍ باندې دلۍ پراته وو. موږ اطرافيان د خداى د دغو نعمتونو نه بې برخې او پخپل کابل کې جلا وطنه وو.

سهار چې پاڅيدم يود لويشت واوره د کړکيو په درشايي پرته وه چې زما په اټکل، په مځکه به نو دود لويشتې واوره وه. د پاڅيدو سره سم شبه خې د پيرې په شان له بلې کوټې نه د پتنوس سره راووت. توره المونيم (ارمونيه يې) چاينکه، د بيګاپاتې سره ډوډۍ، په پياله کې يوه

کاچوغه بوره تیاره اچول شوې. خو زه تلوسې وړې کړی وم. ما چای خوړ او د خپلو څپلیو غم راسره و چې اوس به څنګه وځم؟ خو شبه خي، لکه پیری ورک او ذ سترګو په رپ کې دموزو د روسی یړې د پوستکي د خولۍ او کوټ سره راپیدا شو. بیا چې ما دالرو برکول نو یې دریشي راوړه. یوه ښتوه یې چې پوهیدم پیسې پکې دي، د کالیو په سر کیښوده.

چې د شاغاسی د کلانه وتلم نو بلا تشبیه، تیار روسی وم.

نهم څپرکی

روسان، لکه ښاپیرکان داسې دي. ښاپیرک چې ځینې ورته څکالی هم وایي او په عربي یې خفاش او په فارسي یې شب پره یا شپ پرک بولي، د نمجن او تیاره ځای، مارغان خو نشو ورته ویلی، ځناوران دي.

روسان یوه ژوره ویره لري، له بنیادم نه، له طبیعي آفت نه، له خدای نه. پټ پټوني یې خوښ دي، تیاره او اسرار آمیزه ژوند یې خوښ دی. ژوره غولونه او خطا ایستل د روس خصلت دی. یوه لیکوال/ الکسي تولستوی/ د روسي خصلت نومې کتاب کې همدا خبره، البته په ژوولې لهجه کړې ده. دا چې د شطرنج نړیواله قهرماني اکثر د روسانو په لاس کې وي، د دې چینه هم همدا روسي خصلت دی چې په خطا ایستلو، ژورو توطئو، او د کاسې لاندې د نیم کاسې په پټولو بنا دی. په روسیه کې یوه نانځکه جوړیږي چې با بوشکا یې بولي، یوه نانځکه، پکې بله، پکې بله.

شبه خي زه په دې سهار له ډیرو کړلیچو لارو یو ځای ته بوتلم، موټر

يې ودراوه، په يوې توري پټۍ يې زما سترګې وتړلې او يوې زير خانې ته يې ننه ايستلم. پټۍ يې رانه لرې کړه. چې سترګې مې سره وسرويلې، اول شی چې ما هلته وليد يو ښاپيرک وچې دننه په کوټه کې لر اوبر الوته. کوټه نيمه تياره وه. خدازده څو دقيقې په همدې کوټه کې روان وو چې يو ميز ته ورسيدو. يو تت برق د چت نه ځړيده. د ميز ترشا په يوه کرسۍ يوه ښځه چې په اول کې مې صحيح کولی نه شوه ناسته وه. ويښتان يې دغوشايو د تپې په شان په کوپړۍ تبې کړي وو. د ميز بل سرته دوه کرسۍ تشې وې، شبه خي په يوې باندی کښيناست او ما ته يې په بلې د کښيناستو اشاره وکړه. اوږده شيبه چوپايی وه. ما د ښځې د کړو وړو جاج اخيسته، نه ښايسته وه او نه بدرنګه، خو د پيغلتوب په جوش کې ښکاريده. د چت د کوم ځای نه، د ديوالي ساعت په شان په منظمه وقفه ځک ځک او به ځځيدلې. په چت کې نلونه، لکه ماران هرې خواته غځيدلی وو. خاموشي تر حده زياته شوه. زما په خيال هغې هم زما جاج اخيسته. بيا يې په کړار غږ په رسا پښتو په کندهارۍ لهجه وويل، «ترينا غواړې؟» ما بې خوده وويل، «هو». بيا يې وويل، «زږور غواړې؟» ما وويل «هو» بيا نو غلې وه او شبه خي ته يې کتل. شبه خي، لکه چه وارخطا و، خپله بږيره يې داسې ګروله، لکه چه اور ورباندې بل وي. خو بيا يې هم وويل، «زه هم خپل سړی غواړم.» خو هغې لکه د شبه خي خبره يې چې نه وي اوريدلې، غلې وه او ورته کتل يې. شبه خي د بږيرې ګرولو ته زور ورکړ او بيا يې په نري غږ وويل، «هو، ستا شرط هم

منم. » ایله د نجلی د مه راسته شود. ښاپیرک لا زموږ په سر دورې وهلې خو د اوبو څڅواکی ختم شوو. نجلی پاڅیده او د کوټې بل سر ته چې تپه تیاره وه روانه شود. کوټه به البته ډیره اوږده وه چې ښایسته ډیر وخت یې د پښو ښکالو راتله. شبه خې بیا راباندې سترګې وتړلې او موټر یې چالان کړنو ما خپله پتې لرې کړه، خو هیڅ ګته یې ونه کړه، د بنی بشر غږ غوږنه و، فقط د واورې څپولې وو چې په شرنګهار را پریوتل، داسې چې په سړک نه د پښو پل و او نه د ارابو.

د شه به خې والګا په جیپ بدله شوې وه او بیغمه بیرته مخ په ګذر ګاه، د شاغاسی په کلا ور روان شوو. د غرمې ناری بیا هماغه هګۍ او د سیلو توره ډوډۍ وه. شبه خی یو څه راضی معلومیده، کله به موسکی شو. ما د ځانه سره وویل، اوس به یو څه د زړه خواله راسره وکړي. ما د پوښتنې تابیا نیوله خو ده پرې نښوده او په جدی لهجه یې وویل، «درې ساعته آرام وکړه، نن شپه میلمانه یو.» ما وویل، «چیرته؟» او هیله مې داوه چې داسې ځای وي چې شا ترینه یو ځلې وو ینم. خوده، لکه د حال په ژبه چې خبرې کوي، سر وښوراوه او بلې کوټې ته روان شو او زه په چرت کې ډوب پر مښۍ یووړم.

یو وختې د شبه خې ښکالو راویښ کړم چې لګیاو لالټین یې لګاوه. دومره زر تیاره شوې وه. وروسته نو بلې کوټې ته لاړ او د یو تور بکس سره بیرته راغی. لکه جراح چې پخوا تر جراحي خپل سامانونه په دقت قطار ړدی.، ده هم اول د بکس سر خلاص کړ، بیا یې پلاستیکي

دستکشې په لاس کړې، نور يې قسم قسم بوتلونه، پتۍ، بيا تې او نورې بلاوې. بيا يې په يوه سطل کې ترمې او به راوړې چې زه په کنار اب کې ځان پريمينځم. که ما د خدای وسې وکړې چې سا ړه دي، خو ده خپل کار کاوه. په ناکامۍ مې ځان پريوله، غاښونه مې برس کړل. ږيره مې لالتين ته وخربيله او د شبه خي جراحۍ ته کښيناستم. اول کار يې چې وکړ د سرو زرو درې څلور قالبونه يې زما د کوز او پاس غاښونو په سر کيښودل او بيا يې سرو نه دننه کاږه کړل چې د غاښ د پاسه ټينګ شي. بيا يې نو ښه ډبل ستياليني بريتونه په شونډو راسپارد کړل. يو قسم ترخه آبي قلمخونه يې په زحمت د ستر ګو په ګاټو راله کيښودل. ما ويل «نن سهار دې ولې نه سينګارولم؟» ده وويل، «سهار خو مو ږ يوازې وو، نن شپه مجلس دی.» بيا يې نو سپين کميس، سور نکټيای او نيلي رنګه ښه ليسه دريشي راکړه. د سپينو زرو سور بيرغ يې راله په ګريوان وټومبه، قوي بدبويه روسي کلونيا يې په مخ راو منبله او څه تيزبويه عطر يې په جامو راوشنل، مګر بوټان يې چې راوړل ددو سرد نه جوړيدل، بلکه سرد سا قداره بوټان وو. ما ويل په دې کې به يې هم حکمت وي، او په ترد غوني ما ښام د کلانه وو تلو.

اوږد روښانه سالون له افغانانو او روسانو ډک و. په تعجب مې وليدل چې روسي ښځې خوږې چې وې، افغاني ميرمنې هم په شمير کې دومرد کمې نه وې. شوخې سرې شنې جامې، د څټ ګريوانونه د V په شکل، پاس ارت او کوز نري چاک، تر ملا رسيدل. زما په نظر دا جامې

ښکلې نه وې، سکسي وې خو يو ډول بې بندو باري او افغانيت ته يو ډول سپکاوی ترې ښکاريده، مګر بيا هم افغاني ميرمنو څه کول څه يې پريښودل او خپله طبيعي ښکلايې بريښوله. روسی ښځې لکه پيلانې، د اوږو نه تر پښو پورې روغې استوانې وې او ما ته يې د پښتو دا متل رایاد اوه چې «يې نری، بې نری، تنده خيته پښې نری» ، سپينې، بې مالګې او د کاسير توب نمونې وې. بيځایه يې خندل او خپل طلایې غاښونه يې ځلول. زما خپلو غاښونو ته پام شو او شونډې مې نورې هم سره ورو ستې، خو موسکامې ورپورې سريښ پريښوده. خادمانو په پتنوسونو کې د شربتو او شرابو ګيلاسونه پاس نيولی، د مار په شان د پيندو ترمينځ کاږه وارده تيريدل، په هرې پيندې تم کيدل چې ميلمانه ګيلاسونه ورنه واخلي. لږ او بر مې وکتل خو شبه خې لادرکه و. ګيلاس زير ليمکونادمې واخيستل او د مصنوعي موسکا سرد مې په تروړتياهرد خواکتل. د مچيو د بانې په شان زوږو. ګيلاسونه سرد کړ-نګيدل او د (مير، دروژيه، ده وی) شعارونه تکراريدل. دلته هلته د خره د نړيدا په شان يود کرکجنه خندا هم راتله نورنو بې مفهومه غومبرو چې هيڅ خلاصيدن يې نه و. د زياترو نارينه وو عسکری دريشی وې چې زما تروړتيا يې لاهم زياتوله.

يو ځلې مې پام شو چې يو روسی منصبدار ما ته ځير دی، خو چې سترګې په سترګو شوو، نو يې مخ واړ اود. زه پوهيدم چې د خوشالی فضا هسې برغولی و او د ديګي په مينځ کې د جاسوسی، توطئو،

دسيسو، وينو او قتلونو ننګولی پخيده. هر سړي بل څاره او هر سړي په خپلو خبرو، حرکاتو او حتی کاتو باندې سانسور لګولی و. لږ وروسته پټه همدې پټنو سونو کې په بشقابونو کې ساړه خواړه راغلل. د بادرنګو ترازې، ايشيدلی خو ساړه کچالان، کلبسې (يو ډول د خوک د غوښې اوږده ساسيج) دا ټول په يوه پتير پاستی کې تاوشوی وو. زما ترڅنګ يو افغان منصبدار دوه د پاستو لولې واخيستې، يوه يې يوې روسۍ ته ورکړه چې، زه فکر کوم ميرمن به يې وه. دواړو په يوه لاس کې د شرابو ګيلاسونه نيولی وو. داسې ښکاريدل چې دوی هم دومره زيات بلدنه دي او زما په شان ديواله ته تکيه ولاړ وو.

پټنوس والا زما مخې ته هم تم شو. ما يوازې بادرنګ د پاستې نه واخيست او خپل افغان ګاونډي ته مې و موسل. هغه په غوږ کې راته وويل، «خدای دې د روسانو ډوډۍ ووهي.»، ما ورته و موسل او نور مې هيڅ ونه ويل. اوس نو مجلس زور اخيستی و او شرابو د خلکو خولې پرانتې وې او يا به ټولو ځانونه همداسې صميمي او مخلص او ساده ګان ښکاره کول. په همدې وخت کې يوه ښکلې روسۍ ښځه چې آبی کميس يې تر زنګنو رسيده او نظر نورو ته سنګينه بريښيده، ګيلاس په لاس زما خواته راغله. په رسا پښتو يې ځان معرفي کړ، «زه تاتيانايم». بيا يې ماته ځير ځير وکتل او پوه شوم چې زما د ځواب منتظره ده. خو زه نه پوهيدم چې خپل نوم څه ورکړم. خو هغې په خوږې موسکا ووېل، «که زه غلطه شوې نه يم، ته محب الله يې» ما په وار خطايۍ شاو خواته وکتل،

خو هغې مې په اوږه لاس کیښود او ویې ویل، « تاخو هر سړی پیژني! »

ما وویل، « تاسو خطا وتلی یئ، زه محب الله نه یم » خو هغې مې خبر غوڅه کړه، « ټول دې پیژني چې په شوروی کې دې تحصیل کړی او د سالنګ د تونل په جوړولو کې ستاکار نامې ما ته معلومې دي. اول جیپ د سالنګ په غاښې تا وخیژاوه، هغه وخت لا تونل جوړ شوی هم نه و او یوازې یوه نری لار یې د سامان چلولو د پاره پاس په سر تیره شوې وه، خو چا وربانده موټر چلولو ته زړه نه ښه کاوه. ګویا ته د سالنګ قهرمان یې. » ما به چې خبرې ته خو له خلاصوله، دې به غلی کولم. آخر کې مې وویل، « هو همائغه یم، خو اصلي اتلواله د شوروی ملګرو وه. » تاتیانا کټ کټ وخندل، لاس یې راکړ او نورو پیښو ته د روانیدو په وخت یې په کرار غږ او همیشه ګي موسکا په عادی لهجه وویل، « د ریمه ورځ. »

دا همائغه تاتیانا، د قوماندان خرخر دین لور وه چې زموږ ډاکټر زړور یې په مرګ محکوم کړی و. دا په ریښتیا هم پیمخې وه او یا به داسې وي چې خارجي پښتو وایي په پښتانه لا هم خوږ شي. په هر صورت، ملا شبه-خي پوه شه او دده حرامزاده ګي، زما تلوسه شاترینې ته وه، چې ګوندې دلته یې ووینم، خو نیمه خوا پاتې شوم. په همدې کې وم چامې په اوږو لاس کیښود. په اول کې خو مې د ډارد هیڅ شاته ونه کتل. لکه سړی په خوب کې، د مالوچو په ډیری کې منډې وهي او هیڅ خپل هدف ته نه رسیږي، ما هم شاته د کتلو کړ او همداسې اوږد تیر کړ او پیړی راباندې تیرې شوې چې ایله مې مخ شاترینې ته واړاوه. همائغه د ژوند د مستیو

ډکه نجل وه چې څلور کاله پخوا مې د تاله برفک په دښته کې خواپورې نیولې وه. هغې چې ولیدم ئو، لکه چې سم مې نه پیژني تندی تریو کړ. خو ما خو له د عاشقانو د راز ونیاز په علامه غوږ ته ورنژدې کړه. یو قسم د سنځلو د ګل په شان خوږ عطر چې د سړي زړه هم ورانوي او مړیدن هم تري نه وي، زړه راتازه کړ. ماورو وویل، « مه ویریږه، زه پخپله یم، ډاکټر محب الله. » او هغې هم ځان راټول کړ، اننګي یې یو څه د شرمه ود که د بل احساس نه سره شول، لکه چې تینګه مې په غیږ کې نیولې وي. بې ډیله د سالون نه بهر برنډې ته راووتلو او په نیمه تیارې ډیودۍ کې مو غاړه سره ورکوله چې ناڅاپه زوی مړی، شبه خي غماز راپیدا شو. داخلې نه ږیره وه او نه بل څه، صفاسوټ بوټ و. ټکسي یې په سړک چالان ولاړو او د برقونو رڼایې په واورو ځلیده. بې له غږ او غوږه یې په موټر کې کښینولو او داخلې یې خیرخانې ته روان کړو. هلته، دی مخکې موږ ورپسې په یوه کور ننه وتلو. یوه ښکلې په سرو قالینو فرش خو نه وه چې، یو لوی تلویزیون ورکې چالان و او نیمه برینډې عربې نڅاګانې پکې روانې وې. په دې کې د روسانو او داخلي کمونستانو عجیبه چل و، عجیبه باریک بیني وه، حتماً د شبه خي په شان جاسوسانو د اسلا ورکړې وه چې د خلکو د حیا پرده وشلوئ خو ددوی په خپل دود. عربي موسیقي، عربي ساز، هر عربي غږ خلک د اسلام او قرآن پورې تړي. خلک فکر کوي چې په عربۍ، د قرآن په ژبه کې، به هیڅکله د داسې ناکړدو د پاره ځای نه وي. پریږده چې وګورې چې په

عربي او عربانو کې څه ناکړدي دي چې نه کيږي. هدف دا و چې د خلکو په بې کچه انګيرنو کې د شک درز پيدا شي او پدې کې ډيرې ګټې وې. يو دا چې عربي ژبه به د سپيڅلتوب او ملکوتي حالت نه ووځي او د خلکو پام شي چې په دې ژبه او قوم کې هم داسې بې حيايي کيدلی شي. بله دا چې د عربو به هم نوم بد شي او دا څکه مهمه وه چې د مجاهدينو زياتره مالي مدرک همدغو عربو برابر اوده او خلکو ويل چې دا خو د ديني ورور ګلوي په احساس کوي. اوس به خلکو ته معلومه شي چې عرب په اسلام چندانې اړ نه دي، ددوی او امريکايانو (امپرياليستانو) ترمينځ تفاوت نشته.

شبه خې ورک شو او موږ په دې لويه کوټه کې يوازې پاتې شوو، موږ دواړو يو قسم د سترګو پټ پټوني کاوه. شاترينې ځان ناګاره آچاوه او د تلويزيون ننداره يې کوله، خو بيا به يې په موسکا ما ته وکتل. ما د هغې بخارۍ شانې ولپې وه چې د خونې په مينځ کې ولاړه وه او نرۍ نرۍ تودوخه يې راپو کوله خو به چې دې ما ته وکتل ما سه ليمه کوز کړل. زه لاړم او تلويزيون مې بند کړ. دا يوه شوخي وه چې د ساترينې نه د نه کتلو بانه واخلم، خو په همدې وخت کې شبه خې په يوه پتنوس کې د چای د درو پيالو سره راغی. موږ ته يې په اشارت په کوچونو د کښيناستلو امر وکړ. بيا نو لاړ تلويزيون يې بيرته چالان او د هغې غږ يې تر پخوا لالوړ کړ. يوه شيبه درې واړه کرار ناست وو. بيا نو شبه خې شروع شو.

«تاسو به دواړه سم نه پوهيږئ، چې تاسو دلته څه کوئ، زه دلته څه

کوم او پلان څه دی. نو ماته غوږ شئ ځکه چې دا وروستی ځل دی چې

تاسو په پلان خبر کړم. دا اوږده کیسه دده خو زه به یې په څو دقیقو کې

غټ ټکي چې تاسو ته په کار دي ووایم چې بیا ورانی رانه شي.

فرانسویانو د تاتیانا سره بس دا تجارت کړی دی چې الن گیو به

ورسپاري او فرانسویانو ورسره منلې ده چې هغې ته به امریکا سیاسی

پناه ورکوي. دا معامله زموږ په گټه ده ځکه چې د تاتیانا سره د

ک. ج. ب ډیر اسرار دي، هغه به ټول غرب ته ورکړي. اوس به د هغوی د

وتلو بندو بست وکړو.» ما وویل، «دا خو بې شکه چې تاسو ښه گټه

کړې ده، خو زما یې پرې څه چې ستا سره مرسته وکړم. ؟» شبه خي

وویل، «زه په خپله دې خبرې ته راتلم. په دې ما مله کې بله گټه د ډاکټر

زروږ خوشې کیدل هم دي چې تاتیانا راسره منلي دي. اوس به راشو د

وتلو پلان ته چې تا یې هم د یوې برخې ذمه وهلې ده.» شاترینه او چته

پاڅیده، ساعت ته یې وکتل او ویې ویل، «دا خو په رښتیا هم ښه ما مله

ده، هم فرانسه خوشاله، هم تاتیانا او هم محب الله خان» او بیا یې

پسخند وکړ، «زما وجود ته ضرورت نشته.» شبه خي اریان اریان ما ته

وکتل. ما وویل، «په دې مامله کې ته هم شریکه یې. د سرخکان تر پله

به موته رسوې، په لار کې پاټکونه دي، خو که ته راسره یې نو ستا زور

خو په سالنگ کې ما ازمیيلي دی چې څنگه په امنیتی مقاماتو جادو

کوې.» شبه خي په خبرو کې راگډ شو، «ما ته دا ټول معلومات شته، زه

په خپله یو وخت د روس سړی وم.» ما په زړه کې ویل څو ک څه پوهیږي

چې اوس به هم یې، خو څه مې و نه ویل. شاترینې ما ته د ملامت ګوته ونیوله، «بس نو ته دومره په ځان غره یې چې زه به ستا د پاره خدایي خدمتګاري کوم او که د سالنګ د واورو نه د بچ کولو اجوره غواړې؟». ما ته هم غوسه راغله او هم په دې وشرمیدم چې شتاترینه به په رښتیا همداسې فکر کوي. بې واره د ځایه پاڅیدم. د سرو مصنوعي غاښونه مې وایستل، شبه خې ته مې ګوزار کړل. بریتونه مې په داسې زور وشکول چې نژدې مې شونډه ورسره شلیدلې وه. د سترګونه مې هغه شنه ګاټې په داسې شواخون وایستل چې اوښکې مې په مخ ماتې شوې. د لینونتوب څپه راباندې راتله خو ناڅاپه د خپل تحصیل د وخت د سایکولوژي د استاد دا خبره راياد شوه چې ویل یې، په هغه ساعت چې ډیر په غوسه یئ او د کومې ورانکارۍ او انفلاق ویره وي، نو شونډې سره وګنډئ او د ځانه سره په ورو ورو د یونه ترلس پورې حساب وکړئ، بیا بیرته د لس نه یو ته راشئ، و به ګورئ چې غوسه په مدار مدار کښېنیني. نو ما هم د شونډو لاندې خپله وظیفه شروع کړه او بیا بیا مې ګردانوله، ترڅو په رښتیا مې هم روح په کرار شو. شبه خې او شاترینه دواړه په یو قسم غیر طبیعي انداز راته ځیرو او خاموشي د حدنه اوږده شوه. ما وویل، «ډاکټر ژوور بیشکه چې زما ملګری دی او خدای شته چې زه دده د مرګ په غلط خبر تردې حده سرسامه شوی وم چې شفاخانې ته یې بوتلم. خو چې شاترینه نه ځې، زه هم نه ځم. د سرخکان د پله پورې به درسره لاړ شم، تاسو به خپل اطمیناني قوماندان دوست ته ورو سپارم

چې په خیر خیریت موان تر پېښوره ورسوي، خو زه بیا بیرته کابل ته راځم. که شاترینه نه وځي نو ما هم پاتې بویه.» شبه خي وارخطا شو، «ترسرخکانه به څنګه ورسیږو؟» بیا یې ماته په قهر وویل، «تاخو لوز کړی و، د لارې نقشه خو تا جوړه کړې وه، زه خو یوازې د تاتیانا د موافقې او تصمیم مسئوول وم، اوس به هغې ته څه ځواب وایم؟» زه غلی پاتې وم او نور د خبرو حاجت هم نه و. د پلان د ځنځیر اصلي کړۍ همدا د کابل نه د سرخکان تر پله پورې رسیدل وو. شبه خي هم زما په شان حیران ناست و. شاترینې ته مې کتل، په هر کاته مې د دې د ښایست ځلا زیاته لیده. په اننګویې نه پوهیږم د شرمه و که د قهره، د هغې مشهورې لنډۍ په وینا، د سرخۍ خاصه غوړیدلې وه. ورو ورو راغله او زما په سر یې لاس کیښود، «ظالمه، ته دا څلور کاله چیرته وې؟» او بیا شبه خي ته موسکه شوه، «بس ډاکټر زما وکیل بالتوکیل دی. چې دی په ما دومره اتبار لري چې پس شا زما له خوا ذمه وهي نو توکل په خدای.» شبه خي چې هیڅکله مې دده تنده بې ګونځو نه وه لیدلې هم موسک شو. شاترینې خپله چوکۍ ما ته دومره رانژدې کړه چې بیا یې د سنځلو د عطر وږمه راخوریده. ترنیمې شپې مو د تیښتې پلان جوړ او څو ځلې ګردان کړ. شبه خي به په هر قدم او هر کړلیچ کې نوی خنډ او نوې غوټه را اچوله، چې که داسې شي یا داسې شي، بیا به څه کوو؟. بیا به موږ په ګډه وریاندې تر هغې بحث کاوه چې د خنډ د هوارولو لار به مو پیدا کړه. مګر په دې پوهیدو چې ډیر داسې واړه کړلیچې هم شته چې موږ یې

اټکل نه وي کړی. خو شبه خي ویل، «غوټه هله پرانیستل کیږي، چې پرې واوړې، توکل په لوی خدای. » ما او شاترینې دواړو، زه فکر کوم چې یوې خبرې ته وخندل او هغه دا چې ملعون شبه خیه! ته خدازده د څو دولتونو جاسوس یې، ستا یې د خدایي توکل سره څه کار؟ البته دده ته مو هیڅ ونه ویل او دده هم سر پرې خلاص نه شو او یا به دومره هوښیار وچې موږ او زموږ انګیرنې به ورته د ماشومانو لوبې ښکاریدې. زما خندا ختمه شوه خو شاترینې لا خندل او ما ته یې ګوته نیولې وه. زه حیران وم چې څه خبره ده، خو چې پام مې شو د مصنوعي ګاټې د لرې کولو نه پس مې لاهم اوښکې په مخ رواني وې او چې خندا مې ورسره کوله نو عجب شی رانه جوړ شوی و.

د تیښتې نه پخوا ورځ مې د شاترینې سره د کابل آخري دیدن وکړ. واورد لاڅپولې څپولې وریده او د ښار جم و جوش نه و، نه یې ګڼه ګونه وه. شاترینې، لکه زما په زړه چې خبره وي وویل، «مرګ او واورد دواړه پرده پوښ دي، خو زما خوښیږي. د سالنګ شپې رایادوي، » او بیا یې خبره تیره کړه، «هغه شین ټاغي چیرته دی؟ ». ما ویل، «په پیښور کې دی او ډیر دریسې خپه دی. » دې ویل، «زه هم ورپسې خپه یم. » بیا نو دواړه همداسې خاموشه دده افغانان په بازارونو و ګرځیدو، د سپین زر هوتل نه په شهرنو ورشیود شوو. ددې د پلار او ورور پوښتنه مې وکړه. معلومه شوه چې ورور یې د روسیې په لار جرمني ته تللی او پلار یې مړ شوی دی. ما نه غوښتل چې چکر ختم شي خو داد شهرنو په تم ځای کې

بس ته ودریده. زه په زړه کې خوشاله وم چې د کور د تگ ست به وکړي.
خو چې بس راغلی دی په لاس خدای پامانی راسره وکړه او ورویې راته
وویل، «سبا به سره گورو.»

لسم څپرکی

خلک د قوماندان عبدالحق د کارنامو کیسې ډیرې کوي او دده نه یو
افسانوي قهرمان جوړ شوی دی. رښتیا هم دی د روسانو د لکې لاندې
لوی اغزی دی، مگر زما خپله دیوه ورک نومی مجاهد، تورن
عبدالرحمن سره ډیره چوړه ده. دیرش کلن عبدالرحمن نه په جوسه پهلوان
دی او نه د خبرو پړانگ. نه د قاری بابا په شان پلن دی او نه د حقانی په
شان ببر. یو عادی تورن دی چې د عسکری په طریقه جنگ کوي. ده په
مصر کې د چریکی جنگونو درس لوستی دی. لاپې نه وهي د خپلې
ماتې او تیښتې کیسې په لاډیر خوند کوي. ږیره یې تر هغې صفا خریيله
چې دده د مجاهدینو ډلې په زاری ورباندې پریښوده. خو اوس ورته په
کور کې میرمن په غوسه وي او یو روایت دادی چې کله کله یې ډبوی هم.
تورن عبدالرحمن هم د عبدالحق او حاجی دین محمد په شان د جبار خیلو
د خانانو د توکم دی خو چې ورته وگورې نو یو فقیر، خوارنجو کی انسان
دی چې زړه به دې پرې وسوځی. تارې لونگۍ تړی او څپلی په پښو
کوي. دی وایي چې افغانستان، په تیره د ننگرهار سیمه غرنۍ ده او
دلته یوازې غرنۍ وسلې ښه کار کوي او دده خپل شق هاوان دی.

دلته ده چې دده شاهکاري معلومېږي. دی وايي هاوان يوازينی میږنی دی چې د غره له هغه بل لوري نښبه ولي. دده سره تل یو وړو کی شلخی د حساب ماشين وي او د ننگرهار مجاهدينو به دده پورې ويل چې د هاوان د يوه ډز دپاره يو ساعت قصيده پخوي. زاويه برابروي، د هاوان ځای بدلوي، آو ترازو ورسره وي او د هغې اړخ ته تيرېږدي چې د توغولو په وخت کې شورونه خوري. دا کار په داسې تکرار کوي چې د مجاهدينو زړه خوړين شي. ترڅو دی خپل غرنی تياروي، هدف بل ځای ته رسيدلی وی او دده خواري او بوورېوي. خو د ننگرهار مجاهدين وايي کله چې د تورن د هاوان ډزواوري نو تول وايي «يو بل هم په کې کم شو.» پوهيږي چې د نښې خطا کيدن نشته. قضا داسې راوسته چې زه او دی سخت ملگري شوو. يوازينی افغان چې په ما خبرو چې ډاکتر يم او تل يې مشورې رانه اخيستې همدا تورن و. او يوازينی افغان چې ما ورسره د روسی د تيښتې خبره برسيره کړه، همدی و. ده په عادتي خوارځو کي غږ وويل، «په کابل مې زور نه رسيږي، خو ته يې د سرخکان تر پله پورې راورسوه، نور به خدای هر څه اسانه کړي.»

د تيښتې په شنبه سهار په ټاکلي وخت چمن حضوري ته ورسيدم. يوه لويشت واوره ولاړه وه. يو مردار خور، کوږ کړوپ واگون د صدر بازار يوه تړلي دکان ته نژدې دریدلی و. شبه خی د ډرايور په سيټ کې ناست و، په وارخطايی يې کله ساعت ته او کله چارچاپير کتل. زه چې ورو ختلم د شاتني سيټ اشاره يې راته وکړه. درې قطاره سيټونه وو، تول

شلیدلي، گوړ گوړ او دلته هلته د پلاستیک نه د پروړي په شان وا ښه راوتلي وو. زه یې آخری ته لاړم. هلته په گوټ کې یو هسې تش کالبوت په کمپلې کې تاو په سیټ باندې اوږد غځیدلی و. سترگې کوږاغې راوتلې او شونډو یې تور پټري نیولي وو، داسې چې پاسنۍ په کوزنۍ تقریباً سرېښ وه. تیار د یهودانو هغو سکلیټونو ته ورته و چې د نازي آلمان د مرگ له کمپونونه راوتلي وي. ما ویل دا به هماغه فرانسوی الان گیو وي چې لوږه او شکنجه پرې تیره شوې ده، خو نرۍ او کمزورې موسکا یې آشنا لگیده. ما د زړور په پیژندو نژدې چیغې کړې وې چې شبه خي راباندې د ډرایور د سیټ نه غږ وکړ، «غږ به نه باسې» زما سره سودا شوه چې دا مړ ژواندی شی به څرنگه د ځان پسې راکاږو؟ شبه خي د ځانه تیار بریتور ظاهر هویدا جوړ کړی او د دوو سره تیر راتیرو سرو بیرغونو نښان یې په روسي پکول وهلی و. په همدې وخت کې یوه کوچانۍ پیغله د پښو په ژغهار موټر ته راوختله. تیک او پیزوان یې ځلیدل. اوږد سور الوان کمیس یې د گنډ د پاولو شرنگهار کاوه او د تور تکري لاندې یې پیکی په تنده راخوور و، د لونگو بوی یې ټول موټر په سر ونیو. سخته ښایسته وه. توري برندې سترگې، چپه اوښتي تیره بانه. ما فکر کاوه چې خواره کی غولیدلې او په واگون یې د کرایی سرویس گمان کړی دی. خو د شبه خي د التفات نه پوه شوم چې زموږ د ډلې ده، خو څوک ده؟ که تاتیانا وای نو روسي سینگار خو داسې نه وي. باید شونډې روې سرې رنگ کړې، په مخ د اندازې نه زیاته سرخی

وهلې، د قره قلي پوستکي خولۍ او بالاپوښ او د سره ستوري نښان به يې په خولۍ وهلی وای. خو هغې په هماغې کوچانۍ، رسا پښتو رابانديې غبرګ کړ، «لالا، ته دې مېنځوي سيټ ته شه چې زه مې د خپل مريض سره کښېنم.» د تاتيانا سره يو ددوه تاره ړيرې سره يوهزاره ګی هم وچې په مېنځوي سيټ کې زما سره کښېناست. پوه شوم چې دا هماغه فرانسوي الن ګيو دی چې په کابل کې يې د عکاسۍ په وخت کې نيولی و او تاتيانا ورنه اقرار اخيستی و او په تلويزيون کې هم خلکو ليدلی و. شبه خي په ډيرې وراخطايۍ ساعت ته کتل. زړور نري زګيروي کول او کوچانۍ هم رنګ الوتې ښکاريدله. شبه خي د وروستي ځل د پاره ساعت ته وکتل او موټر يې چالان کړ. په همدې وخت کې وو چې شاترينه د يو بکس سره د جادهء ميوند له خولې راښکاره شوه. زه ورکوزيدم چې د هغې بکس ورسره واخلم، خو شبه خي مې په لاس لاره بنده کړه.

ساده نيولې راوخته او په اول سيټ کې د ډرايور څنګ ته کښيناسته. موټر د جلال آباد په لورې روان شو. يو قسم د بيم نه ډکه د خاموشۍ فضا په ټولو خورده وه او غير د زړور د نري زګيروي نه، حتی د تنفس ښکالو هم نه راتله. اوله تا نه په ماهيپر کې وه. د خاد سړی راوخوت، يوه پښه يې په رکاب کيښوده او هره خوايې وکتل. د شبه خي په ستوري يې شک راغی، خو بيايې چې دده نورو بې سلوکه جامو ته پام شو چې په يوه پښه کې بوټ او بلې کې څپلۍ، او ړد ليلامي کوټ اغوستی او هغه يې په وندنی په ملا پوري ټينګ کړی، موسک شو او که موټروان ورته

چنداني دلچسپ ښکاره نه شو، سترګې يې په شاترينې ولګيدې. د قديمي پيژندګلو ځلايې په سترګو راغله، «کجا به خير رفيق ترينا!» خاديست شبه خپ ته اشاره وکړه، «اي کيس.» ترينا وويل، «مه نميدانم چطو ده بلای ای موتر غرازه مانديم. بخيالم ادې زنک که ده پشت کت شوهر بويګينش شيشته، ايره اندريس کرايه کده و آلې از ما مردم کرايه جم ميکنه. دريورم ديوانه س و چنان مې دوانه که عاقبت ماره خدا بخير کنه.» بيا دواړو وخندل. خاديست موټر ته راوخوت زما د هويت پاڼه يې واخيسته د خولې نه يې دوه کابوی راته. عکس يې زما سره مقايسه کړ او په پټه خوله يې بيرته راکړه. د هزاره ګي د هويت پاڼه يې هم وکتله، ډيره شيبه يې کله عکس ته او کله ده ته کتل او بيا يې وخندل «بخيالم آو کابل ګنده شده که جلال آباد ميری؟».

زه ويريدم چې اوس به الن ګيو څه وايي، ځکه د هغه خوټکی پاړسی او پښتو نه ود زده خو يا به يې هسې په هزاره ګي مسخرې کولې او يا به د شاتنيې سيټ نه د پاولو شرنګهار او کوچانۍ پيغله نظر هزاره ګيې ته ورته ډيره دلچسپه ښکاره شوې وي، د هويت پاڼه يې بيرته ورکړه او ګويا دده پوښتنه ځواب غوښتونکې نه ود. چې تاو کړې کمپلې ته يې پام شونو د هغې پيڅه يې بيرته کړه، «او هو، ای پانقروفه کجا ميبرين، ای خو بندی واری مالوم ميشه.» تاتيانا ځان ناګاره واچاوه، مانازه خو په پاړسونه پوهيږم او په زګيروي زګيروي يې وويل، «هو، وروره، خدای دې په ځوانۍ برکت که، مريض مې راوستی و، په چارصد بستر کې يې د

خدای وسې وربانديږ وکړي خو د خدای رضا به وه، اوس يې ميالی صايب ته بيايم چې که پيران راوننګوم او خدا دی يې راته جوړ کړي». خاديست د مريض نه کمپله يو څه لرې کړه. د لاسونو او ډډو پټرۍ وهلي زخمونه يې چې وليدل نو په کړکيچو ښنتو يې وويل، «ادې، دا زخم کې د جنګ او چاقو دي دا څوک کيلی يې؟» کوچانۍ ورته وويل، «وروره دا هيچا نه دي کړي دده خپل قسمت به کوته و، بس ځان وهي او په ځان چک لګوي، اوس يې ميالی صايب ته بيا يم چې که خدای يې ليونتوب ښه کړي نو نذر مې ايښی چې يو ښه پسه به خيرات کړم.» بيا يې د جيب نه يو موټی وچ توتان راوايستل، «واخله، دا و خوره چې خوله دې لږه خوږه شي، ته هم د مور الواد يې او هغه خوارده کۍ به څومره درپسې خپه وي چې په دې يخ کې د خدای او اسلام خزمت کوې!» پرچمي په ناغيرۍ توتان په موټي کې واخيستل خو لاهم مريض ته ځير و. زموږ ترشاد موټرونو قطار ورو ورو اوږديده. پرچمي کله مريض ته او کله کوچانۍ ته کتل. زما په خيال د کوچانۍ ښکلايې زړه وړی و او تياره مړۍ ورته ښکاريده. يا به په يوه واګون کې د د دومره پنج پدره او ارجلو سپرليو موجودګي ورته اشتباهي ښکاره شوې وي. زموږ شاته د موټرونو هارنونه وو. خاديست د موټر نه د ښکته کيدو په وخت کې شاترينې ته وويل، «ترينا جان، مام کت تان جلال آبات ميرم، شما صبر کنين، که مه بکس خوده بګيرم. مه امرای ادې زنک يک دو ګپ دارم.» بيا نو ښکته شو او يوه شيبه پس، لکه چې بل سړی يې په ماهيپر کې د ځان په ځای

موظف کړی وي د یوه تور بکس سره بیرته راوخوت او ډرایور ته یې دروانولو امر وکړ.

اول خو زمونږ په سیټ کې کښیناست او د ترینا سره یې چې په اول سیټ کې وه مرکه شروع کړه ، « ترینا جان ، اینالی فامیدم که مارکس تحلیل درست کده بود که انقلاب آسان خونګاه کدن او مشکل اس. »

ترینا وویل ، « راس ګفتی. انقلاب که آمد باز دینا میزم خوده داره و بساکه راهی ره بګیره که ګرداننده ګان انقلاب نه اوره پیش بینی کده باشن و نه اوره کنترول کده بتانن. مګم رفیق رزم نیا ، کار مل مغز مغز مارکسه بلد اس و از عمق به سطح اوره ده کنترول داره ، امین فاشیست واری نیس که هی سره میبرید. » خادیست د موافقې سر و خوځاوه او د هغې د تسلی د پاره یې زیاته کړه ، « روح شوهر مبارزتو ، شاد باد ، مام نچک امین و امینیان را زنده نماندیم. »

په سروبي کې بله پوسته وه او بل خادیست د منصبدارۍ په یونیفورم کې راوخوت. د رزم نیا په لیدو یو څه حیران شو خو ځان یې راټول کړ ، عسکری سلام یې ورکړ. رزم نیا هم په لاس سلام ورکړ او ویې ویل ، « همو ادې زنک که ده پشت همرای یک مریض شیشته ، هردوی شان به نظر مه اشتباهی استن. »

منصبدار وویل ، « کاغذایشانه چیک کدین؟ » رزم نیا وویل ، « هر چیز چیک شده ، مګم مه فکر میکنم که ای زن زیبای جوان همرای ای آدم که یک پایش ده لب قبر اس ، هیچ جور نمیایه. تویک وار برو ، ببین. »

منصبدار شاتني سيټ ته لاړ، د کمپلې پيڅه يې بيرته کړه او د مريض په ليدو يې تنده تروه کړه. بيا يې کوچانۍ او د هغې ځوانۍ او ښکلا ته وکتل، سر يې وښوراوه او بيرته دويم سيټ ته ستون شو.

د موټر نه د کوزيدو په حال کې يې وويل، «رفيق رزم نيا، يارة بيشک که اتاک استی، برو نوش جانت.» او يو لاس يې د بري په علامه وچت کړ، «برادر رزم نيا، همه چيز در خدمت انقلاب!» بيا يې نو شاتريني ته لاس ورکړ، «پيروز باشيد.»

رزم نيا بيرته د کوچانۍ سيټ ته لاړ او د هغې په څنګ کې کښيناست او موټر د سروبي په درې ورخلاص شو. مور تهول په پټه خوله په ويره کې وو، خو چې شا ته مې کوچانۍ ته کتل هغې د رزم نيا سرد خوره مرکه روانه کړې وه. خاديست د خپل تور بکس نه د ووډ کا بوتل ايستلی و او غوړپونه يې ورنه کول. هغې په خندا ورته وويل، «دا څشی دی چې دومره مردار بوی يې ځي؟» خاديست، بوتل د هغې خوا ته نژدې کړ او ويې ويل، «دوا دي، د هفتادو دو مرض علاج دي.» کوچانۍ وويل، «زما خاوند ته به يو غوړپ ورنه کړې؟» خاديست وويل، «هغې سي کوي، د بيمار په لحاف کې خپول ځان مه واچوه. تو وخوره که عيش وکې.» کوچانۍ وويل، «زهر نه وي چې ايسته مې د دنيا نه تيره کې.» خاديست يو بل غوړپ ترې تير کړ، «کې زهر وی بيان که مامول وکي.» کوچانۍ لاس ورتير کړ، بوتل يې ترې واخيست، يو وړوکی غوړپ يې ترې تير کړ او په تريو تندي يې خپله مرۍ ونيوله، «دا خو بيدر که ترخه

دي! » خادیست کټ کټ وخندل او بل غوړپ يې وکړ. موټر د الکولو بوی په سر اخيستی و. شاترينې خپل سينګار کاوه، هينداره يې مخ ته نيولې وه او شونډې يې سرې کولې. په هينداره کې يې يو نظر خاديست هم څاره او کله به چې آئينه ما ته برابره شوه نو خپله خوږه موسکا يې رالوروله. يو وخت مې پام شو چې خاديست لاس د کوچانۍ نه تاو کړی دی او هغه شکايت کوي، «پام چې مريض را نه ژوبل نه کړې، لږ لرې شه! » په ځواب کې يې هغه بيا بوتل شونډو ته ورنژدې کړ. اوس نو سړی نشې خوروړی کړی و په زور يې وربانډې بل غوړپ وکړ. د کمپلې نه د زړور نری زګيروی راته او کوچانۍ يې په مخ لاس تير اوه. خاديست لګياو په لاسونو يې د دې ټټر لټاوه. شبه خې شاته وکتل او د کوچانۍ بيبا که موسکا يې چې وليده نوښکاري چې يو څه مطمئن شو، بس اکسليټر ته يې لته ورکړه او دا بدله يې شروع کړه، «اې سربازه ياره، خيژه په مورچل باندې + بيا به دې اوده کمه. . . . »، خو دا بله برخه به يې ورو د ځانه جوړه کړه، «ښه ښايسته کمپل لاندې. » د کوچانۍ له سيټه غير د زړور د زګيروي نور غږ نه راته. د کمپلې يوه برخه په خاديست او کوچانۍ ويړه وه او هغوی سره ښوريدل. داسې پوه شوم چې خاديست نشه دی، د کوچانۍ سره يې لوبې شروع کړې او هغه هم د دې حالت نه راضي ده. واګون کله د سيند يوې خواته او کله بلې خواته تيريده. شبه خې د شاترينې سره مرکه کوله خو زه يې هم په غوږ وهلم، «په دې سيند کې ماډير د مزې ماهی ګيري کړې ده. دلته په ګردابونو کې ډير

لوی کږان پیدا کیږي. یو وختې مې یو ماهی په کنجک کې راګیر کړ خو د خدای وسې مې وکړې، پاس مې راخیژولی نه شو. ماهی دې هغه وخت نیولی دی چې سپینه خیتېه د اوبو سرته راووځی تر څو د اوبو لاندې وي، ماهی ستانه دی. دا ماهی ډیر کفار و او هیڅ نه راخوت. زه د یوه شوروي انجنیر ډرایور وم. هغه هم لرې کنجک اچولی و. چې زه یې ولیدم چې د ماهي سره پهلواني کوم نو راغی او لاس یې زما په اوږه کیښود او ویې ویل، زور مه وهه، تار ور کړه. نو ماهم یو څه مزی سست کړ، خو ماهی دومره زورور و چې د مزی په تیریدو مې نژدې ګوتو او راخیستي و، څرخ همداسې خلاصیده او ما د ماهي سره لر او برمنډې وهلې. شوروي راباندې غږ کړ، او س یې په مدار مدار درکاږه. نو ما مزی تر هغې رابنکه چې شخ شو. شوروي وویل چې که نور نه راځی نو بیا تار ورکړه. چې دی یې کاږی ته تار ورکړه او چې دی ودریږی نو ته یې راکاږه، خو هیڅ وخت مزی درنه سست نه شي. لنډه دا چې ماهی مې راوایست، یره د دروغژن خبره پنځه منه به خوت، خو زما لاسونه یې هم زده زخمي کړل.»

ما فکر کاوه چې خادیست به نشه ویده وی خو تیروتی وم، ځکه د شبه خي د کیسې په آخر کې هغه غږ کړ، «زه هم همداسې یو ماهی ګیر کلی یوم، خو شوروی نیشته که چل ووایی چې سینګه وباسم.» زما زړه ډیر تخنیده چې ورته ووایم چې د ظالم بچیه شوروی دې غیږ کې پرته ده. شبه خي بې ربطه ځواب ورکړ، «د سرخکان پول نژدې دی، همدا دوه پیچومې پاتې دي بیانو له خیره هوارې ته کیږو. په سرخکان کې به د

غرمي دوډۍ وخورو.» خاديست غږ کړ، «دودي ماته پريده. زې د تاسو تول پيسې به ورکوم.» د کوچاني ځوابي غږ راغی، «خير ويسې سړيه، د تادوا خو په ماټک پټري ولګيده. ته خو دې په دې تورې بنی کې لږه نوره دوا راته وګوره!» خاديست د لافو په لهجه وويل، «دوا دير دي. نور هوتل ته لال شی، زې او تا په واګون هم دوا وخورو، هم دودي.»

چې د سروبی له تنګو کږليچوو وتلونو بيا ژمی نه و، د پسرلی پسته هواوه، د سړک دواړو غاړو ته د غزانو ونې مځکې ته راشلمې شوې وې او لروبر، هواره مځکه او اوپړه خاوره وه. د کابل سيند غاړې تر غاړې او بې غوږمبهاره، آرام بهيده او نري لښتې ترې دلته هلته باغچو ته بيل شوي وو، پټې شنه وو. د سړک څنګ ته خال خال کوډلې وې، د ځينو مخې ته آخيږ شوې سفه وه، يو چيلم او يو، کنډول په سر، د اوبو ګړی يې هم ګوټ کې ايښی و. داسې ښکاريدل چې د دهقانانو ديره وه. زه چې تل په همدې وخت کې د کابل نه په دې لارې جلال آباد ته راغلی يم چې دې ځای ته رسيږم نو د زړه نه د کابل ساړه او کنګل وځې. په اول ځل چې زما کنګل مات نه شو، څلور کاله پخوا هغه ژمی وچې د شين ټاغي سرد د کابل او ورسرد د شاترينې نه تښتيدم. دويم ځل يې همدا اوس و که څه هم چې شاترينه راسره وه او د تيښتې چانس هم و، مګر په زړه مې د ويرې کنګل ولاړ و. پخوا خو يوازې زه وم، اوس د نورو خو لاځه کوې د شاترينې د ژوند مسئوول هم زه وم. د واګون هرې سپرلی د ټاکلی پلان سره سم خپل مسئووليتونه پوره کړل، يوازې زه او فرانسوی الن ګيو تر

اوسه د خير په غوندۍ ناست وو. هغه خوبې هغې د خدای کالی و او دا ډمامه د همده د پاره جوړه شوې وه، مګر زه خو لوبغاړی وم، او اوس چې زما د کارنامې وخت رالنډېده زما غړي تنبتېدل او په توپونو وارخطايي ته ورلنډېدم. په سلهاوو بې ځوابه اندېښنې: که خاديست د نشې په بهانه هر څه کشف کړي وي؟ که شبه خي موږ ټولو ته يو زبردست پلان جوړ کړی وي چې په يو وار مو ک ج.ب ته وروسپاري. د شبه خي د کب د کيسې يوه معنی دا هم کيدای شي چې موږ ته يې د شوروی د ک.ج.ب په سلا ان تر سرخکانه تار راکړ او دلته مو د سيند نه راباسي. د ژان ژوزې يوه خبره دا هم وه چې په خپله په ک.ج.ب کې دوه درې ډلې دي چې هره يوه بلې ته لومې ږدي، تاتيانا خرخر د ينوا د يوې داسې ډلې وه چې د ځير ژنسکی د مکتب په اصولو روان وو، لوړ منصبونه همدوی لرل، ددوی اولاد په خاصو مکتبونو کې روزل کېدل او رخصتۍ يې په اروپا کې تيرولې، خاصې مغازې يې لرلې چې په هغې کې د هالينډ او فرانسې نه بهترين خروستال يا بلوري لوښي او کوچ چوکۍ او ان د افريقې نه د آبنوس د لرګي د خوراک ميزونه ورته راتلل. د پير کاردان د کمپنۍ د کال د مود جامې، دا چې او د اوړي بنګلې يې لرلې. دا د تاتيانا ډله وه. بله د ځوانو تعليميافته تکنوکراتانو ډله وه چې د خپل پرمختګ لاره يې بنده ليده او لوی منصب او امتياز يې په کوم خارجي سفارت کې د ټيټې رتبې کومه سکرتري وه. دوی ته په ک.ج.ب کې علی البدل مخبران ويل کېدل، مګر پخپله د ک.ج.ب په داخل کې او د

فرانسوی ژان ژوزې په وینا په سیاسي بیرو کې دې ډلې هم خپل خلک لرل، چې د هغې سیالې ډلې یې پښې وهلې. په دوی کې یوه مشره پخپله د بریژنیف لور وه. داگویا د منورو ناراضیانو ډله وه چې د شولژینتسین، پاسترناک اوبو کوفسکي آثارې لوستي وو او په دې عقیده وو چې د ک.ج.ب د وروستي مشر، لاورنتي بیریا، د اعدام سره نور نو د زړو میرزایانو دوره ختمه ده. شک یې مه کړه چې شبه خي د همدغو سرې وي. په دد کې دومره جاسوسي او جاسوس گیري، هم په میخ او هم په نال وهل اغېزل شوي وو چې پخپل پلار یې هم هیله نه کوله، نو په موږ به څه صرفه وکړي. په ځان خو ویریدم چې، ویریدم او په دې کې زه ښه تکړه یم، خو اوس ورسره د شاترینې د ژوند ویره هم وه. سم دم ژوند یې و او ما په دې بلا اخته کړه.

موټر په سرخکان کې په داسې ځای کې تم شو چې کیڼ لاس ته موټول و او ښي لاس ته څنگ په څنگ یو څو دکانونه. اول خادیست کوز شو. نه نشه و نه څه، رک روغ په سد خپله ستوماني یې وایسته، د گوتو نه یې ټقونه وایستل، لکه خیشت سپي چې ځان څنډي، سرېې و ښوراوه چې د نشې پاتې شونې له سر نه وشیندي. بې له دې چې شاته وگوري، ویې ویل، «تاسو شور نه خورین، » او مخ په رستوران ور روان شو. موږ په موټر کې پاتې شوو. عجیبه دا چې د حکومتي قواوو یو اوږد قطار هم لږ لرې ولاړو. شبه خي کوز شو او لرو برېې توس وواهه، چې بیرته راغی نو رنگ یې زیړ تښتیدلی و. په نیولي غږ یې وویل، «قطار جلال آباد ته

روان دی. یو سریې دلته او بل سریې نږدې درونتې ته رسیدلی دی. »
ټولو سترګې په ماخښې کړې وې. ما خپل پلان بیان کړ، « شبه خیه، چې
ډوډۍ راغله نو ته به په کوم چل موټر د ښار نه کوم ګوښه ځای ته
وباسې. زما نفر به د سرخکان د پله نه ها غاړه موږ سره یو ځای کیږي. »
کوچانۍ تاتیانا، بد بد راته وکتل، « تا د سرخکان پول ښودلی و، اوس
مو د پله نه هم تیروې؟ » ما ویل، « هیڅ پلان واټر پروف نه وي، موږ څه
پوهیدو چې ستاسو پوځي قطار به د سرخکانو نه ان تر درونتې پورې
رسیدلی وي... زما تورن خبرداری راکړی و او ما هم تا ته وویل چې د
پله نه دې خوا د شوروی پاچایي ده. بله دا چې ستا د عاشق خاد یست نه
ویریږم چې دستوري راغلی نه وي. » بیا مې نو د دې د پاره چې د ملګرو
تروږ تیا په کرار شي. په کراره وویل، « زړور خانه، څنګه یې؟ »، هغه
سر د کمپلې نه وایسته. د پخوانۍ خوش طبعۍ موسکا به یې په شونډو
تیره شوې وای خو ارمان چې شونډې نه وې، خو سترګې یې په رضایت
چونګې کړې ما وویل، « رای مه وهه، ډیرې لاړې، لږ ولاړې » خو زه
پخپله په خپلې خبرې باوري نه وم. شبه خي ته مې کړل، « موږ باید
تر غونۍ ماښام دلته رسیدلي وای، تالکه چې بیړه وکړه. » او مخکې له
دې چې د هغه عذر یا بهانې شروع شي زیاته مې کړه، « تاتیانا، ډوډۍ
به په مزې خورې، که کوم بل بوتل هم ورسره تبی کړې، غوري لاغورږ.
شاترینې، ته دومره وکړه چې موږ له دې سینده تیر کړې. » شاترینې په
حیرانتیا وویل، « څنګه؟ » ما وویل، « بس د رزم نیا سره څه بابو لاله

شروع کړه او همداسې په چکر چکر یې د پله نه تیر کړه، موږ به درپسې یو.»

خادیست راورسید او ترشایې دوونفرو پتنوسونه او شکرونه راوړل. شبه خې د خوشالۍ نه لاسونه ومروړل او د بوی د خوند نه یې پوزه راښکله. بیا یې په خوشالۍ وویل، «آمر صایب، تا چه داسې ډوډۍ راوړه نو زه به تاسو ټول هغه ځای ته بوزم چې ما خپل پنځه منې کب پکې نیولی و، چې ډوډۍ خوند درکړي.» او موټر یې چالان کړ.

خادیست د دوو پیش خدمتانو سره راوخوت. شبه خې په رښتیا هم د سیند داسې یوې غاړې ته نژدې واګون ودراوه چې اوبه تر غاړې راتیریدې او په شنو ښو کې بهیدې. هاخوا ګارې او لوبې پرښې وې، یوه یې داسې وه چې سر یې تیاره سُفه وه. غیر له زړورنه ټول کوز شوو، چا په مخ اوبه اچولې، چاستومانی ایسته، د هوټلی شاګردانو پتنوسونه کیښودل، په ځټ روان شول. خادیست پلټنې ووهله او تاتیانا ته یې خپل څنګ کې د کښیناستو وکړ، خو هغه داسې کښیناسته چې دواړه پښې یې یوې خواته وې. خادیست په حیرانتیا ورته وکتل، «چارزانو زده نه دي؟» زما زړه درزکړ. ک.ج.ب، لکه چې ټول افغانیات ورښودلي وو خو پلټنې وهل یې نه وو ور زده کړي. عجیبه ده چې څنګه یو بې اهمیته عمل، یوه وړوکې سهوه، د مرګ او ژوند د بیلتون کرښه شي. مګر تاتیانا بې غمه معلومیده، ویې ویل، «تاسو یې دلته وخورئ، زه به یوه مړۍ د ځانه سره واخلم، د خپل مریض سره به شخوند پرې ووهم. دا

دوه ورځې کيږي چې هغه خواره کې په ډوډۍ څکه نه ده کړې. »

خاديست په ټيمې قابګې کې څه وريژې او د چرګ قورمه واچوله او تاتيانا ته يې ونيوله، « بوزه مريض ته ورکه، بيا پس به راشه. وعده کوده. » کوچانۍ، پاڅيده، پتنوس يې واخيست او په زړه وړونکې موسکا يې کوز ده ته وکتل، « په دې شرط بيرته راځم چه يوه پياله دوا راکړې! » خاديست وويل، « پياله نه، بوتل راکوم. » زما زړه په کرار شو چې له دې دړه کې خو په خير خلاص شوو. مګر خاديست شاترينې ته چې هغې هم دده په شان پلتۍ وهلې وه وويل، « ای ادې زن خو اشتباهی مالوم ميشه، زن کوچی که چارزانو شيشتنه ياد نداشته باشه امّا کدام فسات دده کونش اس. » شاترينې وويل، « اصلش، ما و شماره نبايد واهمه بګيره، نبايد که زير هر سنګ فکر کنيم که ګژدم اس. زن کوچی، زن کوچيس، ما و تو چه ميدانيم که کوچی چه قسم ميشينه، پای دراز يا به پالو، يا سر به تالاق. رای نزن رفيق، انقلاب بخير همه اين چين هاره هوار ميکنه، وخت کار داره که تمام مردم پنج پدرهٔ او غانستان کلش مثل انسان شوروی يک دست شوه. » په همدې وخت کې کوچانۍ تاتانيا بيرته راغله او بيرته د پخوا په شان، دوه پښې يوې خواته کښيناسته. پونډۍ يې تر زنګنو لوڅې کړې، « داشنه رګونه وينئ چې پړسيدلي دي، ميرات بريښونه مې ناستې ته نه پريږدي. » ګويا هم يې د پخوانۍ ناستې عذر کاوه او هم يې خاديست په خپلو سپينو پونډيو ورسور کاوه. هغه د بکس نه بل بوتل راوښکه، سرې خلاص کړ، ښه مست غوړپ يې

تړې وکړ او دې ته یې وړاندې کړ. کوچاني هم نرۍ غوړپ وکړ او بیا یې ساړا ښکله، «دا خو دوا نه ده سوراوردی، ژبه یې راوسوه.» شبه خې ځو شیبې ورک وخو په وارخطایی بیرته راغی، «تاير بچ شوی دی او شتپنی هم نه لرم.» خادیست له تیرې نه کوز توپ کړ او شبه خي ته یې یوه ښه ځاپیړه ورکړه، «پدرنالت خوک، چرا شتپني ناوردی؟»، بیا نو یو څه په فکر کې شو، «اګه ده یک سات پنچری رد نه ګرفته بودی، همرایت خات دیدم.» د مازیګر او ماښام ترمینځ وخت و. خادیست په چرت کې لړ او بر ګرځیده. داسې سربداله وچې که کوچاني هر څومره شرنګ وپرنګ جوړاوه او ځنې یې لړ او برارتولې، دده ورته پام نه کیده. د حکومتی قطار موټرو هم چالانیدل شروع کړي وو او د لوګیو لوخړې د سړک په غاړه ترلیرو ځایو پورې ښکاریدې. شاترینه خادیست ته ورنژدې شوه او د هغه سره یې قدم وهل شروع کړل. څه ویل یې سره پیل کړي وو. موږ نه شو اوریدلی خو ټول یې نتیجې ته منتظر وو. ورو ورو د چکر د تګ او راتګ فاصله زیاتیده. خدازده چې شاترینې په څه ورته ویلي وي چې خادیست ودرید او کوچاني ته یې غږ کړ. بیا نو دی په مینځ کې او پیغلې یې دواړو خواووته د پله په لور روان شول.

هغوی له پله تیر شوي وو او په لاروان وو چې زه او هزاره ګی الن ګیو پله ته ورسیدو. هلته مو ځانونه د سیند د اوبو سره یو څه نور هم بوخت کړل چې تره غوني ماښام شو او د خادیست او ملګرو درک یې معلوم نه شو نو موږ هم وروځنبیدو د پله سرته وسله وال محافظ ولاړو. دریږ یې

کړو. د شناخت پاڼې مو ورکړې. عکسونه یې زموږ سره مقایسه کړل او بیا یې پرېښودلو. د پله په بل سر کې محافظ بیا زموږ کاغذونه وکتل. د تیریدو سره سم موهغې باغچې ته لار کړه کړه چېړد سیند د غاړې نه شروع کیده او تقریباً دوه جریبه دیوالونو ایساره کړې وه. د باغچې په لرې گوټ کې د لو خود یوې کوډلې نه دوه خړڅادرې راووتل. ماویل چې لاړې محب گله، دا تهول احتیاطونه دي د کابل سیند یو ړل. یوه خړ څادرې د ترخ نه خپله تمانچه راوښوده او بل ته یې ویل، پخپله همدا دی » د هغه بل په لاس کې یوه اوږده چاړه وه چې موږ یې پیشقبضه بولو او ځینې ورته سه ته وه وایي، هغه یې زما په ډوډي سیخه کړه او په اشاره یې کوډلې ته ننه ایستلو.

هلته د تمانچې والا وویل، « که ډاکټر محب الله یې نو زما د آمر نوم وښیه » ما ته غیر د توکل نه نور څه نه وو پاتې، ومې ویل« تورن عبدالرحمن » نو دواړو و مو سل او روغبړیې راسره وکړ. د تمانچې والا وویل، « دا هزاره گي خو به فرانسوي نه وي؟ » ما ویل « پخپله دی. » بیا یې پوښتنه وکړه، « بس که خیر وي هغه روسي کاسیرد، هغه بله پرچمي او د هغوی اندیوال به اوس زموږ د خلکو سره وي. » ماوویل، « ډرایور او زموږ ناروغ ملگری په موټر کې پاتې دی. » هغوی وویل « خدای به هر څه اسان کړي. » د وچې ډوډۍ ست یې راته وکړ خو ما ویل موږ په مارډ نس خوړلې ده. موږ یې هماغلته پرېښودو او دوی ورک شول. د تیارې د خوریدو سره سیند هم راژوندی شوی و او یا به زما غوږ څک و، خو اوس

يې په غوړمبهار شروع کړې وه. يا به د قطار د حرکت غږ و چې خدا زده نن شپه به يې د جلال آباد د پاره څه بد زيري په نظر کې و. ډير وخت په تورو کوډله کې ناست وو چې د پښو ښکالو راغله او ورسره هماغه دوه مجاهدين راننوتل. او بې مقدمې يې د ځان سره په تياره باغچه کې روان کړو. بيا نو د باغچې نه پټيو ته شوو، ښايسته ډير ساعت مو په نريو پولو، خوړونو او لښتيو کې لا روهله. مجاهدين، لکه پيريان کله ورک کله پيدا، خو موږ وريسې وو او چې به رانه ورک شول، پخپله به موږ ته ولاړوو. په تيارې کې چاد چامخ نه ليده، بس تور سيوري وو چې په تور چاپيريال کې به کله پټ کله ښکاره شول. د مهتر لام او ميندره وړ په دوسرکه کې زموږ خلک راته ولاړوو. روسي گاز موټر ته وختلو چې دواړو خوا وو ته يې اوږدې د لرگيو دوه دړې گويا چوکۍ وې. چې کتل مې کوچانۍ او شا ترينه ځنگ په ځنگ ناستې وې، دې بل لورې ته ډاکټر زړور په کمپله کې تاو غځيدلی و. زه يې پښو ته کښيناستلم او الن گيو د تاتيانا ځنگ ته کښيناست. موټر د قرغه يې خواته روان شو. د موټر په غولي درې توپک والا کښيناستل چې دوه يې هماغه زموږ محافظان وو. پس له ميندره وړه د قرغه يې پول بيا قرغه يی او بيا نو چارباغ راغی. هلته يې موټر ودراوه، څوک راکوز شو او زما نوم يې واخيست. زه وركوز شوم، كه گورم تورن عبدالرحمن دی. چسپه برگړندي يې راسره وکړه. ما وويل، «دوه نور هم راسره وو، هغه څه شول؟» تورن په خپل هميشه گي عاجز گنگی غږ وويل، «ستا ملگرو

ویل چې یو خادیست و. د هغه وظیفه همدلته ختمیږي، تاسو خپله لار کوئ.» ما وویل، «هغه بل ملګری، هغه ډرایور څه شو؟» تورن وویل، «چې زما مجاهدین د ستاسو د مریض پسې ورغلل، ډرایور ته یې ډیر انتظار وایست خو په آخر کې ستاسو مریض وویل، هغه پدر نالتی جاسوس دی او نور ډیل نه دی په کار، خدازده چې چیرته ورک شو؟».

ما پوښتنه وکړه چې: په دغه خادیست څه کوئ؟» هغه وویل، «زه نه پوهیږم، یو څه معلومات خو به ورسره وي، چې هغه تري واخلو بیا به یې توري بوري ته ولیږو چې څه حکم پرې کوي. بهتره ده چې بیړه وکړو چې د ګمبیري ډاګ په مخ کې دی او باید په ملا آذان د مزار دري سپین جومات ته ورسیږو چې له سینده مو پاکستان ته واړوم». زه هم بې غږ او غوږه بیرته سپور شوم او موټر د ګمبیري په لوی ډاګ ورشیوه شو. رڼا او برقونه نه وو، یوه نیشتو کې میاشت وه چې کله به له وریځو راښکاره او کله پټه شوه او تورن ګویا په دلیل موټر چلاوه خو داسې ګړندی چې ته به وایې رڼا ورځ ده. تاتیانا د شاترینې پورې نښتې وه او غږ یې نه خوت ما فکر کاوه چې دا اول ځل و چې شیان دد يې په کنترول کې نه وو او یوې داسې آیندې ورته کومې خلاص نیولي و چې دې یوازې په کتابونو کې د هغې جاج اخیستی و. په تیاره کې د ډاکټر زرور څنګ ته د چوکۍ په څنډه کښیناستم او په کرار کرار مې ورسره د زړه خواله شروع کړل. هغه هیڅ نه ویل، کله به یې نری زګیروی وکړ او کله به وسونګیده چې پوهیدم د هماغې پخوانۍ مستې خندا سیوری یې و. لاس مې دده په ړنګیو

ویښتانو تیر کړ او یو ګوروټ مې په ګوتو کې وختل. سړی ډیر زهیر وخوهیله خدای ته، اوس دوش او وای وخت نه و. د ګمبیري د ډاګ په توره تیاره کې، هرې خواته د سور لنډیو او خدازده کومو نورو ځناورو سترګې رڼې ځلیدې او کله به یې د ساندو لړۍ روانه کړې وه چې له هرې خوا به نورو ورسره غبرګوله. دا اول ځل وچې نه پوهیدم چې د غم احساس وکړم، که د ښادۍ، که د ویرې او که د امید. د بانې چق په شان به کله د یوه او کله د بل پله درنده شوه او ماهم دا جرئت نه کاوه چې دا ندیښنې ملونې یوه ټکی ته واړوم. همداسې ښه و، د ټولو احساساتو معجون.

ما په عمر کې دوه داسې سیندو نه لیدلي چې په حقه ورته خونړي وایي. یو په بدخشان کې د کوکچې سیند چې پیغلې کله د میندو او پلرونو د ناخوالو د لاسه ګواښ کوي، «خیدمه روی آو میکینم» او که بیا یې هم همداسې سړي ته ورکوله چې ددې دخوښې نه و، نو په رښتیا به یې ایسته ځان په کوکچې کې لاهو کړ او بیا به یې ایله مړی هغه ځای پیدا شو چې کوکچه به د توری په شان د مې ژواندي آمو، یا دریای پنج په ګیډه ورننوتله. داسې خونړی سیند چې ښځې چې منګی ترې ډکوي او ل لکه د آس په شان لاس په شاور تیروی. او ورته زاری کوي، «کوکچه نرد شیر است» ما نا د زمریانو په شان غیرتي یې، یومنګی اوبه درنه په سوال غواړم او مه مې وژنه. بل د کونړ سیند دی چې حیراني ده چې د هغې په غاړه ودریږې او ورته ګورې نو سیند د ژی نه او چت بهیږي، لکه افسانوی ښامار ټول موړې موړې دی او حیراني ده

چې ولې په غاړه نه ورخیژي. د مزار درې نه بره د سپین جومات د کلي نه یوه لاره همدې سیند ته ورکوزه شوې ده. موټر هم ورځي. پورې غاړه د سرکاټو منطقه ده.

یوولسم څپرکی

عبدالرحمن غوړونه څک کړل او ما هم لرې یو غرړهار واورید. ما ته یې وویل، «بېړه وکړئ، لکه چې څه ورانی پېښ شوی دی. بس کښتې ته خیژئ.» په همدې وخت کې یو دوړه په سړک را روانه وه او د هغې نه یو ډاټسن راپیدا شو، سیده په موږ راغی او د عبدالرحمن د وړاندې یې فلمي بریک وواهه. یو مجاهد ترې ټوپ کړ او په ټولو یې غږ کړ، «قوه را روانه ده، زموږ مرکزې درې وړې کړ او دې خوا را روانه ده، لکه چې چا خبر ورکړی.» عبدالرحمن ما ته کړل، «بس نو تاسو بېړه وکړئ، زه مخې ته ورځم، د پورې غرد نه به یې ورسره وډزوم چې تاسو ته د تیریدو موقع درشي.» بیا یې د ډاټسن مجاهد ته وویل، «مرکزې په توپونو ویشتی دی که څنګه؟» هغه وویل، «هم په توپونو او هم یې بمباري کړې ده. موږ شل تنه زخمیان شفاخانې ته بوتلل خو ډاکټر ملاریا هم لګېدلی دی خدازده چې څو مړه نور پراته دي.» عبدالرحمن وویل، «همدغه بیګاني قطار حمله وکړه؟» هغه وویل، «نه د جلال آباد فرقې.» عبدالرحمن خپلو مجاهدینو ته چې ټول شپږ تنه کېدل وویل، «درځئ ډاټسن کې کښینئ، زه چې دا میلمانه په کښتې کې سپاره کړم درسره ځم.» په بېړه مو اول ډاکټر زړور ور وخیژاوه، بیا تاتیانا، شاترینه او بیا فرانسوی

عبدالرحمن د خدای پامانۍ لاس راکړ. ما ته سودا ولويده، «ستاسو شفاخانه چيرې ده؟» هغه وويل، «د تور غره په يوې سمڅې کې، د مرکز نه يو څه لرې.» ما وويل، «ستاسو ډاکټر چې نه وي نو د مريضانو کار به څوک کوی؟» عبدالرحمن پس له يو څه ډيله وويل، «هغه ډاکټر نه دی، د ملاريا ستنې يې وهلې، اوس په ډاکټر ملاريا مشهور شوی، خو ښه و، غنيمت و. خدای راپيښنه کړې ده، زه به يې کوم. ما ته خو دې يو څه راښودلی وو» ما ويل، «دارو درمل، پټۍ متۍ لرئ؟» ده وويل، «هر څه شته، د جراحۍ سامان هم شته او زه پکې تکړه يم. خدای پامان.» ما وويل، «ته يو څه تم شه چې زه خدای پاماني واخلم، زه هم درسره ځم.» عبدالرحمن په حيرانتيا راته وکتل. زه بيړۍ ته کوز شوم او حال مې تير کړ. دوی ته مې هدايت ورکړ چې څنګه او په کومه لار لاړ شي او چيرته به څوک ورته منتظر وي. د ځان سره مې فکر کاوه، ژان ژوزې به خدازده د څو هيوادونو د جاسوسانو سره په سرکانو کې تيار ورته ناست وي. شاترينې ته مې وويل، «دوی به دې تر محمد ګټ پورې ورسوي. هلته دې خپل شين ټاغی تيار درته ولاړ دی، زرور درسره واخله او د باجوړ په سالارزو کې د ډانډوکی د ملک خير دين کره زما انتظار وباسئ.» چې له کښتۍ کوزيدم، شا ترينې هم راسره ټوپ کړ، «چې ته نه ځې، زه هم نه ځم.» ما ويل، «زه يو ځلې ځم د تورن مريضان ګورم، تاسو به لا حرکت نه وي کړی چې زه به درورسيږم.» خو هغه راپورې نښتې وه «ايله مې ټينګ کړی يې، نور دې نه پريږدم. ته يې

جراحي کوه، زه به يې زخمونه گنډم، يا يې ته گنډه، زه به پرې پټۍ ږدم، يا يې تړل ته کوه، زه به دې سيل کوم، خو جان جان، ما يوازې مه پرېږده! » زه حيران وم. عبدالرحمن را ته کتل او ډاټسن چالان و. نو مې شاترينه ځان ته کړه او په غوږ کې مې ورته وويل، « ته پخپله گورې چې څه حال دی. اوس نو ستا خوښه چې که بيا يې مې نو درسره ځم او که پرېږدې مې نو د تورن سره ځم او که د خدای رضا وه، سبا شپه په شين تاغي کې سره وينو » عبدالرحمن راغبرگ کړ، « ډاکټر صاحب ځلې يوازې مه پرېږده، د مجاهدينو خو که اول وي که آخر انجام مرگ دی. زه د جنگي مريضانو په ډاکټرۍ د تا نه ښه يوهېږم. ورځه په مخه مو ښه. » او موټر يې روان کړ. ماشا ترينې ته کتل او هغه لکه چې د عبدالرحمن په بېوزلۍ پوه شوه يا به يې فکر کړی وي چې که زه د دې سره لاړ شم بيا به نو د عمر تر آخره ځان ته شرمنده يم. نو راغله او په بې شرمۍ يې د تړلو په مخ کې په شونډو ښکل کړم او بې له خدای پامانۍ بېرې ته وختله. »

ما په منډه ځان د ډاټسن پسې ورساوه.

د ولسم څپرکی

چې په سمڅې ننوتلو مجاهدينو يو مړی بهر ته راښکه. موږ لار ورکړه. موږ هم ستړي وو او د سهاره مو څه په ډاټسن کې او بيا پياده او په کرايي موټرو کې، ځان ايله مازيگر د تور غر سمڅې ته رسولی و. په سمڅې کې دوه قوي لالټينونه لگيدلي وو او هره خوا زخميان پراته وو. د وينو آشنا تروش بوی کوټه په سر نيولې، دلته زگيروی، هلته کريغې او

الله. يو قسم ته ګډوډي وه. زه په مريضانو وګرځېدم، يوازې هغه مې شميرل چې وينې ترې بهيدې. تورن ته مې وويل، «ملګرو ته دې ووايه چې او به وويشوي.» يوه مجاهد وويل، «مونږ نرسان لرو، اوبه، هر څه تيار دي. د ځينو وينه مو د تړلو په زور بنده کړې ده.» په رښتيا چې په دې سمڅې او دې حالت کې بده شفاخانه نه وه. اول مې هغو ويشتلو ته چې د درد نه ډير بيتابه وو، مورفين پيچکاري کړل، چې يو څه غوغا کمه شي. تورن ته مې په نوبت د زخمونو د مينځلو وظيفه ورکړه. بيا نو پرې لګيا شوم. اول مې د هډوکو ټوټې ترې راوايستې. په پښو او لاسونو کې دا کار اسان و خو ځينې د سر په کودي لګيدلي وو. هغه مې همداسې پريښودل او د اسانونه مې شروع وکړه. بيا مې د هډوکو تيره او مات شوي سرونه غوځ کړل، که بيا به هم دومره لنډو او نه به کو شيريډل داسې مې وتړل چې يو بل ته نژدې وي خو سره ونه لګيږي. د لرګو قالب مې ورواچاوه او بل مريض ته لاړم. زمونږ د جراحۍ د ډاکټر نصيحت چې هغه وخت مونږ پورې خندل او س را ته معقول ښکاره شو چې په داسې حالاتو کې که څوک ستاسو په قضاوت د مرګ په درشل ولاړ وو، نو د هغه نه تير شئ، هغه راتينګ کړئ چې د ژوند تمه يې شته. يو داسې مريض د مجاهدينو ډاکټر ملاريا و. دی په اصل کې د ملاريا دواپاش و چې بيا په خلکو کې د ملاريا او کله هم د ډاکټر په نامه مشهور شو. دده نيمايي مخ د کوپړۍ سره تورل شوی و او کرار پروت و، ما ته يې کتل. ما ورته وموسل خو ترې تير شوم. چې بل وار مې پرې ګذر وشو، سترګې يې پټې

وي او چاپې زنې تړلې. ورمیږ د سر د کوپړۍ نه هم مهم او سخت دی. د
هغې په مینځ کې داسې ماغزه دي چې د لاس ور وړل د برق د لوڅ مزي
سره لوبې دي. تورن ته مې ویل چې داسې یې مضبوط پانسمان کړي،
لکه چا چې په او سپنیز قالب کې اچولي وي. د سر د کو پړۍ پارچې
بیر ته پخپل ځای نه ورځي. دلته لوی خطر دادی چې ګولۍ د ماغزو په
حساس ځای ورخښه شوې وي چې که مریض جوړ هم شي فلج شي. د
هغې ایستل ضرور دي خو اسان نه دي که پنس د ماغزو یوه ریښکۍ، یوه
ګونځه وشلوي څه چې حتی بیځایه کړي د مرګ ویره شته. مګر د یوه
اجنبي شي، لکه سرب یا وینبتانو موجودیت ماغزو ته د منلو وړ نه دی او
حتی د ګولۍ وزن هم د ماغزو توازن خرابوي. څه مې چې کولی شول هغه
مې وکړل. د یوه مجاهد ګولۍ مې په توکل راوایسته. خو د یوه بل په
ماتې کوپړۍ مې پټۍ وتړله. د ماتو پښو او لاسونو که څه هم درد زیات
وي خو دفع الوخت چاره یې اسانه ده. تورن ډیر تکړه و. بس د هغو
بکسونونه یې لرګي پخوا تر پخوا جوړ کړي وو چې پسکې دوی ته وسله
راتله. زخم په یې پاک پریوه. لرګي به یې په مات ځای داسې ورپورې
کړل چې زیاتي به نه سره ښوریدل، مضبوط پانسمان به یې ورکړ. چا به
چې ډیره وینه ضایع کړې وه هغه ته به یې سیروم ولګاوه، انتی بایوتیک
ستنه به یې ورولګوله. د یوه ویشتلی د لینګی وینه نه دریده. ده یې
وروڼ سخت وتاړه چې وینه ودریده. ما ورته ویل چې پام چې یو ساعت
پس یې بیر ته خلاصه کړې او که نه کوز لینګی چې وینه ورونه رسیږي

مري. هغه راته و موسل، «بس ساعت ته گوره. » چې ساعت ته مې کتل، د شپې یو د بجه وه. ورو ورو یو څه نظم انتظام پیدا کیده. چیغې هم کمې شوې وې. تورن، زخمونه ولل، تړل او مجاهدینو ته یې چې څه وتل څه راننوتل، هدایتونه ورکول. بیا نو واړه سفری کتونه یو یو راننه ووت او د یو مریض سره بیر ته ووت. آخری مریض یې چې ایستـه نو زما یاد شـو او د هغه ورون مې خوشې کړ، وینه دریدلې ښکاریده. تورن مجاهدینو ته هدایتونه ورکړل. موږ دواړه ستومانه او بې خوبه وو، د یوه لوی آودان شیردان مو راخوشې کړ او لاسونه مو یو ځای پریوللل. تورن ما ته کړه، «که په لار کې سپې نه وي نو نشالا چې ټول په جاله کې زموږ لویې شفاخانې ته رسیږي. زما په خیال بهتره ده چې ته هم لاړشې، ته شکر جرد یې، په بله لنډه لار به دې د سیند نه تیر کړو. » ما څه نه او نو وکړه خو دده وویل، « موږ ته خو راپیښه ده. نن چربانگ په دو سره که باندې عملیات لرو چې دا نوې قوه یو څه تروره کړو. زموږ به څه عملیات وي، یو ډزدلته، یو بم هلته، بس د خرپ نه موترپ ډیر دی، مقصد چې دښمن پوه شي چې موږ شته یو. دوی چې یو ډز واوري نو هیڅ بې هیڅه یې وانې وتښتي. بس ته ځه، زه دلته پلان خو ورته نشم ویلی، هسې یو څه کرواړې کوم. یو مجاهد به درسره حاضر باش وي، بیغمه ځه. » دواړه د سمڅې نه بهر راووتلو. زما حاضر باش ملا تړلی، د کلاشنیکوف سره ولاړو. څه گرنډو نه یې هم له ملا ځنگیدل او ددغو نانځکو سره ځانته ډیر په ځان غره ښکاریده. سپوږمۍ یو څه غتیه شوې وه چې نه پوهیدم ښه

زیري و كه‌بد. تورن عبدالرحمن لاس راكړ، څه ویل یې غوښتل خو ما په شو نه‌پو لاس كېښود او د مجاهد پسې روان شوم او دواړه د سپوږمۍ رڼا ته د تور غره په پرښود درونتي خواته څه رار غښتلو څه راښوييدلو. د سره رود نه برده خوا د سلطان پور د كلو په سر تیاره وه. هغه وختونه رایاد شول چې په ژمی به پسلونه تېول شوي وو او د گورې د گاڼيو نه به د كلو د پاسه لوگي په هوا كې، لكه ماران پر له اوښتل. د خلكو گڼه گونه به د لالتينونو سره له ليري ښكاريدله چې ودو نو ته به روان وو. هلته به چا په ټغر، چا په پوله او ځينو ماشومانو به پاس په ونې تكيه وهلې وه، د حضرت باز ياسپين بادام سندرو ته به غوږ غوږ وو. د افضل شير زاد دا فرد را یاد شو چې: «خدايه څومره تياره ښكاري، د وطن كلي ښارونه». لرو بر حتى د سپود غپا غږ هم نه و. په ټپنگ، لالاكلا، او د درونتي نه كوز د پوهنتون څنگ ته د كامې سيند ته وركوز شوو. هلته مو دمه وكړه او بيا مخ په كونړ روان شوو. د كوم ځای نه يو ډاتهسن، راپيدا شو، لكه چې تورن عبدالرحمن زموږ سرشته نيولې وه. د سيند نه پورې غاړه، د كونړ د سركانو نه ناوه پاس او د چمر كنډونو له لارې محمد گټ ته وركوز شوم او بيا په كرايي واگون كې د باجوړ (ښار) او مانښام مهال د ملك خير دين كور ته ورسيدم. خو د شين تاغي درك نه و. زړه مې درز وكړ. پخپله ملك صاحب كوم واده ته تللی و خو زوی يې راته وويل، «ستاگاډی، د پنځه شپږو داخلي او خارجي سپرليو سره نن غرمه سوات ته روان شو. ويل يې، « وشو » ته ځو. » زما چرت خراب

شو چې په دې تیر آخر هر څه ګډوډ شول. پلان خو دا و چې شاترینه او شین ټاغی به وې او بس، خو دا نورې بلاوې څنګه دلته ورسره راغلې او بیا څنګه بې زما د سلانه وشو ته روان شول. خدازده څه نور چلونه دي.

په همدې سودا کې وم چې پخپله ملک خیر دین په یوه جیپ کې چې مشر زوی یې ډرایوري کوله د واده نه راستون شو. تر غاړې وتو. په خپل کشر زوی په غوسه شو چې ولې دې میلمه بهر درولی دی خو ما وویل، «ملک صاحب، زه پاتې کیدونی نه یم، څم کوز که کوم موټر مې په سرای کې پیدا کړ، نو روان یم وشو ته.» ملک خیر دین وویل، «راځه دوډۍ وخورو خدای به هر څه اسانه کړي.»

د یارلسم څپرکی

د سوات دره د نورو نه یو دا فرق لري چې هر څومره چې بره خوا ځې دره پراخیږي، په آخر سر کې د وشو په نامه هوار ورشو ده چې زیاتې نو سوات ختم بویه. هلته کوم روغ لیونې په دې ځمه یو هوټل هم جوړ کړی چې ګوندې ملیونر شې. مګر هر سیلانی چې ورغلی دی، په توبو توبه ګارد ترې راستون شوی. یو دلیل یې ساړه دي چې په اوړي او ژمي د قوي باد سره بیدو په همدې هوټل کې تر غاړې وځی. په توره شپه د ملک خیر دین په جیپ کې د سوات په درې ورسیده شوم. سهار مهال ه شو ته وروختم. د هوټل مخې ته مې جیپ ودراوه خو د شین ټاغي درک نه و. په هوټل کې هم تیاره وه. کوز شوم. د شانه مې د ټوخي غږ واورید. څوک د لالټین سره راغی او په جګ آشنا غږ یې وویل، «ډاکټر صیب

دې په خير راشي! » چې كتل مې، هماغه زوړ سواتي آشنا و چې ښځې يې په شين تاغي كې بچي زيږولي و. غيږ يې رانه تاوه كړه. ما ورنه د شين تاغي پوښتنه وكړه. ده په خندا وويل، « كوم شين تاغي ښيې، خپل موټر او كه زما زوی. » زه خبر نه وم چې دده پخپل زوی هم د شين تاغي نوم ايښی و. « زما زوی خو شكر اوس د دروغجن خبر د ژبې دی او پاتې شو ستا شين تاغی، هغې ستا خارجي دوستان پيښور ته بوتلل او سبا ته بيرته راځي. » ما چې خوله پوښتنې ته خلاصوله هغه وويل، « غم مه كوه، ستا مال امانت دی، راځه. » شاترينه د بل لالټين سر د هوټل د دالان په برسر كې، په يوه دروازه كې ولاړه وه.

څوارلسم څپركی

زما د سرګردانۍ ورځې وې. ملک خير دين د خپل زوی سره په لاری كې راغی، لاری د وريژو، غوړو، وچوسابو او لاندي شوو وچو غوښو ډكه وه. چې هغوی رخصت شول نو بله جو په زما د سواتي آشنا د سوغاتونو نوبت شو. ده لادوختنه وريژې، غوړي، د سويې ګيس بيلرونه، تودې جامې او كمپلې پټوان د هوټل په يوه خونه كې ځای په ځای كړي وو، ما ته يې راوښودل. يو توپک او يوه ګردنۍ يې هم ورسره ايښې وه. ما ويل، « په دې دومره سامان څه كوو؟ » خو هغه وخندل، « د اوريدو د قراره ستاسو ټول ژمی همدا كور دی، نو وايي چې كه دښمن دې ګيدړ وي تابيا ورته د زمري نيسه. » ما ورسره د خدای پامانۍ تابيا نيوله، خو سړی موسک كيده. چې ما وپوښتنه نو ويې ويل،

«ستا نجل راته د نکاح ویل. زه خو ملا هم نه یم خو د هیڅ نه بیا هم ښه یم.» ایله مې پام شو چې دا غوښتنه باید ما پخپله کړې وای. نو دواړه زموږ کوټې ته لاړو. د کوټې په مینځ کې د یو میز د پاسه په یوه گل گلي دسمال باندې پریمانه پتاسې دلې وې. د قرآن شریف یوه نسخه هم ورسره ایښې وه. سواتی آشنا راته د اودس وفرمایل، د لالټین سره بهر سیند ته کوز شوم. د سیند د غاړې اوبه کنګل وې. په شواخون مې اودس تازه کړ او بیر ته راغلم. سواتي آشنا لګیا و قرآن یې لوسته. ما ته قبله معلومه نه وه د هغه نه مې پوښتنه وکړه او بیا مې دوه رکعته د شکرانې نفل وکړل. چې سلام مې وګرځاوه، شاترینه چې تر دې دمه لا د رکه وه د بلې خونې نه راغله. د سر نه تر پښو پورې په پښتنی جامه کې پټه. شین بخمل کمیس، سور پرتوګ، سترګې په رنجو تورې، ټیک په تنده، د وریښمو تور ټکری چې څنډې یې په رنګینو ځوندیو جړ او شوې وې، د پایزیب او د ګونګروګانو لاندې ټوله شرنګیده. ناڅاپه یوه بدل چې په وړکتوب کې مې اوریدلې وه راته وو ته: جلاتې چې په کجلو سترګو تورې کړې* سرې لمبې یې د مومند په زړګی پورې کړې. سواتی آشنا کټ کټ وخندل او د شاترینې د مخ په سپین کې د شرمه وینه وځغلیده. زه پوهیدم چې دا جامې او ګانه ټول د سواتي کار و. سواتي آشنا هغه خپل یوه اړخ او زه بل ته کښینولو. بیا یې نو وویل، «زه د ملا په الابلا نه پوهیږم. ته ډاکټر محب الله دا بی بی شاترینه په اسلامی نکاح منې؟» ما وویل، «هو» بیا یې د هغې نه پوښتنه وکړه. هغې وویل، «د کاپر نه مې

بد ایسي خو ستا د پاره به یې ومنم. » سواتي وخندل او بیا یې د یاده الحمد او قل هوالله ویله او دعایې وکړه «الله مومسخد پوره کړه او خدای دې تاسو ته هم نرکولنګی شین تاغی دړپیروز کړي. » بیا نو هغه د هوټل بلې خونې ته لاړ. زه پاتې شوم او شهي.

په سبا یې مازیګر مهال شین تاغی راورسید. چې وروختلم نو بیدو هماغه موټر وچې ما د جرمنی نه راوستی و. د منانې په وینا، ژان ژوزې زما د کابل د سفر په وخت کې خپله دا ټول شیان ډیزاین کړي وو. د منانی نه مې د نورو پوښتنه وکړه. هغه وویل، «نور نه پوهیږم خو هغه مریض، لکه چې د هغې کچنی روسی سره څه تار لري. » ما ویل چیرته دي؟ دده وویل، «نور پرې پوه نه یم خو دد ې ځای نه ان تر پیښبوره یې سر د روسی په غیبر کې و، او میده میده سره لګیا وو. » شاترینې په مرموزې موسکا راته کتل. او په بې پروایی یې وویل، «د هغوی واده به په فرانسه کې کیږي. » زه د قسمت دې لوبې ته اریان پاتې شوم. ماسره غیر له موسکا بل ځواب پاتې نه و خو منانی د ځواب له غمه خلاص کړم. لویه پرېږده او بهانې یې شروع کړې چې راسره پاتې شي. لیوان، واوره او نورې بلاوې یې یادولې چې خپل پاتې کیدل ضروري وښیې. ما ورته ویل، «او دلمنانه، سر ژمی د دریم ګړي د پاره ځای نشته» او د سواتی آشنا سره مې بیرته واستاوه. وروستی خبره یې داوه، «ښه پېړی یې خو ارمان چې لیونی نه وای. »

پنځلسم څپرکی

دوشو ظالمه یخنی شروع وه. واوره خو پخوا هم په مځکه پرته وه خو اوس یې د هغه نری سر ک پل هم پټاوه چې هوټل ته راختلی و. هوټلي خو په سهار خدای پامانی اخیستې وه او چپ له مور. دواړو بنی بشر پاتې نه و. زمور. د خونې په دیوال کې د اور نغری و او ترخنگ مو بله خو نه د څیری د مات شوو لرګو ډکه وه. د کوټې نه بهر چې څه لوري ژوري وې، هغه اوس ټولې سپینې وې. یوازې دوه غرونه چې راتلل یو دهغه ساړه باد و چې ماز یگر به شروع شو او تر تیر ماسختن پورې به یې دره په سر اخیستې وه. د هوټل د دالان لویه دروازه او د ځینو کو ټوکړکۍ یې ګړبولې. بل دنیمې شپې نه تر خړ سهاره د لیوانو نول و چې کله به زمور. دکړکۍ لاندې ودریدل، خولې به یې آسمان ته ونیولې او د لرې او نژدې نه به یې نورو غبرګون کاوه. شاترینې ویل، «ایله په ایله چې زمور. د شاتو میاشت شروع شوه. » ما ویل، میاشت نه ده میاشتې دي، ټرڅو دا واورې ویلېږي یاریکی، خدایکی. اوله شپه مو د سالنگ په یاد په شین ټاغي کې تیره کړه.

PROPERTY OF ACKU 7894
PROPERTY OF ARIC Established 1989

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library